

JAARVERSLAG JEUGDBELEID EN KINDERRECHTEN

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris
onder coördinatie van de Vlaamse
minister van Jeugd

2007

ALGEMENE INLEIDING

De Vlaamse Regering brengt sinds 1999 jaarlijks verslag uit aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris over de implementatie van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Zo geeft zij uitvoering aan het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind.

In uitvoering van het decreet op het Vlaamse Jeugdbeleid van 29 maart 2002 heeft de Vlaamse Regering haar tweede Vlaams jeugdbeleidsplan (JBP2) op 16 december 2005 goedgekeurd en aan het Vlaams Parlement overgemaakt. Op 19 januari 2006 heeft het Vlaams Parlement in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media hierover een hoorzitting gehouden. Op dezelfde dag en in dezelfde commissie hield het Parlement overigens ook een gedachtewisseling over het jaarverslag Kinderrechten 2005 van de Vlaamse Regering tezamen met het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat.

Bij de parlementaire bespreking van het JBP2 heeft de minister toegezegd jaarlijks een stand van zaken voor te leggen. In uitvoering van het JBP2 is het de bedoeling om deze monitoring van het jeugdbeleidsplan en de verslaggeving Kinderrechten te integreren in een Jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten. De Vlaamse Regering heeft de decretale verankering van deze integratie niet willen afwachten om toch al werk te maken van een eerste geïntegreerd jaarverslag. Dit jaarverslag bestrijkt de periode van 1 oktober 2006 tot en met 31 december 2007. De jaarlijkse verslaggeving over de naleving van de rechten van het kind in die landen en regio's waarmee Vlaanderen samenwerkt, werd niet geïntegreerd.

Ik kijk uit naar de reacties van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, het Kinderrechtencommissariaat, de Vlaamse Jeugdraad en andere kinderrechten- en jeugdorganisaties bij dit verslag.

Bert Anciaux
Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel

DEEL I

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

over de uitvoering van de doelstellingen van het
tweede Vlaams jeugdbeleidsplan

2007

INLEIDING

Deel I van het jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten 2007 handelt over de uitvoering van de onderscheiden doelstellingen van het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan (JBP2). Daarbij werd geopteerd voor twee aparte onderdelen: een samenvattende tekst enerzijds en een webgedeelte anderzijds.

Hieronder bevindt zich de tekst die per hoofdstuk en per strategische doelstelling op bondige wijze de verschillende activiteiten overloopt die in 2007 op operationeel vlak plaatsvonden. Om de leesbaarheid van de tekst te vergroten, werd ervoor gekozen om de operationele doelstellingen niet afzonderlijk te vermelden. Op die manier kan op een overzichtelijke manier de voortgang van het jeugdbeleidsplan opgevolgd worden. Een aantal doelstellingen uit het oorspronkelijke plan werd aangepast en een aantal nieuwe doelstellingen werd toegevoegd.

Dit geschreven verslag gaat terug op een meer uitgebreide verslaggeving. Om een gedegen monitoring uit te werken, werden de operationele doelstellingen van het JBP2 onderverdeeld in acties. Deze acties werden voor de verslaggeving 2006 op hun beurt in een fichesysteem ondergebracht. De aanspreekpunten Kinderrechten en Jeugdbeleid brachten via dit fichesysteem verslag uit aan het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Aangezien er heel wat acties reeds uitgevoerd werden in 2005-2006 en een verslaggeving en monitoring zich dienen toe te spitsen op het bereiken van (operationele en/of strategische) doelstellingen werd voor de verslaggeving 2007 geopteerd om fiches op het niveau van operationele doelstellingen op te stellen. Daarbij werd de aanspreekpunten tevens de mogelijkheid geboden om een evaluatie van de doelstelling te formuleren.

Wie een uitgebreider beeld wil krijgen van de acties bij de verschillende beleidsdomeinen en andere jeugdactoren, heeft de mogelijkheid het volledig fichesysteem te raadplegen via de website www.jeugdbeleid.be onder het onderdeel 'Monitoring' van het hoofdstuk Vlaams Jeugdbeleidsplan. Onderstaand verslag is uiteraard ook beschikbaar op dezelfde plek.

1. Een decretale basisstructuur voor de integratie van het Vlaams Jeugdbeleid en het Vlaams Kinderrechtenbeleid

Het Tweede Vlaams Jeugdbeleidsplan stelt vijf strategische doelstellingen voor een vernieuwd beleidskader voor: de integratie van de horizontale invalshoeken, de subsidiekanalen voor de 'horizontale' actoren, de optimalisatie van de beleidsinstrumenten, participatie aan het jeugd- en kinderrechtenbeleid en het opvolgen van internationale verplichtingen. Daarbij worden volgende twaalf operationele doelstellingen geformuleerd.

1.1 integratie strategische instrumenten; 1.3 advisering jeugdbeleid (*); 1.4 beleidsinformatie; 1.5 verruiming effectenrapportage (*); 1.6 de planning en monitoring jeugdbeleid (*) en 1.8 subsidiëring kinderrechteninitiatieven (*)

De administratie (afdeling Jeugd - Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen) bezorgde de Vlaamse minister van Jeugd in 2007 een **voorontwerp van decreet** houdende het voeren van een Vlaams jeugdbeleid. De kinderrechten- en jeugdorganisaties zijn hierbij op intensieve wijze betrokken geweest. Op een hoorzitting eind september 2007 hebben persoonlijke medewerkers van de minister en de administratie het voorontwerp, zoals het voor advies werd overgemaakt aan de Vlaamse Jeugdraad, toegelicht voor een ruim publiek van gesubsidieerde organisaties van het jeugd- en kinderrechtenorganisaties. Bij advies 07/11 heeft de Vlaamse jeugdraad in oktober 2007 haar advies uitgebracht.

In het voorontwerp wordt voorgesteld om in een hoofdstuk 'Basisinstrumenten voor een jeugd- en kinderrechtenbeleid' de bepalingen op te nemen m.b.t. het Vlaams jeugdbeleidsplan en het verslag over dit plan en over de rechten van het kind, het kind- en jongere-effectrapport, de aanspreekpunten jeugdbeleid en de coördinerende administratie en een "staat van de jeugd" als monitor van de leefwereld van de jeugd. Aldus wordt dat wat het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan (JBP2) verstaat onder 'Beleidsinformatie' en 'planning en monitoring van het jeugdbeleid' in een enkel hoofdstuk verwerkt. De 'Beleidsparticipatie' wordt vormgegeven in een afzonderlijk hoofdstuk dat betrekking heeft op de Jeugdraad. Gelet op de beoogde integratie van het kinderrechten- en jeugdbeleid wordt ook van de Jeugdraad verwacht dat ze in het kader van haar adviesfunctie de kinderrechtenbenadering in rekening brengt.

Zoals in 2006 wordt door middel van voorliggend jaarverslag nu al op een **geïntegreerde manier** gerapporteerd over de uitvoering van het jeugdbeleidsplan en de implementatie van de rechten van het kind. In afwachting van de geplande wijziging van het decreet jeugdbeleid heeft alleen de verslaggeving over de rechten van het kind een decretale basis in het zogenaamde KER-decreet van 15 juli 1997. Het jaarverslag over de naleving van de rechten van het kind in de regio's en landen waarmee Vlaanderen een decretaal goedgekeurd samenwerkingsakkoord heeft afgesloten, opgelegd door hetzelfde decreet, kon nog niet geïntegreerd worden. Het Vlaams Parlement verwacht van de Vlaamse Regering en van de Vlaamse minister, bevoegd voor buitenlands beleid in het bijzonder, dat de desbetreffende rapportage afzonderlijk blijft verlopen. Het voorontwerp voorziet ook in de integratie van deze verslaggeving, zodat er maar één jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten zal overblijven.

Ook de subsidiëring van de kinderrechteninitiatieven krijgt in het voorontwerp, zij het niet als een afzonderlijk deelhoofdstuk, een **decretale basis**. Sedert 2001 worden door de Vlaamse minister, bevoegd voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid, subsidies uitgekeerd. Het betreft 'niet-gereguleerde subsidies'. Sinds het begrotingsjaar 2006 wordt er wel jaarlijks een oproep tot projectsubsidies 'kinderrechten' gelanceerd. Het voorontwerp plant de subsidies 'kinderrechten' een decretale basis te geven door de oprichting van een 'kenniscentrum kinderrechten' enerzijds en de toevoeging van het VN-Verdrag inzake Rechten van het Kind als bijkomend subsidiëringcriterium aan de werkings- en projectsubsidies voor verenigingen 'participatie en informatie' (zie hoofdstuk 3. Jeugdinformatie).

Nog in het voorjaar 2008 zal de Vlaamse minister van Jeugd dit voorontwerp ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen. Bedoeling is dat ook het Vlaams Parlement nog in 2008 de mogelijkheid heeft om zich erover uit te spreken. Tevens zal de minister van Jeugd zorg dragen voor een verdere, goede **communicatie** naar de kinderrechten- en jeugdactoren van de wijzigingen die het nieuwe decreet met zich zal meebrengen.

1.2 oprichting reflectiegroep(*), 1.9 aanduiding 'aanspreekpunten kinderrechten en jeugd' (*), 1.10 coördinatie via het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (*)

De taken inzake de **coördinatie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid** op administratief niveau werden in het voorjaar 2007 overgedragen aan het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, afdeling Jeugd, dat voortaan voor het gehele jeugdbeleid, m.i.v. het kinderrechtenbeleid, bevoegd is. Dit werd bevestigd in de beheersovereenkomst van dit agentschap. De bevoegdheidsoverdracht heeft ook geleid tot een team Jeugdbeleid dat de verschillende niveaus van het jeugdbeleid overkoepelt (lokaal, Vlaams en internationaal). Ook de coördinator Kinderrechten maakt deel uit van dit team.

Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om de **werking van de Reflectiegroep Kinderrechten en Jeugdbeleid** op punt te stellen. De door het jeugdbeleidsplan voorziene oprichting van een permanente reflectiegroep kinderrechten- en jeugdbeleid (OD 1.2.) was reeds in 2006 een feit (zie jaarverslag 2006). In het huidige verslagjaar werd de samenstelling lichtjes aangepast en een nota over de werking van de Reflectiegroep, die tevens aandacht besteedt aan de opdrachten van de aanspreekpunten kinderrechten- en jeugdbeleid opgesteld. Deze werd aan de leidend ambtenaren van de entiteiten waarvoor een aanspreekpunt kinderrechten- en jeugdbeleid werd aangeduid, bezorgd.

De banden met andere **horizontale invalshoeken** worden bewaakt door de betrokkenheid van de aanspreekpunten van het Agentschap Binnenlands Bestuur (inburgerings- en minderhedenbeleid) en van de departementen Diensten Algemeen Regeringsbeleid (Gelijke Kansen) en van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (armoede).

Naast de oprichting van de reflectiegroep werden ook de **aanspreekpunten kinderrechten en jeugdbeleid** al in 2006 heraangeduid (zie jaarverslag 2006). De heraanduiding is evenwel een continu aandachtspunt. In 2007 werden verschillende aanspreekpunten vervangen. Ook de vorming is een continu aandachtspunt. Op 25 september 2006 (niet gerapporteerd in 2006) werd, na de heraanduiding door de regering, aan de aanspreekpunten toelichting gegeven over het takenpakket. Bedoeling is deze jaarlijks voor de nieuwe aanspreekpunten te herhalen. Op 14 december 2007 hebben de Vlaamse Jeugdraad en het Steunpunt Jeugd een dialoogdag over kinderrechten en jeugdbeleid gehouden. Na een inleiding 'kinderrechten' in interactieve vorm door experts hebben verschillende kinderrechten-

en jeugdorganisaties zich aan de aanwezigen kunnen voorstellen. Verder was er in drie werkgroepen een debat over het kind(en jongere-) effectrapport, welzijn en mobiliteit.

Binnen de reflectiegroep zal gewerkt worden aan de inhoudelijke voorbereiding van actuele thema's die het agentschap zal verwerken in het kader van de voorbereiding van het volgende jeugdbeleidsplan.

1.3 = 1.7 het parlement actief betrekken

Over het Jaarverslag 2006 Jeugdbeleid en Kinderrechten heeft de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media op 26 april 2007 een gedachtewisseling gehouden met Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, Ankie Vandekerckhove, kinderrechtencommissaris en Pepijn Deboscher, namens de Vlaamse Jeugdraad. Er werd, zoals bij de vroegere verslagen kinderrechten, opgemerkt dat ook andere ministers en commissies zouden moeten betrokken worden. Het parlement ging niet in op de vraag van de coördinerende minister en de Vlaamse Regering om het verslag dat alle Vlaamse bevoegdheden omvat ook te bespreken met de andere leden van de Vlaamse Regering in de daartoe bevoegde commissies van het Vlaams Parlement. Een parlamentslid stelde bij de gedachtewisseling dat het Parlement zich over deze doelstelling intern moet bezinnen alsook over de vraag hoe parlamentsleden en ministers bij het debat kunnen betrokken worden.

Het jaarverslag van de Kinderrechtencommissaris werd wel in verschillende commissies besproken:

- Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen,
 - Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media,
 - Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en
 - Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
- (zie <http://www.Vlaamsparlement.be>).

Ook in 2008 zal de Vlaamse minister van Jeugd het voorliggend jaarverslag toelichten en wijzen op de bereidheid van de collega-ministers dit ook voor wat betreft hun bevoegdheden te doen in de betrokken commissies van het Vlaams Parlement.

1.4 = 1.11 nationale commissie kinderrechten (*) en 1.12 internationale verplichtingen (*)

In 2007 is de Nationale Commissie effectief in werking getreden. Bij beslissing van 12 januari 2007 heeft de Vlaamse Regering de vertegenwoordigers van de administraties (agentschap Jongerenwelzijn, departement Onderwijs en Vorming en agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen) en van de stemgerechtigde ministers aangeduid. Deze laatsten zijn de vertegenwoordigers van de ministers van Welzijn, Gezondheid en Gezin en van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel. Tezelfdertijd heeft ze de Vlaamse ondervoorzitter aangeduid, haar advies uitgebracht over de aanduiding van de voorzitter en over het werkingskrediet beslist van de commissie. De stafmedewerkers van het secretariaat en de voorzitter zijn in functie getreden, respectievelijk in maart en mei 2007. De eerste plenaire vergadering van de commissie ging door op 9 mei 2007.

Via begrotingscontrole werd de **dotatie** 2007 voor de commissie verhoogd van 50.000 naar 53.000 euro, nl. 44.000 euro voor haar werking (voor de periode 01/04/07-31/12/07) en 9.000 euro installatiekosten. De Vlaamse overheid heeft deze bedragen ook effectief uitbetaald. Naar 2008 vraagt

de commissie een verhoging van de middelen en dat om verschillende redenen: volledig werkingsjaar, index, anciënniteit. De Vlaamse Regering moet zich hierover nog uitspreken.

Het '**respect voor de bevoegdheden en de autonomie van het Vlaamse beleidsniveau**' wordt gewaarborgd door de aanwezigheid in het bureau van de commissie van de ondervoorzitter, die door de Vlaamse overheid werd aangeduid, en van de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel. Verder kan er ook gewezen worden op de rol van de twee Vlaamse stemgerechtigde leden in de commissie. Beslissingen worden bij wijze van consensus genomen door de negen regeringsvertegenwoordigers. Het stemrecht is van belang bij de goedkeuring van het (derde) periodieke rapport van België over het IVRK en bij de goedkeuring van het budget van de commissie.

De Vlaamse Regering werd in 2007 betrokken bij de **internationale verplichtingen** in het kader van het kinderrechten- en jeugdbeleid. De Vlaamse Regering heeft op 15 juni 2007 kennisgenomen van de Vlaamse bijdrage aan het Belgische periodieke rapport betreffende het IVRK. Via de agendering op de Vlaamse Regering van de 'Vlaamse vinger aan de Europese pols' en de maandelijkse rapportage over de EU-dossiers worden alle leden van de Vlaamse Regering op de hoogte gehouden van het Europese jeugdbeleid.

In 2008 zullen de Vlaamse leden in het kader van de Nationale Commissie hun medewerking geven aan de finalisering van het derde periodiek Belgische rapport betreffende het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind met het oog op indiening ervan tegen midden 2008 bij het VN-Comité voor de Rechten van het kind. Daartoe zal de Vlaamse Regering ook tijdig haar goedkeuring hechten aan het ontwerprapport. Verder zal de Vlaamse overheid, onder coördinatie van de Nationale Commissie, in 2008 meewerken aan de eerste rapportage over de toepassing van het facultatief protocol betreffende de verkoop van kinderen, prostitutie en pornografie bij het verdrag inzake de rechten van het kind.

2. Jeugdwerkbeleid

2.1 kwaliteitsverhoging van het jeugdwerk (*)

De afdeling Jeugd kon in 2007 483 **kadervormingscursussen** erkennen en 7665 **attesten** van animator, hoofdanimator, instructeur en hoofdinstructeur uitreiken. Daarnaast werden de internationale ontwikkelingen rond attestering en de erkenning van verworven competenties (EVC) nauwgezet opgevolgd. Het Steunpunt Jeugd onderzocht hoe de bestaande kadervorming in het jeugdwerk in de toekomstige kwalificatiestructuur een plaats kan krijgen, en organiseerde in de loop van het jaar een studiedag over 'competenties in het jeugdwerk'. Er werd een zelfevaluatie-instrument ontwikkeld om de bestaande kadervorming te screenen. Anderzijds werd ook in 2007 een gezamenlijke cursus hoofdinstructeur georganiseerd door het Platform Kadervorming.

Het overleg met het Steunpunt Jeugd werd vanuit de afdeling Jeugd verder gecontinueerd. De basis voor het overleg is de subsidieovereenkomst 2006-2008. Met de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten (VVJ) wordt systematisch samengewerkt voor de organisatie van vorming voor lokale jeugdambtenaren.

Door een verdere verhoging van de budgetten in 2007 voor de luiken 'experimenteel jeugdwerk', 'participatie en informatie' en 'jeugdcultuur' van het decreet Vlaams Jeugdbeleid, en de projectsubsidies in het landelijk jeugdwerk, wil de Vlaamse overheid de reeds aanwezige **diversiteit** van het **jeugdwerkeraanbod** waarborgen en de verdere verrijking ervan stimuleren. Bij de advisering van de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen 2008-2010 werd er op toegezien dat het lokaal beleid voldoende aandacht besteed aan een divers en toegankelijk jeugdwerkeraanbod.

Via de projectsubsidies voor brede school werden in 2007 de eerste proeftuinen georganiseerd. De nadruk lag hierbij op de toeleiding van jongeren van middelbare schoolleeftijd naar vrijwilligerswerk enerzijds, en naar het brede vrijetijdscircuit anderzijds. In het kader van het participatiedecreet, werd nog eind 2007 beslist om twee organisaties nominatief te subsidiëren voor de ondersteuning en stimulering van jeugdwerkinitiatieven voor, maar vooral dóór allochtone kinderen en jongeren.

De Vlaamse overheid leverde ook in 2007 diverse inspanningen om het **vrijwilligerswerk** in het algemeen te **ondersteunen** (18% meer middelen voor het landelijk georganiseerd jeugdwerk voor de periode 2007-2009). De campagne www.samenvereenvoudigen.be werd verder opgevolgd. Het Steunpunt Jeugd organiseerde een vormingsdag rond coaching van vrijwilligers: over imago en identiteit van een vrijwilligersvriendelijke organisatie, en over werven van en inspelen op noden en behoeften van vrijwilligers. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de Europese doelstellingen inzake vrijwilligerswerk, en wordt uitvoering gegeven aan doelstelling 21 van het Pact van Vilvoorde, zoals geactualiseerd op 30 september 2005.

Binnen het technisch secundair onderwijs liep een pilootproject om via maatschappelijke stage jongeren via de school te laten kennis maken met het vrijwilligerswerk. Binnen de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Universiteit Gent wordt via een werkveldcommissie gezocht naar een betere **afstemming tussen opleiding en werkveld**. Het Steunpunt Jeugd volgt de werkveldcommissie op vanuit zijn magazine Krax.

Er werden concrete afspraken gemaakt tussen de socio-culturele sector, inclusief de jeugdsector, en het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, om bij wijze van experiment een portfolio van leer-, competentie- en ervarings-bewijzen voor beide sectoren te ontwikkelen.

Het Steunpunt jeugd verzorgde ook in 2007 het basistraject jeugdwerk, een reeks van 5 vormingsdagen voor beginnende jeugdwerkers over het jeugdwerk in Vlaanderen. Los hiervan

begeleidt het Steunpunt jeugd regelmatig vorming over het Jeugdwerk in Vlaanderen voor landelijke organisaties, hogescholen... en organiseert zo het debat over **de plaats van het jeugdwerk in onze maatschappij**.

In de beheersovereenkomst 2008-2010 van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, werden nieuwe afspraken gemaakt inzake de opvolging van de **jeugdwerkbovenbouw**; en in het ontwerp van nieuwe decreet Vlaams Jeugdbeleid krijgen de Vlaamse instellingen voor het jeugdbeleid een duidelijker statuut. 2007 is vooral het jaar waarin de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme grondig werd doorgelicht en er ernstig werd onderzocht hoe het beheer van de domeinen Destelheide en De Hoge Rielen kon worden geoptimaliseerd. Als gevolg hiervan werd beslist om de Uitleendienst Kampeermateriaal van Machelen in te sourcen binnen het IVA Sociaal – Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen.

Voor deze strategische doelstelling geldt in het algemeen dat werken aan de kwaliteit van het jeugdwerk een doelstelling is waar blijvend aandacht aan moet besteed worden.

2.2 grotere toegankelijkheid jeugdwerk (*)

De Vlaamse overheid heeft verder inspanningen gedaan om op alle beleidsniveaus de toegankelijkheid van het jeugdwerk te vergroten. Ook in het kader van de **lokale jeugdbeleidsplanning 2008-2010** krijgen een veertigtal steden en gemeenten extra subsidies voor de ondersteuning van het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen. In 2007 werd een informatieavond georganiseerd die zich expliciet richtte naar de betrokken gemeenten met een aanbod van good practices en ruimte voor concrete tips. Toegankelijkheid wordt nog steeds als een criterium gehanteerd bij de beoordeling van de dossiers ‘experimenteel jeugdwerk’ en ‘participatie en communicatie’.

Binnen het diversiteitsdenken van de Vlaamse overheid gaat specifieke aandacht uit naar mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond. De jeugdwerksector werd vanzelfsprekend betrokken bij het **actieplan interculturalisering**. Het Steunpunt Jeugd stelde in 2007 een **‘Platform Diversiteit’** samen: een 24-tal organisaties uit de jeugdwerksector proberen zo om autoriteit en expertise op te bouwen op het vlak van interculturalisering én bij uitbreiding diversifiëring. Men organiseerde een intervisietraject en werkte een instapdiversiteitsplan uit. Er werden praktijkvoorbeelden ingezameld en via het Antena-project werd een aanzet gegeven voor een grotere diversiteit binnen de raden van bestuur van het jeugdwerk. Wat vorming betreft, werd verder meegewerkt aan de uitwerking van een vormingsluik op de website ‘Minderhedenforum.NET’, een intercultureel netwerk voor jongeren van 18 tot 30 jaar van o.a. de Vlaamse Jeugdraad.

Zowel via het actieplan Interculturaliseren, als met het nieuwe participatiedecreet wordt gezocht naar andere vormen van jeugdwerk die aantrekkelijk zijn voor deze doelgroepen, die aansluiten bij hun leefwereld en tegelijk ‘leefwereldverbredend’ werken.

De lopende vormings- en **tewerkstellingstrajecten** binnen de eigen niet-commerciële vrijetijdssector werden in 2007 afgerond. De piste van de invoegprojecten, waarbij specifiek de tewerkstelling van jongeren uit kansengroepen werd bevorderd, werd verlaten. De resterende middelen werden aangewend in functie van de ondersteuning van allochtoon jeugdwerk.

2.3 actualisering beleidsinstrumenten (*)

Ook in 2007 werd er op verschillende vlakken gewerkt aan de actualisering van de beleidsinstrumenten. De herziening van het **decreet Vlaams Jeugdbeleid** werd verder voorbereid (zie hoofdstuk 1) Een aanpassing van het **decreet jeugdverblijven** werd voorbereid in de schoot van het platform Jeugdtoerisme van het Steunpunt Jeugd. Beide decreten zouden in 2008 in het Vlaams Parlement ingediend moeten worden.

Het geactualiseerde **decreet** van 24 februari 2003 houdende de ondersteuning van het **gemeentelijk, intergemeentelijk en provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid** werd op 15 december 2006 aangenomen door het parlement en ging van kracht op 19 januari 2007 na publicatie in het Belgisch Staatsblad van het wijzigingsdecreet. Op 26 januari 2007 keurde de Vlaamse Regering de drie uitvoeringsbesluiten goed (uitvoering provinciaal en gemeentelijk jeugdwerkbeleid, uitvoeringsbesluit jeugdwerkprioriteit – jeugdwerkinfrastructuur, jeugdbeleidprioriteit – jeugdinformatie). Deze werden echter pas van kracht op 18 juni 2007 na publicatie in het Belgisch Staatsblad. De uitgebreide vormingscyclus die hiermee gepaard ging, werd afgesloten met vormingen voor schepenen voor jeugd, waarin de provinciale jeugddiensten het initiatief namen. Hieraan gekoppeld was er ook de heruitgave van de pocket lokaal jeugdbeleid.

De discussie over welk beleidsniveau de verantwoordelijkheid moet opnemen voor de bovenlokale en provinciale **tussenstructuren** en initiatieven van landelijk georganiseerde verenigingen is in de praktijk opgelost. Elke organisatie werkt immers anders en het is onmogelijk om hiervoor een generieke richtlijn uit te schrijven. In de feiten erkennen (en subsidiëren) de provincies de provinciale secretariaten voor activiteiten die ze ontplooiën binnen de eigen provinciegrenzen en is er geen gevaar voor overlapping met de subsidies voor het landelijk secretariaat.

De campagne m.b.t. **administratieve vereenvoudiging** liep van 25 oktober 2006 tot 28 februari 2007. Er kwamen 177 meldingen op de website www.samenvereenvoudigen.be. Ze werden geïnventariseerd en geanalyseerd volgens thema, sector, soort knelpunt, bevoegd overheidsniveau... Deze inventaris werd voorgelegd aan de lokale adviesraden (cultuur, jeugd, sport). De administratieve overlast lag volgens de adviesraden vooral bij de vrijwilligerswet, het fiscaal attest kinderopvang, de vzw-wet en Sabam. Op Vlaams niveau werd vooral de lange en complexe procedure rond de attesten kadervorming aan de kaak gesteld, net als de problematiek van de zonevreemdheid van jeugdverblijfcentra. Voor beide knelpunten werden reeds eerste acties ondernomen.

In februari 2007 werd de door de Dienst Wetsmatiging opgezette meting van de administratieve lasten voor het landelijk georganiseerd jeugdwerk (hoofdstuk 9 in decreet Vlaams jeugdbeleid) afgerond. De opgenomen suggesties voor vereenvoudiging werden verwerkt in het ontwerp van decreet ter herziening van het decreet Vlaams Jeugdbeleid.

In 2007 werd ook een meting verricht van alle planlasten die de Vlaamse overheid oplegt aan gemeentebesturen (ook voor het lokaal jeugdbeleid): een decreet planlastvermindering werd voorbereid.

Na een nauwkeurige analyse werd reeds in 2006 beslist om de subsidiëring van **vrijtijdsinitiatieven voor personen met een handicap** niet over te hevelen naar het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het Vlaams agentschap voor personen met een handicap heeft de ondersteuning van deze centra intern overgeheveld naar de dienst Zorgvoorzieningen. Het nieuwe besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot vaststelling van de voorwaarden en modaliteiten van erkenning en subsidiëring van organisaties inzake vrijetijdszorg voor personen met een handicap trad in werking op 1 januari 2008 (B.S. 09/08/2007).

2.4 een betere ondersteuning (*)

Het is de kerntaak van het **Steunpunt Jeugd** om de jeugdwerksector te ondersteunen. In het kader hiervan ontwikkelde het zich als een kennis- en expertisecentrum. Voor het lokaal beleidsniveau kwam er in 2007 op de website een doorverwijzing naar landelijke jeugdwerkorganisaties met specifieke info voor jeugddiensten en met visieteksten rond de samenwerking tussen de structuren van het jeugdwerk en gemeentelijke jeugddiensten.

Ook de opvolging van de regelgeving en het beleid voor groene speelruimte en milieu gebeurt grotendeels i.f.v. het jeugdwerk dat ruimte nodig heeft om te spelen en voor het jaarlijkse kamp. De databank www.kampterrein.be, inclusief de jeugdverblijven in Wallonië, werd in 2007 door het Steunpunt Jeugd geüpdatet. Het samenwerkingsverband Locomotief ondersteunt dan weer onder coördinatie van het Steunpunt Jeugd de jeugdwerkinfrastructuur. Het fuifpunt werkt ter ondersteuning van het fuivende jeugdwerk. En dan is er nog het hele studiepakket rond competenties in het jeugdwerk.

In de periode 01/10/2006 en 31/12/2007 zijn door het **FoCI** (Fonds Culturele Infrastructuur) voor Hoge Rielen dossiers vastgelegd voor een totaal bedrag van 1.980.023,03 euro (ongeveer 2/3 hiervan voor renovatie). Einde 2007 werd ook beslist dat zo snel mogelijk moet tegemoetgekomen worden aan de gesignaliseerde asbestproblematiek.

Voor het vormingscentrum Destelheide werd op het FOICI in de periode van 01/10/2006 tot 31/12/2007 een totaal bedrag van 827.338,34 euro vastgelegd.

Binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media zijn zowel het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (meer specifiek de afdeling Jeugd) als het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media actief betrokken bij de **monitoring** van het jeugdbeleid. De financiële situatie van de jeugdsector wordt opgevolgd via de controle van voortgangsrapporten en financiële verslagen van de rechtstreeks gesubsidieerde organisaties, via de controle van verantwoordingsnota's van steden en gemeenten en via plaatsbezoeken van beiden. De personeelssituatie wordt via het sociaal overleg (het VIA3 akkoord werd afgesloten in 2005) nauwgezet opgevolgd. Vanaf 2008 zal de VIA3-verhoging in de reguliere basisallocaties opgenomen worden.

Voor de cijfermatige duiding van het jeugdwerk op het lokale niveau wordt de traditie van het **Cijferboek Jeugd** verder gezet. In 2007 werd begonnen aan de voorbereiding van een nieuw cijferboek. Onder impuls van de minister van Cultuur, Jeugd en Sport werd besloten om te werken aan drie cijferboeken, één voor het lokaal jeugdwerk, één voor lokaal cultuurbeleid en één voor het lokaal sportbeleid. Voor het Cijferboek Jeugd werkt de afdeling Jeugd samen met VVJ.

De **VVJ** heeft ook in 2007 meegewerkt aan de uitvoering van heel wat doelstellingen in het Vlaams Jeugdbeleidsplan. Doorheen de jaren ontwikkelden ze in functie van hun basisopdracht een specifieke deskundigheid en operationele draagkracht. Bij de evaluatie en de herwerking van het decreet Vlaams Jeugdbeleid werd voorgesteld om VVJ vzw decretaal een plek te geven naast de andere Vlaamse instellingen voor het jeugdbeleid.

Het **personeelsbestand van de afdeling Jeugd** werd in 2007 op hetzelfde niveau gehouden, mensen die uit dienst gingen werden systematisch vervangen. De beleidsvoorbereidende cel 'horizontaal' jeugdbeleid werd overgeheveld naar de afdeling Jeugd, waardoor deze afdeling vanaf mei 2007 werd versterkt met de 2 mensen van het departement die het kinderrechten- en jeugdbeleid ter harte nemen.

3. Jeugdinformatie

3.1 kwaliteitsvolle informatie (*)

Na de oprichting van het **Vlaams Informatiepunt Jeugd** (VIP) in 2006 werd de eerste operationele doelstelling uit dit hoofdstuk behaald. Deze operationele doelstelling kan daarom geherformuleerd worden in de zin dat de Vlaamse overheid erop toeziet dat het VIP een gecoördineerd informatiebeleid uitwerkt. Binnen dat opzicht werd in 2007 verwacht dat er werk gemaakt werd van de eerste inhoudelijke verwezenlijkingen. Organisatorisch werd in juni 2007 een nieuwe raad van bestuur aangeduid door de Vlaamse Regering. Daarin bevinden zich naast vertegenwoordigers van de afdeling Jeugd en de Vlaamse Jeugdraad verschillende natuurlijke personen met kennis van jeugdthematieken en jeugdinformatie waaronder ook vertegenwoordigers uit de onderwijswereld en het welzijnsbeleid. Enkele personeelsproblemen verhinderden dat de inhoudelijke omslag volledig kon gebeuren. Niettemin werd onder meer gewerkt aan een update van de 3 informatiegidsen online waarvan in een nieuwe en geüpdate gedrukte versie zal verschijnen in 2008. Het VIP werkte in functie van haar inhoudelijke koersbepaling een onderzoeksvraag uit over informatiebehoeften van kinderen, jongeren, tieners en de kwaliteit van het bestaande informatieaanbod. De Leuven School for Mass Communication Research zal dit onderzoek in 2008 uitvoeren.

Voor de Vlaamse overheid zelf stond 2007 onder andere in het teken van het zoeken naar **afstemming** tussen de opdrachten vastgelegd in de beleidslijnen van het VIP enerzijds en de initiatieven die de diversiteit van jeugdinformatie bewaken anderzijds. Er werd een budget van 2 705 229 euro voorzien voor verenigingen die werken rond participatie, informatie en communicatie.

Op het lokale vlak was er de succesvolle verspreiding van de brochure '**Zet een toeter op je plan**' die ondersteuning biedt aan lokale besturen voor het uitwerken van een jeugdinformatiebeleid. De overgrote meerderheid van de gemeentebesturen besloot om met hun **jeugdbeleidsplan** voor de periode 2008-2010 in te tekenen op deze nieuwe prioriteit. In de mate van het mogelijke werkte het VIP aan de ondersteuning van deze lokale besturen en de jeugdinformatiepunten (JIP's).

In het kader van de 'nieuwe' doelstelling rond het structureel verzamelen van gegevens *over* de leefsituatie van kinderen en jongeren is het belangrijk te wijzen op de presentatie van de eerste **jeugdmonitor**. Op basis van een bevraging van 2503 jongeren van 14 tot 25 jaar door het **Jeugdonderzoekplatform (JOP)** werd een nulmeting gedaan van zowel de leefwereld, de leefomstandigheden als het gedrag van de Vlaamse jongeren. Deze werden aan de hand van 14 thema's gepresenteerd in de publicatie 'Jongeren in cijfers en letters' (Vettenburg, Nicole; Elchardus, Mark & Walgrave, Lode, Lannoo) en toegelicht op een studienamiddag georganiseerd in samenwerking met het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Het JOP – dat vanaf 2007 deel uit maakt van het Steunpunt voor beleidsrelevant onderzoek Cultuur, Jeugd en Sport – begon in 2007 eveneens aan het ontwerp van de vragenlijst voor de volgende meting van deze recurrente jeugdmonitor. In 2008 zullen jongeren – dit keer tussen 12 en 30 jaar – bevroegd worden en het is de bedoeling dat in 2009 de resultaten hiervan bekend gemaakt worden.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering verrichte in 2007 belangrijk onderzoekswerk met haar statistiekproductie rond de woonsituatie van kinderen en jongeren én de publicatie van een bronnenstudie over de **impact van een (echt-)scheiding op de leefwereld van kinderen en jongeren**. Naar aanleiding van deze studie werd beslist om de personeelsbezetting van de neutrale bezoekeruites uit te breiden, extra middelen vrij te maken voor de opleiding van bemiddelaars in de Centra voor Algemeen Welzijnswerk en een grootschalig Vlaams echtscheidingsonderzoek te voeren (dit ging van start in september 2007) waarvan ook een ruime bevraging van 10 tot 25 jarigen deel moet uitmaken.

Naast de bestaande database van het JOP die academische en overheidspublicaties verzamelt, lijkt er nood te zijn aan een gecoördineerde aanpak binnen de Vlaamse overheid op het vlak van informatieverzameling over kinderen en jongeren.

Een vierde operationele doelstelling kan toegevoegd worden onder de strategische doelstelling rond het verkrijgen van kwaliteitsvolle informatie: ‘3.1.4 De Vlaamse overheid stimuleert het **objectief en op maat informeren van kinderen en jongeren op televisie**. Daarbij zal ook de participatie van kinderen en jongeren een belangrijke rol spelen.’.

De VRT biedt al enkele jaren een kwaliteitsvol informatieprogramma aan tieners van 9 tot 12 jaar via het programma Karrewiet. Na overleg met verschillende actoren, besloot minister van Jeugd Bert Anciaux om vanaf het najaar 2007 de commerciële omroepen VMMA (VTM) en SBS Belgium (VT4) voor de gedeeltelijke financiering van een jongerenjournaal gericht op jongeren van 13 tot 17 jaar en waarbij participatie van jongeren zelf centraal staat.

3.2 niet-betuttelende informatie (*)

De operationele doelstelling 3.2.1 behelst de evaluatie van de Vlaamse Regulator voor de Media. Zoals reeds verleden jaar aangegeven is deze evaluatie echter een taak van de Vlaamse regering en is zij in deze niet relevant voor deze strategische doelstelling. Er kan daarom beter een nieuwe doelstelling geformuleerd worden: ‘3.2.1 Via de werking van de Vlaamse Regulator voor de Media ziet de Vlaamse overheid erop toe dat de door de Vlaamse overheid opgelegde beperkingen ter bescherming van kinderen en jongeren niet overtreden worden.’

Een belangrijke gebeurtenis in 2007 was de **afschaffing** van zogenaamde **vijfminutenregel** bij kinderreclame. Deze regel verbood kinderreclame vijf minuten voor en na kinderprogramma's. Omdat buitenlandse omroepen deze regel omzeilden besliste Vlaamse Regering op 7 september 2007 om ter vervanging de code voor reclame en sponsoring op radio en televisie aan te vullen met specifieke bepalingen over reclame en sponsoring gericht op kinderen. Het opstellen van deze aanvullende bepalingen gebeurde in nauw overleg met verschillende organisaties uit zowel de media als organisaties of instituten die de belangen van kinderen en jongeren verdedigen. Begin 2008 werd deze beslissing van de Vlaamse Regering bij decreet bekrachtigd in het Vlaams parlement. Het is de Vlaamse Regulator voor de Media die de bepalingen van de gedragscode voor reclame opvolgt. Indien er betwistingen zijn kan eveneens advies gevraagd worden aan de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame (JEP).

Op het overlegcomité tussen federale regering, gemeenschaps- en gewestregeringen werd beslist dat de filmkeuring een gemeenschapsaangelegenheid. Het is nu wachten op een aanpassing van de Bijzondere Wet tot de hervorming der instellingen alvorens de Vlaamse overheid aan de slag kan gaan met het uitwerken van een **kijkwijzersysteem**. In tussentijd wordt nog steeds de oude werking gehanteerd. Via Koninklijk Besluiten werden de oprichting en samenstelling van de Keuringscommissie bepaald. Daarbij werd het ook mogelijk gemaakt voor de commissie om van een nieuwe leeftijdscategorie (12 tot 16-jarigen) gebruik te maken.

3.3 goede overheidsinformatie (*)

De Vlaamse overheid maakt in haar communicatie zoveel mogelijk werk van een kwaliteitsvolle dienstverlening aan kinderen en jongeren. In het bijzonder binnen de beleidsdomeinen ‘Welzijn, Volksgezondheid en Gezin’ (bijvoorbeeld in het kader van de integrale jeugdhulp), ‘Onderwijs en Vorming’ (Yeti) en ‘Cultuur, Jeugd, Sport en Media’ (via de ondersteuning van de verschillende informatie-organisaties) en het kinderrechtenbeleid (kinderrechtswinkels,...) wordt hieraan uitvoerig aandacht besteed. Niettemin werden ook in andere beleidsdomeinen interessante communicatie-initiatieven ondernomen zoals de creatie van een ‘Doe-boer-boek’ binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij dat kinderen spelenderwijs iets wil leren over land-en tuinbouw. Een nog meer gecoördineerde aanpak ondersteund door het VIP is een uitdaging voor de toekomst.

4. Participatie

4.1 de Vlaamse Regering betreft de jeugd (*)

Er werd vooralsnog geen bilateraal **afsprakenkader** gerealiseerd tussen de **Vlaamse Jeugdraad** en de verschillende ministers van de Vlaamse Regering. Naast de driemaandelijke ontmoetingen met de minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Media, ging de Vlaamse Jeugdraad enkel op bezoek bij de minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme en de minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur. De Vlaamse Jeugdraad blijft voorlopig aangewezen op de jaarlijkse beleidsbrieven om op de hoogte te zijn van de plannen van de verschillende ministers. De Vlaamse Jeugdraad formuleerde in 2007 16 **adviezen** waarvan het grote merendeel nog steeds betrekking hadden op aspecten van het sectorale jeugdbeleid.

Hoewel we niet van een rechtstreekse participatie van kinderen en jongeren kunnen spreken, is ook de 'kindeffectrapportage' (KER) een hulpmiddel om ervoor te zorgen dat het Vlaams beleid afgetoetst wordt aan de het belang van kinderen (voor meer informatie hierover verwijzen we naar Deel 2, voor meer informatie over de mogelijke uitbreiding van KER naar JOKER, zie hoofdstuk 1 van deel 1).

Om de kennis over kinder- en jongerenparticipatie te stimuleren, bleef de Vlaamse overheid ook in 2007 organisaties en publicaties ondersteunen met betrekking tot het onderwerp. De Vlaamse Jeugdraad organiseerde op 23 februari een **reflectiedag over participatie** in het Vlaams Parlement waarop zij onder meer reflecteerde over haar eigen rol als participatieactor op het Vlaamse niveau. Dit resulteerde in een advies van de Vlaamse Jeugdraad aan zichzelf waarin onder meer een structureel herdenken van de advieswerking aan bod kwam. Daarnaast werd in samenwerking met het Steunpunt Jeugd op 14 december de 'Meer en Beter' **dialoogdag** georganiseerd. Ongeveer 40 deelnemers (aanspreekpunten kinderrechten en jeugdbeleid, kinderrechtenactoren, jeugdwerkers en andere medewerkers van de Vlaamse administratie) namen deel aan deze interactieve dag over kinderrechten en jeugdbeleid.

Het om advies vragen aan de Vlaamse Jeugdraad bij het nemen van strategische beleidsinitiatieven met betrekking tot de belangen van kinderen, jongeren en het jeugdwerk is nog geen vanzelfsprekendheid. De huidige bepaling over de advisering door de Vlaamse Jeugdraad in het decreet op het Vlaams Jeugdbeleid is in de feiten echter praktisch moeilijk uitvoerbaar: wekelijks zijn er meerdere beleidsinitiatieven die betrekking hebben op kinderen, jongeren of het jeugdwerk. Daarom is het nodig dat zowel de Vlaamse overheid als de Vlaamse Jeugdraad zich beraden over goede manieren van kinder- en jongerenparticipatie. Het in 2008 geplande 'Klets' initiatief, een groot participatief congres zou hiervoor een forum moeten kunnen bieden.

4.2 lokale en bovenlokale participatie (*)

Hoewel reeds in 2005 binnen de reflectiegroep lokaal jeugdbeleid een strategisch plan opgesteld werd voor de ondersteuning van de lokale beleidsparticipatie van kinderen, jongeren en het jeugdwerk, bleek het moeilijk om dit plan uit te voeren. De Vlaamse overheid besliste daarom op andere manieren te werken aan deze ondersteuning. Door bijvoorbeeld het principe van '**interactief bestuur**' in te schrijven in de aanpassing van 15 december 2006 van het decreet houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, zette de Vlaamse overheid lokale besturen aan om na te denken over de manier waarop zij kinderen en jongeren betrekken bij de uitvoering van het beleid. Op vormingsdagen voor jeugdconsulenten werd hier in 2007 specifiek aandacht aan besteed.

Uit een eerste analyse van de in 2007 ingediende jeugdbeleidsplannen van gemeenten en provincies, blijkt dat een aantal gemeenten op zoek gaat naar vernieuwende en creatieve werkvormen om kinderen en jongeren te betrekken. Heel wat andere gemeenten blijken echter ook nog moeilijkheden te vinden om werk te maken van actieve participatie van kinderen en jongeren in hun gemeenten. Dit onderstreept het belang van de aanwezigheid van een goede ondersteuningsstructuur voor lokale jeugdleden. Het Steunpunt Jeugd verzorgde daarom in 2007, in opdracht van de Vlaamse overheid, een **helpdeskfunctie voor lokale jeugdleden**, het leverde regelmatig feedback aan de administratie en werkte aan de oprichting van een nieuwe vzw Ondersteuning Lokale JeugdParticipatie die in 2008 een aanvraag tot subsidiëring zal indienen.

Tijdens de **plaatsbezoeken** van de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk wordt stevast geprobeerd om de jeugdraad expliciet te betrekken. Participatie, inspraak en interactief bestuur zijn een vast thema op de agenda van deze plaatsbezoeken.

Het verwerken van de lokale participatiepraktijk voor het bovenlokale of Vlaamse beleidsniveau blijkt in de feiten niet altijd even gemakkelijk. Primair zijn lokale jeugdleden namelijk gefocust op inspraak in het lokale jeugd(werk)beleid. Indien er lokaal verzuchtingen zijn waarvoor een vertaling naar Vlaamse maatregelen nodig is, dan is het evident dat een organisatie die instaat voor de ondersteuning van lokale jeugdleden – eventueel via haar samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad – die zal aanreiken.

Een belangrijk aandachtspunt is de onafhankelijke positie van een jeugdraad als adviesorgaan. Ondermeer vanuit het voorlopige ondersteuningswerk van het Steunpunt Jeugd en uit de eerste screening van de lokale jeugdbeleidsplannen 2008-2010 voor interactief bestuur en participatie, blijkt dat een **sensibilisering van lokale politici** eveneens een belangrijke hefboom zou kunnen betekenen voor een betere werking van de lokale jeugdleden en bij uitbreiding de lokale jeugdparticipatie. De schepenvorming die op initiatief van de reflectiegroep lokaal en provinciaal jeugdbeleid werd georganiseerd in het voorjaar 2007 (zie ook hoofdstuk 2) kan als een eerste stap binnen een dergelijk beleid gezien worden.

Een bijkomend aandachtspunt is ten slotte de positie van kindergemeenteraden en de manier waarop lokale jeugdleden erin slagen kinderen te betrekken in hun werking.

5. Diversiteit

5.1 diversiteitsbeleid voor cultuur, jeugdwerk en sport (*)

Zoals gesteld in het vorige jaarverslag, ontwikkelde de Vlaamse overheid al in 2006 een Vlaams Actieplan Interculturalisering van, voor en door Cultuur, Jeugd en Sport. De eerste operationele doelstelling werd dus bereikt.

In 2007 werd verder werk gemaakt van een aantal acties uit het plan: zo was er de oprichting van een **Kennisknooppunt Interculturaliseren** binnen de Vlaamse overheid, werd interculturaliteit verankerd in heel wat decreten en beheersovereenkomsten. Er was de oprichting van het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis en de coaching van administratie, adviesraden en beoordelingscommissies. In het **'Platform Interculturaliseren'** wordt intersectoraal overlegd door de administratie, verschillende steunpunten, actoren uit het veld en experts uit de drie sectoren. Voor de activiteiten in en rond het jeugdwerk, o.m. gecoördineerd vanuit het Platform Diversiteit (dat een afvaardiging heeft in het Platform Interculturaliseren) verwijzen we naar de verslaggeving in hoofdstuk 2.

Het gehele interculturaliseringsproject werd decretaal ondervangen in het nieuwe **'decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport'** dat op 9 januari 2008 werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement.

In 2007 werden de voorbereidingen getroffen voor een aantal belangrijke acties in 2008: de organisatie van een tweede Trefdag Interculturaliseren (februari) met daaraan gekoppeld een ruim gevoerde publiekscampagne rond meer diversiteit binnen beleids- en adviesorganen van de Vlaamse cultuur-, jeugdwerk- en sportsector.

De Vlaamse overheid ondersteunde in 2007 bovendien enkele projecten die specifiek gericht waren op kinderen en jongeren. Zo was er 'w@d@', een crossmediaal cultuurproject en het project "Nieuw divers talent in de kunsten" van Kif Kif. Ook de Europese campagne **'All Different, All Equal'** ging verder in 2007. Een stuurgroep coördineerde en volgde de campagne in Vlaanderen op en samen met de 2 andere gemeenschappen werd op 27 oktober een divers slotevent georganiseerd in Brussel in aanwezigheid van de drie ministers van Jeugd: Bert Anciaux, Marc Tarabella en Isabelle Weyckmans. In 2008 zal de campagne zowel op Belgisch als op Europees niveau geëvalueerd worden.

5.2 diversiteit in andere beleidsdomeinen (*)

Het belang van diversiteit werd in 2007 alleen maar groter binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Een exhaustief overzicht geven is haast onmogelijk. De inspanningen om allochtone jongeren op de arbeidsmarkt lijken in elk geval reeds vruchten af te werpen en ook op het vlak van onderwijs werden een aantal belangrijke initiatieven genomen om elk kind of elke jongere voldoende en gelijkwaardige onderwijskansen te bieden. Uitdagingen zijn er dan weer in het inburgeringsbeleid waar men een draaiboek ontwikkeld heeft dat het toeleidingstraject van minderjarige anderstalige nieuwkomers in kaart maar waar men blijft op zoek gaan naar manieren om de ouders of voogden van leerplichtige kinderen te detecteren.

Doorheen dit verslag kunnen verscheidene inspanningen teruggevonden worden van manieren waarop de Vlaamse overheid aandacht vraagt voor diversiteit.

6. Internationaal

6.1 Meer kansen op deelname aan internationale projecten

De afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd **sensibiliseert en informeert** jongeren over de waarde van interculturele contacten via zijn e-zine, via de zendingen en ontvangsten in het kader van de bi- en multilaterale samenwerkingen via het verstrekken van informatie. In 2007 organiseerde Jint voor de derde maal het tweejaarlijks event 'Go Strange', waarbij ook de verschillende subsidiemogelijkheden in de kijker stonden. 1.500 jongeren kregen hier informatie over internationale mobiliteit. In 2007 werd het EU-programma Jeugd (Youth in Action) 2000-2006 grondig geëvalueerd door de gebruikers. Feit is ook dat in 2007 voor het eerst meer aanvragen voor subsidiëring werden ingediend, dan konden worden gesubsidieerd, en dat duidelijk een diverser publiek werd bereikt. N.a.v. de herziening van het Decreet Vlaams Jeugdbeleid werden in 2007 ook de internationale subsidielijnen geëvalueerd en vereenvoudigd.

Zowel Toerisme Vlaanderen als de afdeling Jeugd subsidiëren 'Use-it' voor de uitvoering van het Internationaal Jeugdactieplan. In 2007 maakte Use-it werk van studies rond budgetreisgidsen, rond hostels, rond vervoer; men maakte een profiel van de jonge reiziger, begeleidde een behoefteonderzoek, detecteerde relevante netwerken, maakte een uitgave voor kunsteden van "Map of". Use-it deed ook in opdracht van Toerisme Vlaanderen een onderzoek naar de werking van jongerentoeerisme bij buitenlandse overheden. Toerisme Vlaanderen zorgde zo voor de verdere uitbouw van het **kleinbudgettoerisme** en een uitbreiding van het **jeugdhostelsaanbod**.

6.2 Stimulansen voor internationale oriëntering

In het kader van de **projectsubsidies** voor erkende **landelijk georganiseerde verenigingen** is internationale jeugdwerking één van de twee prioriteiten. Hiermee wordt beoogd dat nieuwe internationale samenwerkingsverbanden worden aangeknoopt en dat bestaande vormen van internationale samenwerking worden uitgediept. In 2007 kreeg 1 vereniging een dergelijke projectsubsidie. Bij de opmaak van de individuele subsidieovereenkomsten voor de beleidsperiode 2007-2009 werd bij 30 landelijk erkende jeugdorganisaties minstens één doelstelling rond internationale werking opgenomen.

In 2007 maakte JINT vzw de publicatie "**Jeugddiensten gaan internationaal**". Alle Vlaamse jeugddiensten hebben dit mapje gekregen. De mogelijkheden die lokale groepen hebben om internationale uitwisselingen op te zetten en hoe de jeugddienst hen daarbij kan ondersteunen, werden hierin verzameld en bekend gemaakt.

JINT investeerde er ook sterk in om actief aanwezig te zijn op vormingsdagen voor de lokale jeugdsector. Het verplicht inbouwen van een module 'internationaal' in de animators cursussen van het landelijk georganiseerd jeugdwerk bleek niet haalbaar, maar Jint probeerde wel systematisch aanwezig te zijn op deze cursussen. Anderzijds organiseerde Jint heel wat info- en discussiedagen, en speelde men vlot in op vragen uit de sector om ondersteuning bij het uitwerken van internationale activiteiten.

Uit het voorafgaande blijkt dat er heel wat mogelijkheden bestaan voor internationale uitwisselingen. Om deze bekend te maken en steeds weer onder de aandacht te brengen van nieuwe generaties jeugdwerkers zijn blijvende inspanningen nodig.

Het strategisch doel is zeker nog niet bereikt: uiteindelijk zijn nog maar een minderheid van gemeenten mee gestapt in dit internationale verhaal.

6.3 Wegen op het internationaal jeugdbeleid (*)

Via **CD47** (= een commissie in de schoot van Jint vzw waar met alle betrokken en relevante actoren wordt overlegd om zicht te krijgen op de internationale jeugdagenda) wordt waar mogelijk werk gemaakt van een gecoördineerde standpuntinname m.b.t. internationaal jeugdbeleid.

Verder nam de Vlaamse overheid in 2007 actief deel aan de raads werkgroep Jeugd van de Benelux. Op deze vergadering worden de inzichten en standpunten met betrekking tot de **internationale jeugdagenda** van de diverse lidstaten systematisch besproken. Vanuit de afdeling Jeugd werd actief deelgenomen aan het intra-Belgisch overleg in functie van de jeugdagenda in de Europese Unie en de Raad van Europa. Tijdens de eerste helft van 2007 – onder Duits EU-voorzitterschap - was Vlaanderen woordvoerder voor de Raad Jeugd. Op één van de twee ministerraden werd ook de idee gelanceerd van de symbolische euro voor de toegang voor jongeren in nationaal gesubsidieerde cultuurhuizen. Voor heel wat **internationale jeugdactiviteiten** werkt de Vlaamse overheid er samen met Jint vzw en de Vlaamse Jeugdraad, bv. voor de opmaak van de nationale rapporten of andere rapporteringen, de samenstelling van de Vlaamse delegatie voor de Europese Jeugdvents, seminaries, enzoverder. Zo nam Jint 47 jongeren en jeugdwerkers mee naar Parijs voor een bezoek aan de grote internationale instellingen OESO en UNESCO.

De resultaten of het verslag van de betrokkenen wordt stevast gepubliceerd in het e-zine van Jint.

In 2007 werd een **internationaal seminarie** rond **lokaal jeugdbeleid** georganiseerd i.s.m. met de 3 Baltische staten. Naast deelnemers van de 4 organiserende landen, waren er observatoren aanwezig van Moldavië en Azerbedjan. De focus van het seminarie was de rol van een lokale jeugdambtenaar in de ontwikkeling van een lokaal jeugdbeleid.

In Letland vond een gelijkaardig seminar plaats met de focus op vrijwilligerswerk. Ook hier waren een Vlaamse trainer en Vlaamse experten/jeugdwerkers zeer actief betrokken.

In uitvoering van het Cultureel Akkoord met de Baltische Staten wordt in 2008 een seminar gepland rond vrijetijdsactiviteiten in Estland. Hiermee wordt het drieluik afgesloten. Het seminar rond lokaal jeugdbeleid kan als een try-out gezien worden. Op basis van de opgedane ervaringen zal verder worden gezocht op welke manier de Vlaamse overheid (twee)jaarlijks een soort internationaal zomertreffen kan organiseren.

Door de complexe werkomgeving is voortdurend overleg met verschillende actoren op verschillende fora een noodzaak, en het is ook duidelijk dat het Europese en internationale jeugdbeleid zo goed als mogelijk in “overeenstemming” moet zijn met de ontwikkelingen binnen het Vlaamse Jeugdbeleid, wil het betekenisvol zijn.

6.4 Samenwerkingsontwikkeling

In het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet Vlaams Jeugdbeleid wordt het hoofdstuk Internationaal sterk vereenvoudigd, maar via het uitvoeringsbesluit blijft er een aparte plaats voorbehouden voor humanitaire projecten.

De reeds bestaande nauwe samenwerking met **Zuid-Afrika** werd in 2006 bestendigd. Toen werd beslist om samen te werken met 4 gemeenschapscentra rond cultuur, jeugd en sport. In 2007 werd een Vlaamse coördinator tewerkgesteld op de National Youth Commission voor de concrete opvolging ter plaatse. In april 2007 had de Vaste Gemengde Commissie met Zuid-Afrika plaats en werd een Memorandum of Understanding inzake Cultuur, Jeugd en Sport 2007-2009 opgesteld. Het nieuwe samenwerkingsakkoord 2007-2009 op vlak van Cultuur, Jeugd en Sport werd in dit kader officieel ondertekend. In oktober 2007 werd in uitvoering hiervan een capacity building cursus voor jeugdwerkers opgezet.

Momenteel wordt onderzocht op welke manier men de effecten van de nieuwe samenwerking kan vasthouden en verbreiden over geheel Zuid-Afrika.

De minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel liet in 2006 een omgevingsanalyse uitvoeren voor een uitgebreide samenwerking met **Marokko**. In 2007 werden de eerste stappen genomen en contacten gelegd voor een effectieve uitwerking en realisaties in 2008.

6.5 Ondersteuning Jint vzw

De lopende beheersovereenkomst met Jint werd verder uitgevoerd. In 2007 heeft Jint concreet werk gemaakt van de ondersteuning van gemeentebesturen en andere lokale actoren die een internationale samenwerking beogen. Het ontwikkelde de brochure 'Jeugddiensten gaan internationaal' met concrete verhalen van jeugddiensten die de internationale toer opgingen, en nodigde de gemeenten uit om te ontdekken hoe internationaal een hefboom kan zijn voor het lokale jeugdbeleid. De lokale actoren werden anderzijds meteen uitgenodigd om hun eigen rol in een internationaal perspectief te verkennen op het seminar over de Local Youth Coordinator, van 15 tot 21 oktober 2007 in Blankenberge (zie ook hoger). Jint werkte voor de verwezenlijking van deze doelstelling nauw samen met VVJ en de afdeling Jeugd. Jint werd ook uitgenodigd om binnen de jaaropleiding van (nieuwe) jeugdconsulenten en op de VVJ 3-daagse een vormingssessie te geven.

De inventarisatie van praktijkvoorbeelden aan de hand van de lokale jeugdwerkbeleidsplannen 2005-2007, is er uiteindelijk niet van gekomen.

7. Achtereenvolgend: een aantal beleidsrotondes

8. Beleidsrotonde ‘Op kamp’

8.1 kwalitatief hoogstaande jeugdverblijfcentra (*)

In de schoot van het platform Jeugdtoerisme van het Steunpunt Jeugd werd een werkgroep opgericht belast met de evaluatie van de decreten die van toepassing zijn op jeugdverblijfscentra: het **decreet Toerisme voor Allen** en het **decreet voor jeugdherbergen, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ**. De vooropgestelde wijziging van de decreten werd in 2007 niet gehaald. De onzekerheid omtrent de toekomst van de vzw ADJ vertraagde stellig het wetgevend proces. De werkgroep kwam wel tot een – uitgebreide – oplijsting van elementen en procedures uit het decreet die verbeterd konden (moesten) worden.

In 2007 organiseerde de ondersteuningsstructuur CJT in samenwerking met de Vrije Universiteit Brussel bovendien een enquête bij de jeugdverblijfcentra die op een aantal vlakken een goed beeld geeft van de ‘ervaring’ en noden van de uitbaters.

Om tegemoet te komen aan het jaarlijkse tekort aan **tenten** werd in 2007 een budget voorzien voor de aankoop van 76 nieuwe seniortenten en 153 valiezen. In de uitgavenbegroting werd voor 2008 een extra budget van 2 miljoen euro voorzien om het resterende tekort weg te werken. Binnen de vzw ADJ werd uiteindelijk beslist dat de tenten die de Vlaamse overheid ter beschikking stelt, niet kunnen uitgeleend worden voor buitenlandse kampen.

Mogelijk kan de inschakeling van **internaten** als jeugdverblijfplaats in juli en augustus een oplossing bieden aan de voor die periode typische tekorten. Dit alternatief moet nog verder onderzocht worden.

In 2007 werden via het decreet betreffende de verblijven en verenigingen die een werking hebben in het kader van “Toerisme voor Allen” **subsidies** verleend aan 80 Vlaamse jeugdverblijven. In totaal werden subsidies toegekend voor 4.285.175 euro. Deze subsidie werd verleend voor brandveiligheidswerken, moderniseringswerken, toegankelijkheidswerken en voor nieuwbouwprojecten.

Er is sedert de start van het decreet in 2003 een zeer duidelijke **kwaliteitsverbetering** opgetreden binnen de groep van jeugdverblijven. Een aantal jeugdverblijven werd volledig nieuw opgericht, waardoor ook aan de **uitbreiding van de capaciteit** tegemoet gekomen is. Via PPS-projecten zou dankzij alternatieve financiering een inhaalbeweging voor jeugdverblijfsinfrastructuur op gang moeten komen.

8.2 een kampvriendelijk beleidsklimaat (*)

Naast het regelmatige overleg tussen de jeugdwerksector, de provincies en de Vlaamse overheid binnen het **Platform Jeugdtoerisme**, waar onder andere werk wordt gemaakt van de inventarisatie van problematische regelgeving, sprak de minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel zich in juli 2007 uitdrukkelijk uit voor een overleg met de Franse en Duitstalige Gemeenschap i.f.v. een betere informatiedoorstroming over de kampplaatsen in Wallonië.

Het initiatief www.samenvereenvoudigen.be, opgezet door de ministers van Jeugd (Anciaux) en Toerisme (Bourgeois) heeft geleid tot een verdere inventarisering van de verschillende problemen op het vlak van kampen en jeugdverblijfinfrastructuur. Anderzijds werden de grote knelpunten m.b.t. **administratieve overlast** ook opgelijst op de rondetafel rond jeugdverblijven op 2 juli 2007.

Ten slotte blijft de Vlaamse overheid inspanningen leveren om kansarme kinderen en jongeren en hun families (via het decreet Toerisme voor Allen) de **kans op een vakantie** te bieden via de subsidiëring van organisaties die dergelijke doelgroepvakanties organiseren of er ondersteuning aan geven. In 2007 werden hiervoor 11 organisaties gesubsidieerd.

Het Steunpunt Vakantieparticipatie is een dienst van Toerisme Vlaanderen die zorgt voor de productontwikkeling voor mensen met een laag inkomen. Hierover onderhandelt het Steunpunt bij logiesaanbieders om een aanbod te verkrijgen tegen een sociaal tarief voor de doelgroep van kansarmen. Het Steunpunt nam in 2007 ook deel aan een internationaal uitwisselingsproject “European Holiday Experience”, waarbij Belgische gezinnen naar Frankrijk konden reizen (<http://www.vakantieparticipatie.be/resultaten.php>). De doelgroep die bereikt wordt door het Steunpunt stijgt jaarlijks, evenals het aanbod dat de toeristische sector aan sterk verminderde prijzen aanbiedt.

8.3 beleid voor eigenaars

In het kader van de evaluatie en **herziening** van het decreet op de jeugdverblijfcentra werd voornamelijk de zware planlast voor de uitbaters naar voor geschoven als problematisch. In het ontwerp van **decreet houdende subsidiering van hostels, jeugdverblijfcentra en hun ondersteuningsstructuren** dat in 2007 werd voorbereid, wordt hier aan tegemoetgekomen. De uitvoeringsbesluiten van het **decreet betreffende de verblijven en verenigingen die een werking uitoefenen in het kader van “Toerisme voor Allen”** werden verder geëvalueerd en voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In het voorjaar van 2008 zouden deze aanpassingen, die een ‘technische opsmuk’ en administratieve vereenvoudiging beogen, in voege kunnen gaan.

Op termijn zal er zelfs voor geijverd worden dat aan de hand van www.jeugdverblijven.be de overnachtingsgegevens automatisch doorstromen naar de betrokken administraties. Deze centrale website wordt zo een interessante **online tool** die de mogelijkheid biedt tot het indienen van subsidieaanvragen, het ingeven en opvragen van statistische informatie en de uitbouw van een kampeerrepertorium.

In 2007 werden de eerste stappen gezet om onder andere het **zoneringprobleem** van de jeugdverblijfsinfrastructuur aan te pakken. Op 2 juli 2007 werd de aangekondigde **rondetafelconferentie** georganiseerd in aanwezigheid van de minister-president, de minister van Ruimtelijke Ordening, de minister van Jeugd, de minister van Toerisme en een vertegenwoordiger van de minister van Leefmilieu. Deze conferentie werd voorbereid door een taskforce. De aanwezigheid van de ministers bevoegd voor diverse beleidsdomeinen wijst op een grote gedragenheid door de Vlaamse Overheid.

In opdracht van Toerisme Vlaanderen wordt momenteel gewerkt aan de **inventarisatie** van alle jeugdverblijfsinfrastructuur in Vlaanderen. Hiervoor werd in 2007 een onderzoeksopdracht uitgeschreven en gegund die in 2008 zal worden uitgevoerd. Aandacht zal gaan naar zonering en de vergunningstoestand maar ook andere relevante gegevens zullen in kaart gebracht worden. Een stuurgroep met vertegenwoordigers van verschillende administraties, de provincies, de lokale besturen en de verschillende betrokken sectoren volgt de inventarisatie van nabij op.

Na het bereiken van een consensus over het **ruimtelijk afwegingskader**, zal werk gemaakt worden van een beleidsinstrument in het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening om de zonevreemdheid en andere geïnventariseerde problemen aan te pakken. Dit alles moet leiden tot meer rechtszekerheid voor de uitbaters.

De ontwikkeling van een **startersbeleid** inzake jeugdverblijven werd in 2007 overgedragen aan het Centrum voor Jeugdtoerisme. Ook jeugdorganisaties die hun jeugdlokalen willen uitbreiden met een verblijfsfunctie kunnen bij hen terecht.

Het blijft ongetwijfeld belangrijk de **gemeentebesturen** te wijzen op het belang van een goede ondersteuning van de verblijfsinfrastructuur, ook voor de eigen jeugd. Medegebruik is hier een belangrijk aandachtspunt. Ook is het belangrijk continu te blijven werken aan veilige en kwaliteitsvolle infrastructuur en de uitbaters goed te informeren omtrent allerhande wijzigingen en evoluties in de wetgeving. Een opdracht voor het CJT.

8.4 efficiënte gegevensverzameling

Via de bovenvermelde website www.jeugdverblijven.be, die op 3 juli 2007 werd gelanceerd, wil de Vlaamse overheid werken aan een efficiënte gegevensverzameling via de achterliggende databank die kan geraadpleegd worden door zowel Toerisme Vlaanderen, het Centrum voor Jeugdtoerisme en de afdeling Jeugd. Op die manier kan een degelijke effectenmeting gebeuren van het gevoerde beleid en de huidige decreten. Ook andere overheden (gemeenten en provincies) kunnen deze databank gebruiken om cijfergegevens over de sector te bekomen.

Via deze website kunnen beheerders van jeugdverblijfcentra ook hun overnachtingsgegevens bijhouden, die maandelijks automatisch worden doorgestuurd aan ADSEI (het vroegere NIS) en aan Toerisme Vlaanderen.

Voor de kampeergronden beheert het Steunpunt Jeugd sinds half 2007 de vernieuwde website www.kampterrein.be. Hier kunnen de eigenaars, maar ook de gebruikers, terecht voor informatie over de beschikbare kampterreinen, per provincie en/of per regio. Het Steunpunt Jeugd actualiseerde in 2007 ook de website www.kampeercentra.be. Hierop staat vanaf nu enkel nog actuele informatie over de Waalse kampeercentra. Voor de jeugdverblijven in Vlaanderen wordt doorverwezen naar www.jeugdverblijven.be.

8.5 informatie op maat

De verworven informatie moet, via diezelfde hierboven beschreven websites, op maat kunnen aangeboden worden aan zowel eigenaars als gebruikers van de jeugdinfrastructuur. Na een optimale afstemming van dit instrument op Vlaams niveau, kan gewerkt worden aan een uitbreiding naar een Waals en Europees niveau.

9. Beleidsrotonde 'Fuiven'

9.1 scheppen van een positief fuifklimaat

In 2007 werd de visie van de Vlaamse overheid rond feesten en fuiven verder uitgewerkt door de ondersteuning van **Fuifpunt**. De informatie uit het in 2006 ontwikkelde **evaluatie-instrument** werd verwerkt en bezorgd aan de schepenen van de gemeenten en steden. Fuifpunt bereidde bovendien een nieuw luik voor binnen de campagne 'Vóór fuiven'. Dat luik moet zich in 2008 specifiek naar organisatoren richten.

De website www.fuifpunt.be is en blijft hét informatiemedium bij uitstek voor organisatoren, beleidsmakers en uitbaters. Een nieuw initiatief of nieuwe regelgeving wordt meteen online geplaatst en dit telkens vertaald op maat van de gebruikers (jongeren, overheden, uitbaters...).

Een uitdaging voor de toekomst is het bewerkstelligen van een nog betere informatiedoorstroming naar zowel organisatoren, besturen en beleidsmakers als uitbaters door een samenwerking met het VIP en de Jeugdinformatiepunten.

9.2 vereenvoudiging regelgeving

De reeds voor 2007 geplande **evaluatievergadering van de Vlaremwetgeving** werd uitgesteld tot begin 2008. Zowel verschillende overheden als Fuifpunt en andere betrokkenen uit de jeugdsector kregen een uitnodiging voor deze vergadering.

Voor deze evaluatievergadering zal ook gebruik gemaakt kunnen worden van de **resultaten van de campagne 'Samen vereenvoudigen'** (25/10/2006 tot 28/2/2007). In het eindrapport van de campagne dat op 20 juli 2007 op de Vlaamse Regering geagendeerd, werden meldingen van verenigingen over tijdrovende, overbodige administratieve procedures tot mei 2007 opgenomen. De knelpunten die betrekking hadden op andere overheidsniveaus dan het Vlaamse, werden gecommuniceerd aan de respectievelijke overheden.

In september 2007 werd in een samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de beheersvenootschappen ook de website www.vlaanderen.be/billijkevergoeding gelanceerd. Die website maakt het mogelijk voor verenigingen om de billijke vergoeding van hun evenement te **simuleren**, te **consuleren** voor welke zalen al een jaartarief betaald is en **aangifte** te doen voor hun evenement zodat de billijke vergoeding – onder bepaalde voorwaarden – door de Vlaamse overheid vergoed kan worden. Het is van belang dat in samenwerking met de verenigingen, organisatoren en de beheersvenootschappen er voldoende informatieverspreiding gebeurt over het bestaan van de nieuwe regeling en de website en dat zowel de regeling als de gebruiksvriendelijkheid van de website grondig geëvalueerd worden.

9.3 stimulansen voor lokale fuifzalen (*)

Het informatiepakket voor architecten en lokale besturen over de Vlaremwetgeving en bouwtechnische aspecten van fuifinfrastructuur, ontwikkeld door de Vlaamse overheid, kon niet meer verzonden worden in 2007. De verspreiding gebeurde in januari 2008 door de VVSG en de Orde van Architecten. Het tijdschrift van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten besteedde in 2007 aandacht aan fuifinfrastructuur in al haar facetten. De website www.fuifpunt.be blijft bovendien heel wat nuttige informatie over fuifinfrastructuur aanbieden.

Werken aan fuifinfrastructuur blijft een moeilijke opdracht gezien de vele facetten (milieuwetgeving, veiligheid, inplanting, financiële overwegingen) waarmee rekening dient gehouden te worden. Een samenwerking tussen een aantal van deze actoren dringt zich op om de mogelijkheden te bespreken van het ontwikkelen van expertise rond de aspecten van fuif- en andere feestzalen.

10. Beleidsrotonde 'Sport'

10.1 ontmoeting jeugd- en sportbeleid

In 2007 werden bijkomende stappen gezet naar meer samenwerking tussen de jeugdsector en de sportsector. Op het niveau van de Vlaamse overheid ontstond in de wieg van de Reflectiegroep Kinderrechten en Jeugdbeleid een werkgroep rond de **Beleidsrotonde Sport** met daarin de aanspreekpunten van Bloso, het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, en het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. De werkgroep volgt de doelstellingen van het Vlaams Jeugdbeleidsplan op, activeert deze doelstellingen waar nodig en is een plaats voor informatie-uitwisseling.

Daarnaast begon het Steunpunt Jeugd, na zich in 2007 gefocust te hebben op de link tussen jeugd en cultuur, aan voortraject waarbij het op zoek ging naar de verbanden tussen de sport- en jeugdsectoren.

Hoewel het integreren van de decreten voor lokaal jeugd-, sport- (en cultuur)beleid geen doelstelling is van de Vlaamse overheid, werd wel gezocht naar zoveel mogelijk **afstemming** op het vlak van procedure en planning. De Vlaamse overheid maakte het mogelijk om op die manier een gezamenlijk kader te scheppen waarbij per sector inhoudelijk eigen prioriteiten kunnen gegeven worden.

Vier gemeenten kozen ervoor om een vrijetijdsplan in te dienen. Zij kregen daarbij ondersteuning van VVJ, ISB en Cultuur Lokaal. Een grondige evaluatie van het experiment van de vier gemeenten dringt zich op: is de leesbaarheid en toegankelijkheid van de geïntegreerde beleidsplannen voor de betrokken doelgroep(en) voldoende? Bevordert deze manier van werken een planlastvermindering? Kan de Vlaamse overheid nog in voldoende mate vaststellen dat er correct uitvoering wordt gegeven aan de decreten? Vooral voor wat betreft de eerste twee vragen bestaan er al heel wat twijfels.

Daarnaast werden alle steden en gemeenten opgeroepen om de **brede schoolprojecten** mee te ondersteunen.

Met de ondersteuning van verschillende **projecten en experimenten** geeft de Vlaamse overheid ruimte om te werken naar een meer geïntegreerd beleid voor sport en jeugd. Heel wat projecten kregen ondersteuning in 2007. Zo was er de afronding van het voortraject van 'Kort op de Bal', een jeugd-en sportproject in Brussel en de oproep voor de subsidie van infrastructuurwerken die rechtstreeks de jeugdwerking van Vlaamse voetbalclubs (én Brusselse voetbalclubs met een Nederlandstalige jeugdwerking) ten goede komen. Daarnaast waren er de twee projectoproepen binnen 'Sportend Vlaanderen' die een bevordering van de participatie (ook van kinderen en jongeren) beoogden en de ondersteuning van de Buurtsportcampagne en de Brede School-projecten. Het is van belang de net afgewerkte en lopende projecten uitgebreid te evalueren en er leerpunten en goede praktijkvoorbeelden uit te destilleren.

Voor de toekomst wordt het ook uitkijken naar de **Buitenspeeldag** die op 25 juni 2008 georganiseerd wordt en zich vooral zal richten op het plezier van buiten spelen en sporten.

10.2 openstellen van sportinfrastructuur (*)

Hoewel lokale besturen via de **prioriteit Ruimte** (planperiode 2005-2007) de mogelijkheid werd geboden te werken rond een betere toegankelijkheid van school-, sport- en andere spelinfrastructuur, gebeurde dit totnogtoe niet uitgebreid. Er zijn lokaal wel voorbeelden van een laagdrempelig aanbod van sportinfrastructuur voor kinderen en jongeren (en volwassenen).

Een belangrijke stap naar de openstelling van sportinfrastructuur werd evenwel genomen door een omzendbrief van de Vlaamse Regering van 20 juli 2007 die bepaalt dat scholen hun **vrijstelling van onroerende voorheffing** niet kunnen verliezen bij het gebruik van hun sportinfrastructuur door sportclubs.

Met de goedkeuring van het **Vlaams Sportinfrastructuurplan**, werd het startschot gegeven van een inhaaloperatie voor het realiseren van sportinfrastructuur. De Vlaamse overheid zal in een systeem van publiek-private samenwerking instaan voor maximaal 30% van een jaarlijkse beschikbaarheidsvergoeding voor onder meer kunstgrasvelden, zwembaden, eenvoudige sporthallen en multifunctionele sporthallen.

In het kader van voorbereiding van het decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport werd beslist dat één van de in het decreet voorziene proeftuinen zal bestaan uit de subsidiëring van **opleiding en vorming van Buurtsportbegeleiders** die de sportieve recreatie in de eigen woon- en leefomgeving stimuleren en op die manier bij kunnen dragen aan de toegankelijkheid van sportinfrastructuur voor kinderen en jongeren. De Vlaamse overheid werkt momenteel de bepalingen van de proeftuin rond de opleiding van Buurtsportbegeleiders verder uit in de uitvoeringsbesluiten van het decreet. In afwachting hiervan zal voor 2008 alvast een projectoproep gelanceerd worden via een reglement.

Tot een concreet en doelgericht actieplan rond de openstelling van sportinfrastructuur van scholen zoals het Overlegplatform Sport voor Allen omschrijft in het Actieplan Sport voor Allen 2007-2010 of een onderzoek naar de mogelijkheden voor het jeugdwerk, is het nog niet gekomen. Bovendien blijven de noden in de sportsector (zowel voor sportclubs als op recreatief vlak) groot wat betreft infrastructuur zodat het onduidelijk is of er veel extra mogelijkheden zullen ontstaan voor de jeugdsector indien deze infrastructuur ontsloten wordt.

10.3 kwaliteitsvolle jeugdsport

In navolging van het symposium '**Sport op jongerenmaat**' in 2006, ondertekenden heel wat (erkende én niet erkende) Vlaamse en Belgische sportfederaties, sportclubs, jeugdorganisaties, scholen, bedrijven, individuele leerkrachten en trainers, provincies en gemeenten samen met de Vlaamse overheid de Panathlon Verklaring voor ethiek in de jeugdsport. In totaal gaat het om ruim 200 ondertekenaars. Op basis van de werkgroepen van het symposium werden **10 maatregelen** voor een jeugdvriendelijkere sport voorgesteld op de website www.sportopjongerenmaat.be. Daarin vinden we ondermeer het engagement terug om een onafhankelijk meldpunt op te richten voor slachtoffers van misbruik in sport en om te werken aan een verbreding van het decreet op het medisch verantwoord sporten en het decreet op de sportfederaties zodat garanties geboden kunnen worden voor het vrijwaren van de mentale en fysieke integriteit van kinderen en jongeren. Het is van belang dat deze maatregelen ook effectief opgevolgd worden.

Voor wat betreft de verbreding van het decreet op het medisch verantwoord sporten **voor het vrijwaren van de mentale en fysieke integriteit van kinderen en jongeren** werd in 2007 een inleidende studie gemaakt over de mogelijke beleidsinterventies rond ethisch verantwoord sporten. Vast staat dat er vooral gewerkt zal worden rond sensibilisering en samenwerking.

De aandacht voor het welzijn van kinderen en jongeren in de sportsector wordt intussen ook structureel ingebouwd door de bijzondere aandacht die besteed wordt aan een ethisch verantwoorde omkadering van kinderen en jongeren binnen het **opleidingsaanbod van de Vlaamse Trainersschool**. Die aandacht werd op de Dag van de Trainer december 2006 ook geëxpliciteerd in de plenaire zitting.

In het streven naar **kindvriendelijker sportclubs** deed de Vlaamse Sportfederatie een bevraging in mei 2007 waaruit bleek dat tal van federaties bezig zijn met het uitwerken van een kwaliteitssysteem voor jeugdopleidingen. Er is echter nood aan een meer gecoördineerde aanpak van het werken aan de kindvriendelijkheid van sportclubs. Daarbij is het wenselijk dat er aandacht besteed wordt aan de daadwerkelijke inspraak van kinderen en jongeren in het clubgebeuren.

Doordat de Raad van State een aantal bedenkingen formuleerde bij de voorgestelde structuur van het **Vlaams Centrum Onderwijsgebonden Sport**, kon het VCOS in 2007 nog niet van start gaan. In afwachting van een oplossing blijven de Stichting Vlaamse Schoolsport en de Vlaamse Studentensportfederatie hun taken uitvoeren. Dit belette niet dat er voor het schooljaar 2007-2008 een campagne 'Schoolsport geeft kleur' werd opgezet die via een modulair systeem kinderen meer wil laten bewegen gedurende de hele schoolweek en dat ook het concept van de 'fite school' verder ondersteund werd.

11. Beleidsrotonde 'Cultuur'

11.1 diversiteit in cultuurbeleid (*)

Via het **decreet** houdende stimulerende en flankerende maatregelen ter bevordering van de **participatie in cultuur, jeugdwerk en sport**, dat in 2007 werd voorbereid en goedgekeurd op 9 januari 2008 door het Vlaams Parlement, kregen zowel de initiatieven van het actieplan interculturaliseren (zie hoofdstuk 5) als verscheidene andere initiatieven gericht op een zo divers mogelijke participatie aan het cultuuraanbod van verschillende kansengroepen (personen met een handicap, personen in armoede, personen met een diverse etnisch-culturele achtergrond en gezinnen met kinderen) een decretale plaats. Via de reeds bestaande decreten (Kunstendecreet, Decreet Vlaams Jeugdbeleid,...) wordt tegelijk werk gemaakt van een zo divers mogelijk **cultuuraanbod**.

Op het vlak van **cultuurcommunicatie en –informatie op maat**, verdienen een aantal belangrijke acties en momenten in 2007 melding. Zo publiceerde de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen in samenwerking met CJP de tweede versie van '**Smakers**', een tweejaarlijkse publicatie vol verhalen, getuigenissen en feiten met bijdragen van jongeren zelf, onderzoekers, journalisten en deskundigen. Een andere belangrijke publicatie was '**XS. Over kinderen, cultuur en communicatie**' (F.Devos, G. Mast, E. Asselman), voorgesteld op een studiedag op 27 februari 2007 waarbij inspiratie geboden werd aan actoren uit de cultuur-, jeugd- en onderwijssector over hoe kinderen tussen 0 en 12 warm gemaakt kunnen worden voor cultuur. Deze publicatie was het gevolg van een samenwerking tussen de Canon Cultuurcel (departement Onderwijs & Vorming), de afdeling Jeugd (Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen), Cultuur Lokaal, VCOB en het Bureau Promotie Podiumkunsten (Nederland). Ook de Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten (VVJ) en het Steunpunt Jeugd werkten mee. Verder zette Cultuurnet haar acties rond '**Vlieg**' verder en werkte CJP haar website www.gobots.be verder uit.

Bij het onderhandelen van de subsidieovereenkomsten van kunst- en/of erfgoededucatieve verenigingen voor de jeugd werd de aandacht gevestigd op de mogelijkheid om jongeren aan het beleid van de organisaties te laten deelnemen. Sommige organisaties namen dit ter harte en maakten actief werk van het aanspreken van **jongeren om in de bestuursorganen of werkgroepen van de vereniging mee te werken**.

Met de voorbereidingen voor de aanpassing van het Decreet op het Vlaams jeugdbeleid, werd ook het luik 'jeugdcultuur' herbekeken. Voor individuele jongeren die een artistiek product of project willen realiseren, werd gepoogd om het voorbehoud van beroep weggelaten om ook jonge kunstenaars hier de mogelijkheid te geven om subsidies aan te vragen. De overheid blijft ervoor opteren om via het decreet op het Vlaams jeugdbeleid en het kunstendecreet verenigingen die instaan voor de ondersteuning van jongerencultuurprojecten of verenigingen die **jongeren als cultuurproducenten** een kans geven, te ondersteunen.

In 2007 werd het jeugdcultureel project 'Jeugdcentraal' van VVJ vzw goedgekeurd. De vereniging wil samen met een vijftal gemeentelijke diensten, jeugdcentra, organisaties en jongeren aan de slag rond **jongeren, cultuur en multimedia**. Verder wil ze methodieken rond jongeren en cultuur en wat daarrond op lokaal niveau gebeurt in beeld brengen. Op die manier wil ze andere gemeentes aanzetten om jongeren en cultuur een plek te geven. De resultaten hiervan worden tegen de zomer 2008 verwacht.

In 2007 werd naar aanleiding van de **cultuurprijzen** voor de tweede maal de Prijs van het Jeugdtheater uitgereikt. Drie initiatieven werden genomineerd: Oda Van Neygen, Theater Stap en

Theater Froe Froe. De jury koos ervoor om Theater Froe Froe uit te roepen tot laureaat van 2006. Daarenboven werd in 2007 nog een andere cultuurprijs toegekend aan een organisatie die zich focust op kinderen en jongeren. De Prijs voor de Vrijwilliger ging namelijk naar Jeugd en Poëzie.

1 1.2 verdiepen van cultuurparticipatie

Zoals reeds eerder aangehaald (zie 11.1) wordt vanuit de Vlaamse overheid een poging gedaan om de ‘**cultuurcreatie**’ van kinderen en jongeren nog uitgebreider te stimuleren binnen de aangekondigde aanpassing van het Decreet op het Vlaams Jeugdbeleid door een opheffing van het behoud voor jonge kunstenaars.

Het afgelopen jaar stond echter vooral in teken van het komen tot het een **geïntegreerd en samenhangend cultuur-en kunsteducatiebeleid**. Op verscheidene niveaus zijn er hier een aantal belangrijke gebeurtenissen te vermelden. Het meest in het oog springend was uiteraard de bekendmaking van de resultaten van het **onderzoek** van Anne Bamford (Wimbledon School of Arts) naar de kwaliteit van kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen eind oktober 2007. In navolging van dit onderzoek werden een commissie Onderwijs en Cultuur en een klankbordgroep opgericht. Hierin zetelen zowel vertegenwoordigers uit de ministeries van Onderwijs en Vorming als Cultuur, Jeugd, Sport en Media als vertegenwoordigers uit het brede veld (leerkrachten, steunpunten, organisaties,...). Samen hebben zij de opdracht tegen juni 2008 de aanbevelingen uit het onderzoek te vertalen in concrete beleidsvoorstellen.

Onder meer naar aanleiding van het onderzoek maar ook op vraag van de adviescommissies kunsteducatie en jeugdcultuur, vond binnen het ministerie Cultuur, Jeugd, Sport en Media **overleg** plaats tussen het Agentschap Kunsten en Erfgoed en het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk omtrent de subsidiëring en dossierbehandeling van kunst- en erfgoededucatieve dossiers. Daarnaast startten het departement en de beide agentschappen in 2007 met de opmaak van een overzicht over de regelgeving en gesubsidieerde initiatieven m.b.t. kunst- en cultuureducatie. Dit zal in 2008 resulteren in beleidsaanbevelingen en -voorstellen vanuit het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Vanuit de sector werden er twee belangrijke evenementen georganiseerd. Op 15 oktober 2007 organiseerde de Federatie Organisatie voor Kunsteducaties een ontmoetingsdag tussen actoren uit het veld, subsidiërende actoren en adviesactoren en op 10 december 2007 was het aan het Forum voor Amateurkunsten om een symposium te organiseren rond wisselwerking tussen de amateurkunstensector en het deeltijds kunstonderwijs.

1 1.3 infrastructuur met oog voor jeugd (*)

Zoals reeds afgelopen jaar aangekondigd zijn er zeker mogelijkheden binnen de onderwijsinfrastructuur voor culturele doeleinden. Daarvan is het Brede School concept een goed voorbeeld (zie hieronder). De operationele doelstelling 11.3.1 werd dus in feite behaald. Het is nu de vraag of ook in het algemene cultuurinfrastructuurbeleid van de Vlaamse overheid er voldoende aandacht is voor kinderen en jongeren.

1 1.4 afstemming jeugdwerk- en cultuurbeleid (*)

Na de verschillende aanpassingen aan decreten op het lokaal cultuur-, sport- en jeugdbeleid, werd duidelijk dat het volledig integreren van de decreten voor lokaal jeugd-, sport- (en cultuur)beleid geen doelstelling is van de Vlaamse overheid. Er werd wel gezocht naar zoveel mogelijk **afstemming** op het vlak van procedure en planning. We verwijzen naar de verslaggeving onder hoofdstuk 10 voor de verdere beschrijving van het experiment van 4 steden om een vrijetijdsplan in te dienen.

In haar streven naar een **lokaal geïntegreerd jeugd cultuurbeleid**, kende de Vlaamse overheid de reeds vermelde (zie 11.1) subsidie toe aan de Vereniging voor Jeugddiensten en-consulenten voor hun project 'Jeugdcentraal'. Eén jaar na de projectoproep "Proeftuinen Brede School" van de Vlaamse minister van Onderwijs, Vorming en Werk, lanceerde de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel bovendien een tweevoudige projectoproep Brede School, waarin hij de nadruk legde op de toeleiding van jongeren van middelbare schoolleeftijd naar vrijwilligerswerk enerzijds en naar het brede vrije tijdsircuit anderzijds. De minister besliste om 8 projecten te aanvaarden voor subsidiëring: 3 projecten die toeleiding naar het vrijwilligerswerk bevorderen en 5 projecten die toeleiding naar het brede vrijetijds circuit bevorderen.

Via de **beheersovereenkomsten** met de verschillende steunpunten en andere organisaties uit de bovenbouw wordt er ten slotte voor gezorgd dat er **meer samenwerking** is rond specifieke thema's en uitdagingen.

12. Beleidsrotonde 'Mobiliteit'

Voor de beleidsrotonde 'mobiliteit' formuleert het tweede Vlaamse jeugdbeleidsplan drie strategische doelstellingen: meer autonome, meer duurzame en veiligere mobiliteit. Deze doelstellingen, die staan voor de centrale belangen van kinderen en jongeren t.o.v. mobiliteit, kunnen niet los van elkaar beoordeeld worden. Zo kunnen activiteiten en maatregelen die bijvoorbeeld genomen werden ter verhoging van de verkeersveiligheid tegelijkertijd bijdragen tot een meer duurzame en/of meer autonome mobiliteit (en omgekeerd).

Anderzijds is te bedenken dat een 'veiligere mobiliteit' niet altijd compatibel is met de vraag naar meer 'autonome mobiliteit': meer autonomie vraagt vooral ook voldoende motorische en sociale vaardigheden in de omgang met de andere verkeersdeelnemers. De interactie met andere weggebruikers is op zijn beurt niet conflictvrij en bijgevolg ook principieel 'niet veilig', maar ze is wel nodig om 'praktijkervaring' op te doen. 'De wisselwerking tussen de weggebruikers onder elkaar veiliger maken, is dan ook één van de centrale uitdagingen voor een huidig mobiliteitsbeleid. De andere doelstellingen hebben betrekking tot wat men vandaag onder 'duurzame mobiliteit' begrijpt: volgens het Mobiliteitsplan Vlaanderen zou men een mobiliteitsbeleid 'duurzaam' noemen dat de verplaatsingsmogelijkheden van de bevolking en de economische bereikbaarheid op een selectieve wijze waarborgt en waarbij op geïntegreerde wijze ook rekening wordt gehouden met verkeersleefbaarheid, verkeersveiligheid en milieukwaliteit.

Het volgende overzicht van verschillende maatregelen en activiteiten toont aan dat er in de periode van eind 2006 tot eind 2007 veel is gebeurd om de Vlaamse wegen - ook voor kinderen en jongeren - veiliger te maken.

12.1 Meer autonome mobiliteit (*)

Het feit dat het uitbouwen en beheren van een veilig fietsroutenetwerk in Vlaanderen centraal staat, blijft logisch aangezien de fiets het vervoersmiddel bij uitstek is dat kinderen en jongeren de meeste autonomie in hun verplaatsingen toestaat. De aanleg van veilige fietspaden werd verder gezet. In totaal wordt 59,2 miljoen euro voorzien voor de aanleg van fietspaden. Sinds oktober 2007 is bovendien het Meldpunt Fietspaden operationeel. Op de website www.meldpuntfietspaden.be kunnen fietsers gevaarlijke situaties voor fietsers signaleren aan de bevoegde wegbeheerder. Er werd, in samenwerking met provincies en lokale besturen, ook verder geïnvesteerd in een **bovenlokaal fietsroutenetwerk**, waardoor de dagelijkse fietsverplaatsingen veilig en comfortabel kunnen verlopen. Daarnaast werden de "Trage-Wegen-Lijn" en de vzw Trage Wegen verder ondersteund voor het ontwikkelen van een lokaal **netwerk van trage wegen** voor verplaatsingen te voet of met de fiets. Informatie rond concrete projecten en goede praktijkvoorbeelden worden uitgewisseld via het trage-wegenportaal.

In samenwerking met de denktank Ruimte binnen het Steunpunt Jeugd, werd hierbij een aanzet gegeven voor het ontwikkelen van een (speel)weefsel van wegen en paadjes in de buurt van specifieke vrijetijdsplekken van kinderen en jongeren. Dit overleg mondt uit in de studie- en praktijkdag '**Speelweefsel**' over de mobiliteit en het ruimtegebruik van kinderen en jongeren op dinsdag 20 mei 2008.

Op 15 maart 2007 trad de **Vlaamse fietsmanager** in dienst bij de afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid. In eerste instantie volgt hij het engagement van de Vlaamse overheid inzake investeringen in fietsinfrastructuur op. Daarnaast waakt hij over de consistentie en de kwaliteit van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk. De fietsmanager zit de Stuurgroep Fietsbeleid, het Vlaamse overlegorgaan voor het functionele fietsbeleid, voor. Deze stuurgroep kwam in 2007 vier maal samen.

Het **project rijbewijs op school** werd in een proeffase opgestart. Bedoeling is om leerlingen uit de derde graad een lessenkompas van 8 uur verkeerseducatie op school aan te bieden, waarbij

onderwerpen zoals verkeersveiligheid, milieu en de bewuste voertuigkeuze aan bod komen. Na het volgen van die lessenreeks kunnen ze in hun eigen school gratis het theoretische rijexamen afleggen.

Vanuit haar bezorgdheid voor een kwaliteitsvolle en integrale ondersteuning van verkeersslachtoffers, organiseerde de Vlaamse overheid, in een samenwerking tussen de beleidsdomeinen Welzijn en Mobiliteit en verschillende organisaties actief op het terrein van de slachtofferhulp, op 16 februari 2007 in het Vlaams Parlement, een ‘**Staten-Generaal voor een betere opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers**’. De negen thematische werkgroepen presenteerden er hun resultaten: relevante noden en behoeften van verkeersslachtoffers en hun naastbestanden werden in kaart gebracht, bestaande knelpunten werden geïdentificeerd en goede praktijkvoorbeelden aangetoond (meer info: www.mobielvlaanderen.be/statengeneraal). Ter opvolging van de aanbevelingen van de Staten-Generaal werd een **bijzondere commissaris voor verkeersslachtoffers** aangesteld. Op 8 juni 2007 organiseerde de bijzondere commissaris een eerste overlegbijeenkomst. Ondertussen is er een **convenant** ondertekend door de minister van Welzijn en de drie partnerorganisaties ZEBRA, Ouders van Verongelukte Kinderen (OVK) en het Steunpunt Slachtofferhulp.

Bijkomend werd het Project ‘Zeppekit’ (in samenwerking met ZEBRA) opgestart. De Zeppekit is een koffer gevuld met informatie en materiaal rond een verkeersongeval en zijn gevolgen. Het instrument is bedoeld voor het gebruik in het lager onderwijs.

In juni 2007 werd bovendien een proefproject opgestart dat als doelstelling heeft een **basistoegankelijke vervoersservice** aan te bieden aan personen met mobiliteitsbeperkingen in Vlaanderen. Afhankelijk van de situatie zal er dan toegankelijk openbaar vervoer of aangepast vervoer (eventueel van deur tot deur) worden voorzien.

12.2 Meer duurzame mobiliteit (*)

Het ontwerp van Vlaams Totaalplan Fiets (2002) vormt het richtsnoer voor het functionele fietsbeleid in Vlaanderen tot in 2010. Het werd door de fietsmanager gescreend om een stand van zaken van de realisaties op te maken. Daarbij werd er wel rekening gehouden met het **specifieke (speelse) gedrag** van kinderen bij de verdere ontwikkeling van het Vademecum Fiets- en Voetgangersvoorzieningen.

Gemeentebesturen en scholen werden verder aangemoedigd om – samen met de leerlingen – **schoolbereikbaarheids- en schoolvervoersplannen** op te stellen. De negen pilootprojecten rond **gratis netoverschrijdend leerlingenvervoer** voor het basisonderwijs voor het schooljaar 2006-2007 liepen door in 2007. Naast het **project ‘schoolvervoer’** dat voorlopig nog verder zal lopen, werd tegelijkertijd een nieuw **concept ‘duurzaam naar school’** uitgewerkt. Hierbij kunnen gemeenten een project indienen met een basisluik rond stappen en trappen, eventueel aangevuld met een optioneel luik rond netoverschrijdend leerlingenvervoer. Deze nieuwe projecten zullen starten vanaf het schooljaar 2008-2009.

Het project **Label Verkeersactieve School (VaS)** van de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) beloont lagere scholen die verkeers- en mobiliteitseducatie op een gestructureerde, praktijkgerichte en duurzame manier aanpakken met een kwaliteitslabel voor verkeer en mobiliteit. Het project loopt op dit moment voor een traject van twee schooljaren (2006-2007 en 2007-2008) in tien Vlaamse gemeenten.

In het kader van de netmanagementprojecten houdt De Lijn rekening met woon-schoolverplaatsingen. Zo werden vb. eind 2007 in het kader van het netmanagementproject Noorderkempen een aantal schoolverbindingen verbeterd en uitgebreid. Om het **busverkeer stipter** te maken, werd verder geïnvesteerd in nieuwe doorstromingsprojecten (26 miljoen euro in 2007) en betere aansluitingen. Verder voert De Lijn op regelmatige basis overleg met de NMBS. In het kader van de herinrichting van stationsomgevingen werden in 2007 een aantal voorstudies uitgevoerd. Hun realisatie is voor de volgende jaren voorzien en zal worden gefinancierd via het in 2007 opgerichte ‘Fonds voor stationsomgevingen’. Er wordt ook werk gemaakt van een **uniek ticket** voor het openbaar vervoer in België. Met dat ticket zullen reizigers in het ganse land het openbaar vervoer kunnen nemen. Zoals reeds een aantal jaar het geval was, heeft De Lijn ook in 2007 een grote campagne gevoerd gericht naar jongeren met als voornaamste bedoeling de voordelen van de **Buzzy Pass** te promoten.

De Voetgangersbeweging heeft in 2007 met ondersteuning door de Vlaamse overheid een studie uitgevoerd m.b.t. de voetgangersvriendelijke inrichting van centrumgebieden. Hierbij werden concrete aanbevelingen geformuleerd voor het lokale **voetgangersbeleid**. Eind 2006 werd in samenwerking met de KULeuven en de automobiellclub VAB-VTB een **enquête** uitgevoerd m.b.t. de attitude van Vlaamse automobilisten t.o.v. een veilig rijgedrag ('snel rijden'). Om meer inzicht te verwerven in het tot stand komen van een onveilig verkeersgedrag trachtte de studie een profiel van de Vlaamse automobilist t.o.v. een veilig snelheidsgedrag op te stellen.

Er werd een expertengroep '**participatie in het stedenbeleid**' onder voorzitterschap van Prof. F. De Rynck van de Universiteit Gent opgericht, die aanbevelingen ter promotie van 'participatie' in steden en gemeenten moet uitwerken. Mobiliteit is voor elke stad of gemeente een centraal onderwerp. Het departement mobiliteit is dan ook nauw betrokken bij dit project. In deze context past het **coachingsproject** 'kinderparticipatie bij mobiliteit' dat in september 2007 met een studiedag werd afgesloten. 6 gemeenten werden een jaar lang begeleid en ondersteund door Kind & Samenleving en legden zo een heel participatietraject af met en op maat van kinderen. Ook werd er een '**Handboek Kind en Ruimte**' - Kindgerichte planning van publieke ruimte' gepubliceerd, dat met steun van de Vlaamse overheid door het onderzoekscentrum Kind & Samenleving werd uitgewerkt. Mobiliteit vormt hierbij een belangrijk aspect.

Via de verspreiding van de maandelijkse Mobiliteitsbrief en de website www.mobielvlaanderen.be zorgde de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) voor de communicatie van relevante informatie over hoe lokale overheden een duurzaam mobiliteitsbeleid kunnen uitwerken in samenwerking met andere partners en overheden. In september 2007 werd voor het eerst een "**Aardig-op-weg-week**" georganiseerd, waarbij het verkeersgedrag en de nood aan ruimte voor voetgangers en fietsers in woonbuurten, stedelijke kernen en dorpskernen in de kijker stond. Een dvd 'Kinderen hebben eigen spelregels' werd gelanceerd. Verder heeft de VSV zich ook in 2007 ten volle beziggehouden met haar kerntaak, de organisatie van cursussen en studiedagen over verkeer en mobiliteit.

In 2007 werd verder gewerkt aan het ontwerp decreet betreffende de aanvullende reglementen op het wegverkeer. Ondermeer voorzien in het ontwerp decreet is de opmaak van een **gegevensbank**. Met deze gegevensbank is het de bedoeling om alle aanvullende reglementen in één tool samen te vatten en te visualiseren.

12.3 Veiligere mobiliteit (*)

De ongevalbetrokkenheid is heel groot wanneer een weggebruiker een nieuw vervoermiddel leert gebruiken. De Vlaamse overheid werkt daarom mee aan een **gedegen verkeers- en mobiliteitseducatie**. In 2007 ontwikkelde en publiceerde de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) een aantal handleidingen en brochures voor zowel kinderen in het basisonderwijs, als gemeenten en scholen, bijvoorbeeld een boekje voor het vergroten van fietsvaardigheid, een handleiding bij de voetgangersbrevetten, een opleiding tot verkeerscoach, een project rond weekendongevallen, een dvd over verkeerslessen (zie volledige inventaris www.verkeerskunde.be). De VSV begeleidt scholen en publiceert 5 maal per jaar een nieuwsbrief, met als doelgroep scholen, gemeenten en politiezones. Onder impuls van de stuurgroep onderwijs van VSV is er daarenboven een groeiende aandacht voor verkeers- en mobiliteitseducatie in het secundair onderwijs. In 2007 werd in samenwerking met VAB een enquête uitgevoerd bij alle Vlaamse secundaire scholen over hoe het met verkeerseducatie in het secundair gesteld is en wat de behoeften van de scholen op dat vlak zijn. Op basis hiervan werkt de VSV momenteel in samenwerking met de onderwijskoepels een actieplan voor het secundair onderwijs uit. Met het **project Verkeersouders** wil de VSV (groot)ouders ondersteunen die een actieve rol op zich nemen op het vlak van verkeersveiligheid in en rond de school. Verkeersouders kunnen een belangrijke taak op zich nemen in de verkeers- en mobiliteitseducatie op school. Op dit moment zijn er zo'n 1.000 geregistreerde verkeersouders. De VSV ontwikkelde ook specifiek educatief materiaal voor politiezones, bv. **De bon/bank op!** (over verkeersklassen). Elk jaar organiseert de VSV cursussen verkeersveiligheid in de gemeenten. Eind 2007 startte het **project "on the road"**. Dit project biedt jonge mensen die recent hun rijbewijs behaalden de kans om, op basis van een grondige zelfevaluatie, meer kennis en vaardigheden op te doen. Op deze manier wil de Vlaamse overheid beginnende chauffeurs een veiligere rijstijl aanleren. Het **educatief pakket 'Croes Controle'**

sensibiliseert jongeren over bepaalde risicofactoren in het verkeer: onaangepast rijgedrag, agressief gedrag, oververmoeidheid en rijden onder invloed. Dit pakket is bedoeld voor jongeren uit het laatste jaar secundair onderwijs.

De Vlaamse overheid deed ook in 2007 verscheidene inspanningen voor een veilige en kwaliteitsvolle weginfrastructuur, zo werd verder aan de omzetting van het **programma gevaarlijke (verkeers)punten** in Vlaanderen gewerkt en stelde het Agentschap Wegen en Verkeer een 'Vademecum gevaarlijke punten' op. De snelheidsgrens van **30 kilometer per uur** rond scholen werd waar mogelijk toegepast en er werd werk gemaakt van de herinrichting van de schoolomgeving.

In een aantal van de nieuwe projecten netmanagement van De Lijn wordt specifiek de nadruk gelegd op **vrijetijds- en evenementenvervoer**. Zo werd bijvoorbeeld eind 2007 een uitbreiding van het nachtnet van Gent ingevoerd. Om het aantal weekendongevallen terug te dringen, werd reeds vroeger in een beperkt aantal steden de mogelijkheid geboden om een combinatieticket voor openbaar vervoer en taxi te gebruiken, het zogenaamde TOV-biljet. In 2007 werd dit TOV-biljet opnieuw ingevoerd in de stad Mechelen. Er wordt ook gestreefd naar een structurele samenwerking met evenementenorganisatoren, waar mogelijk met klantvriendelijke prijs- en ticketformules.

Niet alleen verkeersvaardigheid leidt tot minder (dodelijke) ongevallen, ook een bepaalde **verkeersmentaliteit** moet nagestreefd worden. De campagne "**Mobiel4Real**", een interactieve mobiliteitscampagne voor en door jongeren in samenwerking met muzikzender TMF, stond in 2007 in het teken van meer en veiliger fietsen. De nadruk lag daarbij vooral op de fietshelm. De Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) organiseert dan weer elk jaar de campagne Veilig naar school, met spandoeken en affiches voor basis- en secundair onderwijs.

De studiedag "verkeers- en mobiliteitseducatie een belangrijke taak voor de politie" op 30 november 2007 toonde aan de hand van een overzicht van best practices aan dat nu reeds heel wat politiezones op een goede manier werk maken van verkeers- en mobiliteitseducatie. Het **veilig gebruik van de fiets** heeft al jaren een plaats in het opleidingsaanbod van VSV. Binnen de werkgroep Educatie van het Vlaams forum verkeersveiligheid wordt, in samenwerking met politiezones en alle betrokken partijen, onderzocht op welke manier ook educatie gericht op het veilig gebruik van de bromfiets het best georganiseerd kan worden..

Ook in 2007 investeerde de Vlaamse overheid in de verdere uitbouw van het netwerk van **onbemande camera's**. De werkgroep flitspalen, waarin de verschillende betrokken actoren vertegenwoordigd zijn, werd opgericht om het plaatsingsbeleid van de onbemande digitale camera's voor te bereiden. Overige **handhavingsactiviteiten** door de politie, onder federale bevoegdheid, hebben onder meer betrekking op snelheidscontrole, controle op rijden onder invloed van alcohol en drugs en controle op gordeldracht.

In 2007 werd de **leidraad 'Preventief werken aan verkeersveiligheid** – een leidraad voor steden en gemeenten' herwerkt. De leidraad is gebaseerd op de vaststelling dat elke activiteit die in verband staat met de verkeersveiligheid als een project kan beschouwd worden waarvoor bijgevolg ook de kwaliteitscriteria van het projectmatig werken van toepassing moeten zijn. De intensieve reflectie tijdens de planning, uitvoering en evaluatie van een dergelijk project brengt kennis en vaardigheden teweeg bij alle betrokken partijen ('empowerment'). Door de nadruk te leggen op een nauwe betrokkenheid van alle partijen en groeperingen die belang kunnen hebben bij het verkeersveiligheidsproject, wordt er voor gezorgd dat alle noden en behoeften ook inderdaad op tafel komen. Dit zorgt voor een maximaal draagvlak voor een te nemen maatregel ('participatie'). In die zin zal de leidraad toekomstgericht een concrete aanvulling op het Vlaamse convenantbeleid i.v.m. het opstellen en uitvoeren van lokale mobiliteitsplannen kunnen vormen.

12.4 Potentieel ter verbetering vanuit het standpunt jeugd

Gezien de aanwezigheid van de doelgroep jongeren in de ongevalstatistieken ligt het voor de hand dat een groot deel van bovenvermelde activiteiten ook in 2008 en 2009 zullen voortgezet worden. Uitbreiding van het aanbod is voorzien, maar tegelijkertijd moet er rekening mee worden gehouden, dat bovenvermelde lijst van activiteiten en maatregelen maar een fractie vormt van alle mobiliteitsactiviteiten in Vlaanderen. Voor een groot stuk worden namelijk maatregelen ter

bevordering van een duurzame en veilige mobiliteit gelanceerd op lokaal en provinciaal niveau. Heikel punt blijft daarbij het ontbreken van een echte stroomlijning van de vele projecten. Meer aandacht voor kwaliteitszorg - een nauwkeurige evaluatie en verankering van de verschillende projecten - zou het op termijn mogelijk moeten maken om de activiteiten beter en effectiever op elkaar af te stemmen en zorgen voor een substantiële verankering van projecten in het algemene verkeersveiligheidsbeleid. Naast deze algemene vaststelling duiken op basis van bovenvermelde acties een aantal andere **aandachtspunten** op die – vanuit het jeugdstandpunt - voor verbetering vatbaar zijn:

In het recente jeugdbeleidsplan werden een veiligere infrastructuur, een gepast aanbod aan openbaar vervoer, een grotere verkeersvaardigheid en een maatschappelijk verantwoord rijgedrag, ordehandhaving, grotere beleidsbetrokkenheid van de jeugd en een betere opvang en ondersteuning van verkeersslachtoffers als operationele doelstellingen vermeld. Het is duidelijk dat dit allemaal continue doelstellingen zijn, die op zich moeilijk te kwantificeren zijn. Zo moet ondermeer de bedenking gemaakt worden dat infrastructurele aanpassingen niet noodzakelijk tot meer veiligheid leiden. Verkeersveiligheid is namelijk afhankelijk van een **samenspel van factoren** in de verkeersomgeving en de individuele gedragsfactoren van de weggebruikers. Tenslotte bepalen de weggebruikers via hun gedrag dat ze ter plekke vertonen of een infrastructurele ingreep ook het gewenste succes (meer verkeersveiligheid) heeft gehad. Daarom is het belangrijk dat vooraf goed wordt afgewogen of een maatregel al dan niet over het nodige draagvlak beschikt. Naast de infrastructurele aanpassingen zelf vormt alvast de manier waarop er over wordt gecommuniceerd naar de burger toe een centrale succesfactor.

De algemene meerwaarde van het openbaar vervoer m.b.t. een duurzame mobiliteit is ontegensprekelijk. De nadruk moet daarbij vooral op de kwaliteit van het aanbod liggen. Een excellent voorbeeld daarvoor en alvast een zeer waardevolle bijdrage voor de verkeersveiligheid, vormen de activiteiten rond het vrijetijds- en evenementenvervoer, waar via het vervoersaanbod positieve invloed wordt uitgeoefend op het mobiliteitsgedrag van jongeren (wenselijk gedrag – met name niet rijden onder invloed – wordt gefaciliteerd). Anderzijds lijkt het opportuun om bestuurders van het openbaar vervoer sterker bewust te maken van hun voorbeeldfunctie inzake mobiliteit. Als men elke dag duizenden kinderen transporteert, dan vormen chauffeurs en hun gedrag in het verkeer een model in de omgang met het verkeer. Zelfs als kinderen op weg naar school met vele andere dingen bezig zijn en blijkbaar geen oog hebben voor het verkeer, mag een chauffeur niet denken dat hij geen voorbeeldfunctie zou hebben. Dit zou een gemiste kans zijn om jongeren reeds op vroege leeftijd het bewijs te leveren dat men zich ook in de huidige verkeersdrukte op een rustige en harmonieuze wijze in het verkeer kan bewegen.

Een andere bedenking is dat een **‘veiligere mobiliteit’ niet altijd compatibel is met de vraag naar meer ‘autonome mobiliteit’**. De indruk ontstaat dat dit absolute doelstellingen zijn die zomaar kunnen behaald worden indien er voldoende in activiteiten wordt geïnvesteerd. Hier moet duidelijk meer genuanceerd worden. Feit is dat ongunstige omgevingsfactoren (bijvoorbeeld gemengd verkeer van auto's en fietsers, in het bijzonder op een rotonde) zouden moeten gecompenseerd worden door een meer tolerant gedrag van de weggebruikers, maar dat blijkt niet altijd goed te functioneren en het aanleren daarvan vraagt een langdurig leerproces. In een tijd waar men in het algemeen eerder concrete en op korte termijn realiseerbare oplossingen vraagt, is er maar weinig ruimte voor een eerder abstracte langetermijnaanpak. Allesbehalve een evidente taak voor het mobiliteitsbeleid om hier de juiste beslissingen te nemen. Het ligt dan ook niet alleen in de verantwoordelijkheid van het mobiliteitsbeleid om voor de nodige sociale ingesteldheid van weggebruikers te zorgen. De bijdrage van andere beleidsdomeinen en vooral ook van de jeugdsector zelf, is onontbeerlijk om kinderen en jongeren te doen beseffen dat ze door hun gedrag de veiligheid in het verkeer zelf positief kunnen beïnvloeden.

Hiervoor moet alvast, nog intensiever dan tot nu toe, over de verschillende beleidsdomeinen heen (bv. mobiliteit en welzijnszorg, mobiliteit en onderwijs, etc.) samengewerkt worden. Maar, ook de horizontale samenwerking met bijvoorbeeld de politie is van essentieel belang: wanneer de huidige handhavingsactiviteiten vergeleken worden met de doelstellingen, zoals geformuleerd op de Staten-

Generaal Verkeersveiligheid, dan blijkt men inzake snelheidscontroles vrij goed te scoren. Vanuit het standpunt van kinderrechten en jeugdbeleid moet er echter op gewezen worden dat ordehandhaving in eerste instantie als een **verkeerseducatief instrument** zou moeten beschouwd worden, waarbij inzicht in het eigen gedrag kan opgebouwd worden. ‘Inzicht verkrijgen’ vormt immers een centrale voorwaarde wil men kinderen en jongeren toekomstgericht tot een duurzaam, veilig gedrag in het verkeer brengen. Daarom zou er in de toekomst ook extra aandacht besteed kunnen worden aan de afstemming op elkaar - dus bv. tussen de verschillende politiezones, de gemeenten en het gewest – t.o.v. de ordehandhaving, dit in functie van het teweegbrengen van een **coherent beleid**.

Wat de participatie van kinderen en jongeren in het mobiliteitsbeleid betreft, moet men vaststellen dat zowel op Vlaams als lokaal niveau nog veel vooruitgang kan geboekt worden. De beleving van kinderen en jongeren m.b.t. hun mobiliteit wordt nog te weinig in beeld gebracht. Positief is echter dat op dit ogenblik een **overleg** loopt tussen de **Vlaamse Jeugdraad**, de VVSG en het departement MOW om na te gaan hoe in het lokale mobiliteitsinstrumentarium aandacht kan worden besteed aan plaatsen waar veel jongeren komen (bv. jeugdlokalen).

Bijzonder opmerkelijk in het jaar 2007 was alleszins het engagement van de Vlaamse overheid inzake de opvang en ondersteuning van jonge verkeersslachtoffers. De Staten-Generaal van de verkeersslachtoffers in februari 2007 was een signaal en een eerste grote stap in de richting van een verbeterde opvang van verkeersslachtoffers. Zelfs als er in de toekomst een hoger niveau bereikt zal zijn, zullen investeringen nodig blijven om het aanbod aan begeleiding en nazorg van verkeersslachtoffers te verzekeren en verder te optimaliseren. Voor deze doelgroep en eveneens voor de algemene omgang met gehandicapten in het verkeer, betekent dit alvast een grote stap voorruit in de richting van een meer autonome mobiliteit.

13. Beleidsrotonde 'Werkgelegenheid'

13.1 het dichter bij elkaar brengen van talenten, opleidingen en de arbeidsmarkt (*)

De Vlaamse Regering nam bij haar aanvang in 2005 de expliciete keuze bruggen te slaan tussen werk en onderwijs met de aanstelling van één minister voor beide sectoren.

Ook in het schooljaar 2007-2008 wordt de investeringsoperatie in scholen voor technologie en industriële technieken verder gezet. In vergelijking met het voorgaande schooljaar kwamen nu ook technische scholen met studiegebieden chemie, land- en tuinbouw en textiel in aanmerking, alsook scholen in het buitengewoon onderwijs. Dit initiatief ondersteunt niet alleen de kwaliteit van het onderwijs in de betrokken scholen, maar draagt ook bij tot een **imago-verbetering van het nijverheidsonderwijs**.

In het schooljaar 2006-2007 werden de Regionale Technologische Centra (RTC) nog versterkt en verruimd. Het blijken interessante platforms die onderwijs, vorming en werk dichter bij elkaar brengen in functie van de nodige hoogtechnologische infrastructuur, apparatuur en uitrusting voor TSO en BSO.

De nieuwe sectorconvenants bevatten voor het merendeel van de sectoren duidelijke engagementen voor een verhoging van het aantal **kwaliteitsvolle stageplaatsen**.

In 2007 werd de laatste hand gelegd aan de voorbereiding van het decreet rond leren en werken. Het zal ingaan op 1 september 2008. Daarmee wil de minister van Onderwijs en Vorming de bestaande **deeltijdse leersystemen** van afwisselend leren en werken **beter op elkaar afstemmen** om het **voltijds engagement** van jongeren te verzekeren. Bedoeling is dat elke jongere een optimaal leertraject kan volgen naar een beroepsgerichte kwalificatie. Naargelang de talenten, de verworven competenties en de noden van de jongeren zijn er vier manieren om de voltijdse invulling van 'leren met werken' te realiseren:

- Voor jongeren met ernstige persoonlijke en/of sociale problemen: een persoonlijk ontwikkelingstraject.
- Jongeren die niet arbeidsbereid zijn, kunnen instappen in de voortrajecten die op attitudevorming gericht zijn.
- Jongeren die arbeidsbereid maar niet arbeidsrijp zijn, komen in een brugproject terecht waar ze een gerichte opleiding krijgen. Na een brugproject maken ze idealiter de overstap naar regulier werk.
- Arbeidsbereide en arbeidsrijpe jongeren kunnen meteen een job zoeken.

Het **actieplan Ondernemend onderwijs** werd in 2007 verder uitgevoerd. Het actieplan, dat ook in de Competentieagenda 2010 (akkoord tussen de Vlaamse Regering en de Vlaamse sociale partners van 14 mei 2007) werd opgenomen, bevat een gecoördineerde strategie om de **ondernemingszin** in het onderwijs te **stimuleren**. Er wordt gewerkt met een aantal actielijnen: het **kenniscentrum Competento** (www.competento.be), het virtueel kenniscentrum voor ondernemersvorming van de Vlaamse overheid, werd reeds in 2006 opgericht binnen Syntra Vlaanderen. Begin februari 2007 vond de eerste **ondernemersklasseweek** plaats. Deze had als grote doelstelling om de contacten tussen onderwijs en bedrijfsleven te bevorderen, en dit voor alle onderwijsniveaus, en voor alle betrokken actoren. De Koning Boudewijnstichting (KBS) ging **op zoek naar de kritieke succesfactoren** om het ondernemerschap in het onderwijs te bevorderen. Bij dit project kwamen diverse actoren aan bod,

d.w.z. aanbieders van initiatieven, onderwijsexperten, schooldirecties, leerkrachten en docenten, en bedrijven. Op 24 oktober 2007 werden de resultaten van het onderzoek bekend gemaakt op een symposium. De **brugprojecten economie-onderwijs** werden verder gezet: eind november 2006 werden 14 brugprojecten gunstig gerangschikt. Ze hebben een looptijd van één tot drie jaar. In 2007 stond de opvolging en nazorg van deze projecten centraal, via de ontwikkeling van een handleiding met opvolgingsindicatoren en de organisatie van semesteriele netwerksessies.

Succesvolle initiatieven zoals de **leerondernemingen** van Unizo, **miniondernemingen** van Vlajo, de **openbedrijvendagen** van Voka en andere, werden ook in 2007 ondersteund.

Vanaf 1 september 2008 treedt een nieuw Koninklijk Besluit in werking over het **attest bedrijfsbeheer**. In functie hiervan werd in 2007 een werkgroep opgestart over de methodiek van de lessen bedrijfsbeheer.

Via het project “Ondernemerstalent – niet hogeschoolden” werden ook in 2007 kortgeschoolde werkzoekenden door de VDAB gescreend op hun interesse om zelfstandig te ondernemen. VDAB ontwikkelde hiervoor ENTRE-spiegel, ter vervanging van de vroegere e-scan-ondernemerstest.

Bijkomend werden experimenteel allerlei partnerschappen opgestart om specifieke doelgroepen zoals studenten, werkzoekenden, vrouwen en allochtonen te bereiken met acties rond ondernemerschap.

Een **nauwere samenwerking van het onderwijs met de bedrijfswereld** moet een betere afstemming mogelijk maken. Via de **sectorconvenants** engageren de sociale partners zich om de prioriteiten van het arbeidsmarktbeleid mee gestalte te geven. Op 11 mei 2007 keurde VESOC het nieuwe Modelconvenant 2007-2008 goed. In het najaar van 2007 werd een indicatorenset ter goedkeuring voorgelegd aan VESOC, waarmee de uitvoering van de prioritair acties kan worden opgevolgd en geëvalueerd. In diezelfde periode werd ook gestart met de voorbereiding van de decretale verankering van de sectorconvenants. Door de nadruk nog sterker te leggen op werkervaringsplaatsen, stages (voor leerlingen voltijds onderwijs, leerkrachten/opleiders en werkzoekenden) en (strategische) competentieontwikkeling, worden de belangrijkste accenten van de Competentieagenda geconcretiseerd in resultaatgerichte engagementen. In 2007 hadden reeds 8 sectoren ook het **onderwijsconvenant ondertekend** met de onderwijsnetten. Vele van boven genoemde maatregelen zijn gedeeltelijke of volledige realisaties van items uit het VIA-plan dat de Vlaamse Regering eind 2006 lanceerde. De Competentieagenda maakt er als geheel deel van uit.

De regionale technische centra (RTC's) zijn een voorbeeld van een structurele samenwerking tussen scholen, bedrijven, Syntra, VDAB en de vormingsfondsen.

Met het oog op het terugdringen van de mismatch tussen arbeidsvraag en –aanbod heeft de VDAB een geïntegreerd **actieplan Knelpuntenbeleid** uitgewerkt, waarin onder meer bijzondere aandacht uitgaat naar de aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt:

- Goede oriëntatie en passende studiekeuze
- Gezamenlijk inzetten van de opleidingsmiddelen
- Vlotte transitie onderwijs – arbeidsmarkt

De aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt, inclusief de ‘passende’ studiekeuze van jongeren, blijft een aandachtspunt. Feit is dat hieraan reeds op verschillende beleidsniveaus, en door de verschillende sociale partners, specifiek aandacht wordt besteed: binnen de uitvoering van het Europees Pact voor de Jeugd en de herijkte Lissabonstrategie, maar ook in de implementatie van het Pact van Vilvoorde, wat kan beschouwd worden als de Vlaamse vertaling hiervan.

Vastgesteld moet worden dat er, ondanks de verschillende positieve acties genomen door de huidige minister van onderwijs, nog steeds een negatieve beeldvorming bestaat ten aanzien van het beroeps- en technisch secundair onderwijs. De opwaardering van BSO en TSO blijft van prioritair belang als springplank naar kansen op de arbeidsmarkt voor deze jongeren. In functie van het uitwerken van betere stageplaatsen, moet nog meer werk gemaakt van een synergie tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

13.2 getrapte begeleidingssysteem werkzoekenden

De Vlaamse overheid (VDAB) hanteerde verder het **getrapte begeleidingssysteem** voor nieuw ingeschreven werkzoekenden, dat al in 2006 op volle kruissnelheid draaide. Het veronderstelt dat elke werkzoekende een passend aanbod krijgt binnen een vooraf vastgestelde termijn. Het getrapte model gaat uit van een optimale kanalenmix naargelang de zelfredzaamheid en de behoeften van de individuele werkzoekenden.

Bijkomend is de VDAB gestart met een *beoordeling van de arbeidsmarktgerichtheid van de werkzoekendendossiers*. Als vastgesteld wordt dat er één maand na de inschrijving nog geen enkele vacature verstuurd werd naar een werkzoekende, dan wordt de betrokkene uitgenodigd om zijn of haar dossier te herbekijken en eventueel de geselecteerde **beroepsaspiraties bij te sturen**.

Anderzijds werden ook *sectorale screenings* gedaan, vooral voor sectoren waar de matching het meest ontwricht raakt door onnauwkeurige of onterechte beroepsaspiraties binnen de theoretisch beschikbare arbeidsreserve. Uit de knelpuntenanalyse blijkt immers dat er voor sectoren met een relatief groot aandeel knelpuntberoepen vaak toch een relatief grote arbeidsreserve voorhanden is.

Naar aanleiding van de sectorale screening 'bouw' is de VDAB ook gestart met de invoering van een knipperlichtprocedure op basis van een competentiebalans. De **competentiebalans** heeft als opzet om per beroep een succesvol profiel op te stellen waartegen de objectieve factoren in het dossier van een werkzoekende afgewogen kunnen worden.

In het nieuwe systeem worden alle jonge werkzoekenden onmiddellijk na hun inschrijving opgenomen in de "wekelijkse automatische matching" (WAM).

In het kader van het Meerbanenplan van de Vlaamse Regering is de doelstelling van de VDAB met betrekking tot het aantal op te starten **Individuele Beroepsopleidingen in de Onderneming (IBO's)** opgetrokken van 12.000 tot 16.000. Daarnaast werden er ook in de loop van 2007 diverse acties ondernomen om de IBO als opleidingsmaatregel kwalitatief te versterken.

De IBO-begeleiding en -opvolging gebeurt aan de hand van een competentierapport en opleidingsplan. De duurtijd van de IBO-begeleiding en het aantal begeleidings- en opvolgingsmomenten hangt sterker en flexibeler dan voorheen af van de specifieke noden van de cursist en de werkgever/sector. Anderzijds probeert de VDAB via sensibiliseringsacties en betere monitoring om meer werkzoekenden uit de kansgroepen in IBO's te krijgen. Om IBO-consulenten voldoende tijd te geven voor kwaliteitsvolle begeleiding en opvolging van IBO's, werd de caseload per IBO-begeleider teruggebracht, en werden een groot aantal IBO-begeleidingen uitbesteed.

Daarnaast werd ook de instap-opleiding (een Individuele Beroepsopleiding van 2 maanden die moet starten binnen de 4 maanden na het einde van een beroepsopleiding) verder gehanteerd.

Feit is wel dat het **Actieplan IBO** nog niet volledig is uitgerold en dat het pas in de loop van 2008 terdege kan geëvalueerd worden. Meer aandacht voor de voorbereiding en de begeleiding van de IBO's met kortgeschoolden en de IBO's in KMO's is nodig.

De proeftuin leerwerkbedrijf werd verlengd tot juni 2007 om alle werkervaringsplaatsen voor langdurige werkzoekenden in te kunnen vullen. De resultaten van de proeftuin **leerwerkbedrijven** en de ervaring van tien jaar WEP+ werden verwerkt in de nieuwe krijtlijnen voor een **WEP-plus**. De conceptnota werd overlegd met SLN, de spreekbuis van de derdenorganisaties in Vlaanderen, en in december 2007 besproken op VESOC. Dit moet resulteren in een nieuwe uitvoeringsbesluit in 2008.

In het kader van het Steden- en gemeentenplan m.b.t. **hardnekkige jeugdwerkloosheid**, werden extra acties op het getouw gezet voor de toeleiding, begeleiding, opleiding en doorstroming naar tewerkstelling van laaggeschoolde jongeren onder de 25 jaar. Het begeleidingsaanbod werd hierbij deels opgedreven en deels geheroriënteerd.

In 2008 is een evaluatie en eventuele bijsturing van de **tendering** als instrument voorzien. In 2008 zal het instrument ingezet worden in het kader van het globale Jeugdwerkplan. Het STGP had een positief effect op de evolutie van de jeugdwerkloosheid tussen november 2005 en november 2007.

De samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Federgon m.b.t. **uitzendarbeid** werd vernieuwd in juli 2007. Het partnership situeert zich op het vlak van het toeleiden naar werk van werkzoekenden en competentieontwikkeling. De IBO-interim werd scherper geprofileerd ten opzichte van IBO en instapopleiding.

13.3 optimaliseren loopbaanbegeleiding

In 2007 volgden nagenoeg 4.500 werknemers en zelfstandigen **loopbaanbegeleiding** in een erkend centrum voor loopbaandienstverlening, of bij de VDAB.

Met de Competentieagenda 2010 werd het landschap van loopbaandienstverlening grondig vernieuwd. Zo werd het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de erkenning en subsidiëring van centra voor loopbaandienstverlening bijgestuurd (BVR 05/10/2007). Om nog beter te kunnen inspelen op specifieke vragen en behoeften van de klant kunnen de erkende centra voor loopbaandienstverlening vanaf 01/01/2008 naast de volledige loopbaanbegeleidingstrajecten ook verkorte trajecten en modules nazorg aanbieden. Om de actiegerichtheid en de doeltreffendheid van de begeleidingen te verhogen, zullen werkenden uit **kansengroepen** 6 tot 15 maanden na afloop van hun begeleiding ook bij de centra terecht kunnen voor een nazorg-module.

Daarenboven liepen in 2007 een paar projecten van het Europees Sociaal Fonds (ESF) om de doeltreffendheid en het bereik van de loopbaandienstverlening te vergroten: een project i.s.m. de VDAB rond methodiekontwikkeling, en een gezamenlijke communicatiecampagne.

De VDAB heeft er ook werk voor gezorgd dat zijn website **overzichtelijke en geüpdate informatie** (databanken, websites....) en **tools** bevat waarmee de individuele burger zijn professionele loopbaan kan managen. Voor hen die steun nodig hebben zal **online coaching** voorzien worden: via e-mail, de servicelijn, webcoaches, infocoaches. Er zal een link zijn naar bestaande en erkende loopbaandienstverstrekkers voor die burgers die een meer diepgaande begeleiding in contact nodig hebben. In 2007 realiseerde men een informaticatechnische analyse van de behoeften van de 'markt' en van de reeds bestaande informatiebronnen en instrumenten. Een eerste versie van het Virtueel Platform kon in 2007 voor testing gelanceerd worden.

Loopbaanbegeleiding is een instrument dat zich richt op alle werkenden, en dus niet specifiek op jongeren. Toch is de loopbaanbenadering ook erg belangrijk voor jongeren. In het kader van de Competentieagenda 2010 probeert men dan ook het werken met een portfolio ("My digital Me") verder ingang te doen vinden in het onderwijs.

13.4 tewerkstelling voor jongeren in de sociale economie

Regionaal deden VDAB en Deeltijds Onderwijs inspanningen om een betere en intensievere samenwerking te realiseren m.b.t. de aanwerving van deeltijds lerenden. Een eindexamen werd voorzien in januari 2008.

Het Steden- en gemeentenplan m.b.t. jeugdwerkloosheid omvat 4 acties met betrekking tot de sociale economie: er werden ook in 2007 extra jobs gecreëerd in invoegbedrijven; eind 2007 was minstens 90% van de toegekende plaatsen in de lokale diensteneconomie ingevuld; de specifieke toeleiding van jongeren naar trajectwerking en/of werk vanuit de experimenten voor competentieverhoging had resultaat; en de lokale overheden ontwikkelden zich verder tot maatschappelijk verantwoorde ondernemers.

Het is duidelijk dat er inderdaad voor de geïdentificeerde doelgroep jongeren in de diverse projecten structureel ingebedde jobs werden gecreëerd. Deze jobs zijn, mits voldaan werd aan de inhoudelijke decretale criteria, per 31/12/2007 overgeheveld naar het **decreet lokale diensteneconomie**. Op die manier wordt deze actie van het jeugdactieplan structureel verder gezet.

De eindevaluatie van de diverse actieplannen moet aantonen welke bijkomende acties de komende jaren nodig zijn.

14. Beleidsrotonde 'Onderwijs'

14.1 onderwijs voor elk kind: bevorderen van leerlingenparticipatie (*)

Om het **decreet inzake participatie op school** uit te voeren en te evalueren, controleerde de onderwijsinspectie in het schooljaar 2006-2007 het bestaan, de rechtsgeldige samenstelling, het democratisch karakter en correcte werking van de inspraakorganen in scholen. In het schooljaar 2007-2008 wordt gewerkt aan een bevraging van de leerlingen, ouders, leerkrachten en directie in een representatief aantal basis- en secundaire scholen. De in 2006 ontwikkelde **participatiebarometer** zal hierbij gebruikt worden om op een correcte manier de evolutie van het participatieklimaat in een schoolomgeving te meten.

Via de **fora leerlingenparticipatie**, die zich sinds 2007 ook richten op basisscholen, zetten de pedagogische begeleidingsdiensten via uitwisseling van ervaringen en expertise over informele en formele participatie scholen ertoe aan om een eigen participatief model te ontwikkelen. Om deze werking nog beter te ontplooiën kunnen de pedagogische begeleidingsdiensten vanaf het schooljaar 2007-2008 rekenen op de ondersteuning van een tweede gedetacheerde leerkracht. Daarnaast blijft de Vlaamse overheid de **Vlaamse Scholierenkoepel (VSK)** subsidiëren om werk te maken van ondersteuning en begeleiding op het vlak van leerlingenparticipatie.

14.2 onderwijs voor elk kind, opstellen leerlingenstatuut (*)

In plaats van een ontwerpdecreet te ontwikkelen voor het **leerlingenstatuut** werd beslist de bestaande regelgeving aan te passen en hierin een aantal elementen te integreren die momenteel niet of onvoldoende geregeld zijn. Voorbeelden zijn de uitwerking van de regelgeving rond evaluatie en het verhaalrecht tegen uitsluitingen en betwiste einddeliberaties. In het voorjaar van 2009 wil men het besluitvormingsproces afronden. Het leerlingenstatuut zal passen in het ruimere **gelijke onderwijskansenbeleid** (GOK). Het is daarbij de bedoeling om de rechten en plichten van een gehele leerlingenpopulatie van een instelling vast te leggen en dit te integreren in het schoolreglement..

Omdat het leerlingenstatuut moet bijdragen tot kansengelijkheid, moeten alle betrokkenen de daarin opgenomen rechten en plichten begrijpen en kennen. De Vlaamse overheid zal scholen dan ook stimuleren om hun communicatie af te stemmen op kansarme ouders en leerlingen. Hiervoor worden een brochure en een website voor het brede publiek ontwikkeld. Voortbouwend op de huidige gids voor leerlingen zullen alle rechten en plichten van leerlingen bevattelijk worden weergegeven. Het Informatiepunt secundair onderwijs voor ouders en leerlingen in het Agentschap voor Onderwijsdiensten (AGODI) zal op vraag die rechten en plichten verduidelijken.

14.3 evaluatie vakoverschrijdende eindtermen

Sinds 2006, loopt een grootschalig **OBPWO-onderzoek** naar de maatschappelijke en onderwijskundige relevantie en de haalbaarheid van de vakoverschrijdende eindtermen van het secundair onderwijs. Mede op basis van reeds een eerste deelrapport, wordt een actualisering van de huidige vakoverschrijdende eindtermen voorbereid. Het is de bedoeling om op het einde van het schooljaar 2007-2008 een volledig voorstel van actualisering voor te leggen aan de Vlaamse Onderwijsraad voor advies, zodat de nieuwe vakoverschrijdende eindtermen kunnen worden

bekrachtigd decreet in het voorjaar van 2009. De invoering van deze eindtermen wordt voorzien in september 2010.

Het departement Onderwijs en Vorming onderzoekt intussen hoe de scholen het beste ondersteund kunnen worden bij de implementatie van de vakoverschrijdende eindtermen.

14.4 onderwijs voor elk kind, versterking inschrijvingsrecht (*)

In het schooljaar 2006-2007 gingen de inhoudelijke wijzigingen in van het decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I. Het is momenteel nog te vroeg om de impact van deze maatregelen te evalueren. Afhankelijk van een toekomstige evaluatie kunnen scholen extra gestimuleerd worden om gebruik te maken van de voorrang voor inschrijvingen van GOK of niet-GOK leerlingen en op die manier een betere sociale mix te bewerkstelligen.

14.5 onderwijs voor elk kind, grotere kosten transparantie (*)

Zoals reeds aangekondigd in het verslag van 2006, werd in het afgelopen verslagjaar werk gemaakt van het ontwikkelen van een **schooltoelage** (geen studietoelage) voor het **basisonderwijs**. Bij de invoering van de schooltoelage vanaf het schooljaar 2008-2009 zal één op vier leerlingen in aanmerking komen voor een dergelijke toelage. Een grootscheepse communicatiecampagne ter kennisgeving van de verschillende maatregelen in het studie- of schooltoelagesysteem staat op het programma voor 2008 en 2009.

De verhoging van de **studietoelage** voor leerlingen uit het 7de jaar TSO en BSO is een feit en deze toelage ligt nu 20% hoger dan een gewone studietoelage. Daarenboven werd voor het schooljaar 2007-2008 de knelpuntpremie voor leerlingen die kiezen voor een knelpuntberoep verhoogd tot 236€ per leerling. Deze premie geldt nu ook voor leerlingen uit de tweede graad hotel, restaurant en keuken en hulpkok.

In 2007 werden de resultaten van het **onderzoek naar studiekosten in het basisonderwijs** gepresenteerd. Daaruit blijkt dat de geschatte studiekosten anno 2005-2006 stagneren, althans wat betreft de lagere school. Deze stagnering zou het gevolg zijn van zowel matigingseffecten als verschuivingseffecten. Mogelijke oorzaken zijn gedragswijzigingen (de bijdrageregeling, opstellen van een schoolcode, ...) en wijzigingen in de werkmiddelen. Met de verplichting om een bijdragelijst op te nemen in het schoolreglement (en daarbij eventuele afwijkingen voor financieel minder begoede gezinnen te voorzien) en via het project SOS Schulden dat de deskundigheid van lokale overlegplatforms over een kostenbewust onderwijs moest bevorderen, speelde de Vlaamse overheid in op enkele van de aanbevelingen uit het onderzoek.

In 2007 ging een gelijkaardig onderzoek van start voor het **secundair onderwijs**. De resultaten hiervan zullen in 2008 bekend gemaakt worden. Aangezien een onderzoek naar de precieze ouderlijke bijdragen in het secundair onderwijs geen evidentie is omwille van het feit dat de kosten tussen scholen, studierichtingen, maar ook binnen dezelfde studierichtingen sterk kunnen verschillen, zal hier geen onderzoek naar gevoerd worden.

De Vlaamse overheid is er in geslaagd om meer middelen vrij te maken voor zowel het zo goedkoop mogelijk maken van het basisonderwijs als voor het TSO en BSO. Volledige kostenloosheid van het kleuter- en lager onderwijs zal nooit mogelijk zijn maar de Vlaamse overheid dient blijvend aandacht te besteden aan de financiële hinderpalen, zowel in het basisonderwijs als in het TSO en BSO.

Het onderzoek naar studiekosten wijst erop dat er moet gestreefd worden naar een nog verdere beheersing en zelfs daling van de studiekosten en dit via het opvolgen van de opmaak van een goede bijdrageregeling door scholen en het inventariseren en kenbaar maken van goede praktijken rond het actief kostenbewust zijn van scholen.

Er werd in 2007 ten slotte niet ingegaan op een projectoproep van het Departement Onderwijs en Vorming voor een vergelijkende studie over het sociaal-economische profiel van studenten die deelnemen aan uitwisselingsprogramma's.

14.6 onderwijs voor elk kind, de brede school in praktijk (*)

Met een startdag op 11 december 2006 waarop de visietekst en 17 geselecteerde projecten werden gepresenteerd en een uitwisselingsdag op 4 oktober 2007 kreeg het concept van Brede School zowel theoretisch als praktisch vorm. Naast de mogelijkheden tot het uitwisselen van ervaringen en intervisie op de uitwisselingsdag, fungeert de website <http://www.ond.vlaanderen.be/bredeschool> sinds 2007 als praktisch handboek. Op 16 mei 2008 is er de tweede studiedag Brede School waarbij vertrokken zal worden van het thema brede leef- en leeromgeving.

De operationele doelstelling 14.6.1 rond de definiëring van het concept 'brede school' en de opzet van proeftuinen is behaald. Een nieuwe doelstelling rond de opvolging en evaluatie van het project dient zich aan. Operationele doelstelling 14.6.2: de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid volgen de ontwikkelingen van de brede schoolprojecten op, blijven ze voeden en evalueren ze na 3 jaar projectwerking., Het is daarbij van belang dat zowel (succes)factoren, die als leidraad kunnen dienen voor toekomstige projecten, als knelpunten en daarbij horende beleidsaanbevelingen in kaart gebracht worden.

14.7 onderwijs voor elk kind, een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke zorgvragen (*)

Zoals reeds beschreven in het vorige jaarverslag, werd in november 2006 het concept '**leerzorg**' voorgesteld door de minister van Onderwijs. Naast de beperkingen van de leerling worden **leerzorgniveaus** geïntroduceerd. Deze hebben te maken met de mate waarin het onderwijs moet worden aangepast aan de noden van de leerling. Door de focus te verleggen van problemen bij leerlingen naar aanpassing van de onderwijssituatie zal getracht worden een impuls te geven aan het de-problematiseren van (leer-)stoornissen. Het is een van de doelstellingen om met de combinatie van leerzorgniveaus en beperkingen van leerlingen het onderwijs beter af te stemmen op de behoeften van de leerling.

Na advies van de Vlaamse Onderwijsraad en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap werd een conceptnota uitgewerkt die de Vlaamse regering op 30 maart 2007 goedkeurde. Na een hoorzitting en gedachtewisseling in de Commissie Onderwijs, Vorming, Wetenschapsbeleid en Innovatie werd eind 2007 besloten stuurgroepen op te starten rond indicatorenontwikkeling, de planning van het aanbod van het buitengewoon onderwijs, draagkracht en competentieontwikkeling. Dit **overleg met de onderwijspartners** moet de voedingsbodem vormen van een voorontwerp voor een decreet betreffende leerzorg.

De uitdagingen voor dit concept zijn groot, de veranderingen ingrijpend en er wordt een lang traject voorbereid dat opgestart zou worden in 2009 en pas in 2016 tot volledige ontplooiing zal zijn gekomen. Een maatschappelijke gedragenheid bij de verschillende betrokken actoren is dan ook bijzonder belangrijk voor het welslagen van het creëren van een onderwijscontinuüm.

14.8 onderwijs voor elk kind, ook voor de meest kwetsbaren binnen het onderwijs (*)

Het **spijbelactieplan** werd in 2007 verder geïmplementeerd. Daarvoor werd ondermeer een campagne opgezet met specifieke communicatie in Klasse en naar allochtone media, de leerplichtcontrole werd efficiënter gemaakt, het recht op een schooltoelage werd gekoppeld aan de aanwezigheid op school. Een specifiek actieplan voor de aanwezigheid van kleuters op school werd in gang gezet, er kwam een samenwerkingsprotocol tot stand met de medische sector over het oneigenlijke gebruik van medische attesten. De aanspreekpunten jeugdcriminaliteit van de politiezones alsook de parketcriminologen jeugd en gezin werden ten slotte uitgenodigd door het departement Onderwijs en Vorming op infodagen.

Zowel de in 2006 opgezette **time-outprojecten** als de **hergo-projecten** werden in 2007 verder gezet. Een bedrag van 794 000 euro werd toegekend aan 20 projecten in 2007 en nog eens 1 204 402 werd vrijgemaakt voor het schooljaar 2007-2008. Omdat na een eerste evaluatie bleek dat het gebruik van herstelgerichte oplossingen (hergo) vrij beperkt was, werden een bijkomende studiedag en intervisiemomenten opgezet.

Bij de ontplooiing van het spijbelactieplan en in het kader van de campagne rond het 'Jaar van de Kleuter' (2007-2008), wordt heel wat aandacht besteed aan het opzetten van een zogenaamd **netwerk van verantwoordelijken**.

15. Beleidsrotonde 'Ruimte'

15.1 Onderzoek en monitoring

De eerste jeugdmonitor van het Jeugdonderzoekplatform wierp een licht op de ruimtebeleving van jongeren van 14 tot 25 jaar maar de expliciete vraag van de jeugdsector voor een wetenschappelijk onderzoek naar de tijdspatronen en het ruimtelijk actiekader van kinderen en jongeren bleef hangen. Eind 2007 lanceerde de afdeling Jeugd het multidisciplinaire **onderzoeksvoorstel 'Ruimte om Buiten (te) spelen'**, dat o.a. hieraan tegemoet moet komen.

Het advies van de werkgroep Welzijn en Gezin binnen het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) werd begin 2007 afgeleverd. Deze werkgroep onderzocht ook welke moeilijkheden het jeugdwerk in de **plattelandsgemeenten** ontmoet. Een echt belevingsonderzoek bij kinderen en jongeren zelf is er nog niet gekomen.

Het Kenniscentrum voor Duurzaam Woonbeleid voerde een onderzoek uit naar het "Het verlaten van de ouderlijke woning in Vlaanderen en de relatie met de woningmarkt". Het eindrapport werd opgeleverd in december 2006. Een belangrijke conclusie was dat er problemen zijn van **toegankelijkheid tot de woningmarkt voor jongeren** met een beperkt inkomen en voor jongeren zonder vaste partner. Het departement Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO) heeft hierbij beleidsvoorbereidend werk geleverd omtrent de betaalbaarheid van wonen. Men formuleerde o.m. een beleidsaanbeveling m.b.t. de mogelijkheden om het aanbod aan sociale en bescheiden woningen te verruimen. Hierbij moet zeker rekening gehouden worden met de behoefte aan starterswoningen (locatie, type, betaalbaarheid).

15.2 Samenwerking ruimtebeleid en jeugdbeleid

Er werd ook in 2007 op verschillende vlakken **beleidsmatig samengewerkt** tussen de beleidsdomeinen bevoegd voor het ruimtebeleid en het jeugdbeleid op Vlaams niveau. Zo was de afdeling Jeugd betrokken bij het overlegplatform plattelandsbeleid, de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO), het platform MNE (milieu en natuureducatie) en de bijhorende werkgroep Jerom, de taskforce zonevreemde jeugdverblijfsinfrastructuur, de denktank Ruimte, het platform Groene Ruimte... Hierbij wordt bovendien telkens nauw samengewerkt met de relevante actoren in de jeugdsector. De Vlaamse Jeugdraad nam in 2007 het initiatief voor een nieuw **overlegplatform rond ruimtelijke ordening**, in functie van een betere informatiedoorstroming, ook naar lokale actoren. Hieraan zullen Steunpunt Jeugd, VVJ, de Vlaamse Jeugdraad, Kind en Samenleving en de afdeling Jeugd deelnemen. Dit overleg is belangrijk m.b.t. de deskundigheidsopbouw van de sector, te meer omdat de jeugdsector niet werd opgenomen in de strategische adviesraad RWO en het dus aan de Vlaamse Jeugdraad en de strategische adviesraad jeugd, sport, cultuur en media is om deze advisering op een goede en onderbouwde manier op zich te nemen.

Naar aanleiding van de rondetafel rond **zonevreemde jeugdverblijfsinfrastructuur**, is er in 2007 een vernieuwde samenwerking tot stand gekomen met de administratie RWO, met Toerisme Vlaanderen, de milieuadministratie en landbouw. In opvolging van deze rondetafel werd binnen de jeugdsector een informeel overleg opgestart voor een vereenvoudiging van de regelgeving m.b.t. jeugdverblijven.

De **denktank Ruimte**, met als drijvende partners het Steunpunt Jeugd, stad Gent, VVJ en het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving, werkte in 2007 (en verder in 2008) rond mobiliteit en het speelweefsel. Deze laatste partner publiceerde in 2007 ook het handboek Kindvriendelijke ruimtelijke planning, en organiseerde 2 studiedagen die voornamelijk mikten op ruimtelijke planners (om hun kennis over jeugd te vergroten). Of er ook aandacht besteed wordt aan de noden van kinderen en jongeren in de specifieke opleiding tot ruimtelijke planner blijft een op te volgen actie.

Ook het **platform Groene Ruimte** binnen het Steunpunt Jeugd bleef actief. Het onderzoek 'Ruimte om Buiten (te) spelen' (zie hoger), dat eind 2007 werd gegund aan Kind en Samenleving i.s.m. KULeuven, heeft stellig de bedoeling om de deskundigheid van verschillende 'jeugdactoren' te versterken om zo als een sterke en geloofwaardige gesprekspartner te kunnen optreden bij de onderhandelingen met 'ruimtegebonden' actoren.

Wat de **inrichting van de openbare ruimte** betreft, blijft de vraag naar actieve aandacht van de Vlaamse Bouwmeester voor kinderen en jongeren, en bijgevolg naar good practices, bestaan.

In het kader van de **afspraken** gemaakt op de ontmoetingsdagen '**Ruim Bekeken**', nam de minister bevoegd voor jeugd in het voorjaar van 2007 het initiatief om zijn collega voor ruimtelijke ordening te vragen om de gemeenten aan te sporen bij de hersamenstelling van de gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening (gecoro) eraan te denken iemand op te nemen die ook de belangen van kinderen, jongeren en het jeugdwerk kan behartigen. Ook de oprichting van een taskforce, een ambtelijke werkgroep en de organisatie van de rondetafel rond zonevreemde jeugdverblijfsinfrastructuur, kunnen gezien worden in uitvoering van eerder gemaakte afspraken.

Het charteroverleg en het **platform Groene Ruimte** werden effectief samengevoegd. In opvolging van het **charter voor jeugd, natuur en bos**, werd in 2007 aan Inverde vzw een subsidie toegekend voor het schrijven van de nieuwe uitgave van het Kiekebosboek, en werd het onderzoeksvoorstel rond (groene) ruimte om te spelen uitgeschreven. Men hoopt hierin de vraag te kunnen opnemen naar cijfermateriaal over hoeveel groene speelruimte er in Vlaanderen is en hoeveel er zou moeten zijn. Anderzijds werd ook werk gemaakt van een actualisatie van de speelzonelaag en werd de Go-4-Nature werking vernieuwd (zie ook verder).

15.3 Participatie in ruimtebeleid (*)

Zoals blijkt uit het bovenstaande, is het op **Vlaamse niveau** behoorlijk gesteld met de vertegenwoordiging van de jeugdsector in de verschillende adviesorganen rond ruimte. Voor de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening werd echter niet gekozen voor een vertegenwoordiging vanuit jeugd, maar wel vanuit sport.

Voor de participatie van kinderen en jongeren zelf, zijn er zeker nog inspanningen nodig.

In de beleidsbrief **Stedenbeleid**, beleidsprioriteiten 2007 – 2008, zijn acties opgenomen rond participatie. Hierbij wordt aandacht besteed aan minder bereikbare groepen, waaronder jongeren.

Een werkgroep participatie met vertegenwoordigers van de steden, zoekt uit waarom sommige groepen – waaronder kinderen en jongeren – niet worden bereikt.

Bijkomend werden ook in 2007 "**Stadsklassen**" georganiseerd: ze willen kinderen met een andere bril leren kijken naar en proeven van de stad zodat ze zich makkelijker een eigen beeld kunnen vormen. In de steden Brussel en Gent werd hiervoor samengewerkt met vzw JES en het Stedelijk Museum Gent (vzw Gent Cultuurstad). Beide partners hebben samen al 6 stadsklassen georganiseerd voor leerlingen uit de derde graad van het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs. Het pilotproject loopt af in 2009.

De onderzoeksopdracht omtrent Bewonersparticipatie in de **sociale huisvesting** door Samenlevingsopbouw Vlaanderen i.s.m. VIVAS resulteerde in een eindrapport (6/10/2007). Daarin worden een aantal strategische doelstellingen naar voor geschoven om de participatie van bewonersgroepen te versterken en te doen slagen.

Het platform Groene Ruimte werd uitdrukkelijk betrokken bij de opmaak van het uitvoeringsbesluit '**Toegankelijkheid van bossen en natuurgebieden**', dat eind 2007 werd goedgekeurd.

Het eindrapport van de visitatiecommissie 'Leren van en over steden' is op 30 maart 2007 besproken in de commissie 'Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen' van het Vlaams Parlement. Binnen het Stedenfonds blijft men o.a. aandacht vragen voor buurt- en wijkwerking, voor communicatie en participatie. De Vlaamse regering sloot in 2007 met elke centrumstad een Stadscontract af, dat de uitdrukking is van de globale visie op de duurzame ontwikkeling van de stad en de financiële en administratieve ondersteuning daarvan door de Vlaamse overheid. In een aantal stadscontracten zitten mooie voorbeelden van projecten met en voor de jeugd.

De deelname van jeugdactoren aan de gesprekken rond de herziening van het **ruimtelijke structuurplan Vlaanderen** blijkt geen evidentie.

De jeugdsector wordt wel betrokken in de taskforce rond jeugdverblijfsinfrastructuur en bij het opstellen van een ruimtelijk afwegingskader om na te gaan hoe onder andere via RUP en BPA een oplossing kan geboden worden aan zonevreemde jeugdverblijfsinfrastructuur.

15.4 Kwaliteitsverhoging leefomgeving

Eind 2007 keurde de Vlaamse Regering de regelgeving over de toegankelijkheid van bossen en natuurgebieden principieel goed. Gemeentebesturen die de nieuwe samenwerkingsovereenkomst 2008-2013 met de Vlaamse overheid ondertekenen voor het thema 'Natuur', kunnen subsidies krijgen voor de aankoop van gronden of bossen, en voor de inrichting ervan als speelbos. De gemeente kan de helft van de kosten terugkrijgen, voor de aankoop van gronden voor speelbossen is er tot 100.000 euro beschikbaar. Speelzones kunnen voortaan in bossen én in natuurgebieden op identieke wijze worden afgebakend. Een nieuwkomer in Vlaanderen is de zogenaamde bivakzone.

Vrijwel alle gemeentebesturen tekenden bij de opmaak van het nieuwe jeugdbeleidsplan 2008-2010 in op de prioriteit jeugdwerkinfrastructuur. Ondertussen ontvingen ook alle Vlaamse jeugdwerkinitiatieven die permanent gebruik maken van een lokaal de Lokalenmap. Deze werd ontwikkeld in opdracht van de afdeling Jeugd door VVJ, in samenwerking met Locomotief. Op www.lokalenmap.be, een initiatief van Steunpunt Jeugd en Locomotief, wordt de info actueel gehouden en bijgestuurd.

Bijkomend werd eind 2007 door het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media een onderzoek opgestart naar de veiligheid in verenigingslokalen.

Het Masterplan Hoge Rielen wordt stap voor stap gerealiseerd; en ook aan de kwaliteitsverbetering van jeugdverblijfsinfrastructuur wordt systematisch gewerkt. Zie hiervoor het hoofdstuk 8 Op kamp.

15.5 Informatie over mogelijkheden

Er werd eind 2006, begin 2007 een grondige actualisatie van de beschikbare informatie doorgevoerd via de beheerders van de bestaande, officiële speelzones in bossen. Dit resulteerde in een geactualiseerde speelzonelaag beschikbaar via de AGIV-website: www.gisvlaanderen.be/gis/diensten/geo-vlaanderen/. Aangezien het speelzoneconcept ook werd uitgebreid naar speelzones in natuurreservaten werden ook deze zones opgenomen in de databank.

Momenteel zijn er 367 speelzones gelegen in bossen, goed voor 2046 ha speelplezier. Daarnaast zijn er een 10-tal speelzones in natuurreservaten, goed voor 26 ha (toestand 01/01/2007). De website die de ligging en de belangrijkste kenmerken per speelzone omvat, is ook raadpleegbaar via de website: www.bosspel.be

Momenteel financiert het Agentschap voor Natuur en Bos, samen met Argus, het milieupunt van KBC en Cera, het Go-4-Nature concept waarbij samenwerking tussen beheerders van bos, natuur en groen en jeugdverenigingen wordt bevorderd. Alle informatie hierover is te vinden op de website: www.go4nature.be.

16. Beleidsrotonde 'Welzijn'

16.1 voorrang geven aan kinderen (*)

In uitvoering van het adoptieverdrag van 1993 en de afspraken met de andere bevoegde overheden staat de Vlaamse Centrale Autoriteit (VCA) in voor de archivering, bewaring en inzage van adoptiedossiers. Op die manier wordt het recht van een kind op kennis van zijn herkomst gegarandeerd. De geadopteerde kan onder begeleiding inzage krijgen in zijn adoptiedossier vanaf 12 jaar. Daarnaast erkende de Vlaamse Regering in uitvoering van het decreet interlandelijke adoptie van 2005 de vzw Steunpunt Nazorg Adoptie voor een periode van 1 jaar en kende een facultatieve subsidie toe.

16.2 armoede bestrijden, investeren in kinderen (*)

De Vlaamse Regering heeft de actualisatie 2007 van het Vlaams actieplan armoedebestrijding 2005-2009 op 11 april 2007 goedgekeurd. Deze werd op 18 april 2007 besproken in de commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement.

Op 1 januari 2008 waren er in totaal 54 afgestudeerde ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting, waarvan 80% vrouwen. De meeste andere ervaringsdeskundigen zijn aan de slag bij non-profitorganisaties uit de welzijnssector, waarvan 9 bij Kind en Gezin en 2 bij de multidisciplinaire teams jeugdzorg.

Eind 2007 werd aan de onderzoeksgroep OASeS van de Universiteit Antwerpen een opdracht toegekend i.v.m. de ontwikkeling van een Vlaamse armoedebeleidsbarometer, als instrument voor een effectiever en efficiënter armoedebestrijdingsbeleid. Het doel is om tegen 31 oktober 2008 te komen tot een gebruiksklaar beleidsinstrument.

16.3 geen enkel kind uitsluiten en 16.7: luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (*)

In het kader van de **preventieopdracht** van het agentschap Jongerenwelzijn hebben de vijf regionale preventieteams samen met de Vlaamse Provincies en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zowel lokaal als regionaal, preventieve acties opgezet.

Op 13 juli 2007 keurde het Vlaamse parlement het decreet houdende de organisatie van de **opvoedingsondersteuning** goed. Zo werd ingegaan op een maatschappelijke behoefte aan opvoedingsondersteuning, die tijdens deze legislatuur beleidsmatig verwoord werd in onder meer het Vlaamse regeerakkoord 2004-2009. Het decreet richt zich tot alle gezinnen en in het bijzonder naar specifieke doelgroepen zoals deze van de maatschappelijk kwetsbare gezinnen. In juni 2007 werden de lokale besturen van de centrumsteden en voor Brussel aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie opgeroepen een project in te dienen om op die manier de in het decreet voorziene opvoedingswinkels zo snel mogelijk te laten opstarten.

Met dit decreet werd tevens de preventieopdracht van Jongerenwelzijn gekaderd binnen opvoedingsondersteuning. In functie van de uitvoering van dit decreet zal Jongerenwelzijn Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning inzetten en de opvoedingswinkels ondersteunen, met aandacht voor de bijzondere kansengroepen. De komst van het nieuwe decreet zorgde ervoor dat het werkjaar 2007 een overgangsjaar was voor de preventiewerking van Jongerenwelzijn. De algemene preventieprojecten werden afgewerkt en de eerste projecten, gekaderd binnen opvoedingsondersteuning, werden gelanceerd. Eind 2007 (en verder lopend in het voorjaar van 2008) werd ook een vormingstraject gestart voor de preventieconsulenten Jongerenwelzijn als Vlaamse Coördinatoren Opvoedingsondersteuning. In 2008 zal de Vlaamse Regering werk maken van de uitvoeringsbesluiten van dit decreet. De aanbevelingen van de Kinderrechtencommissaris m.b.t. dit nieuwe decreet zullen zeker meegenomen worden.

In 2007 werden de kernfuncties van de INLOOP-teams door Kind en Gezin uitgeklaard en geformaliseerd: het organiseren van een laagdrempelig en toegankelijk onthaal en het organiseren van groepsgerichte opvoedingsondersteunende activiteiten. In 2007 werd eveneens de aanzet gegeven tot het uitwerken van een regelgeving voor de INLOOP-teams. Binnen Kind en Gezin werd een visietekst en actieplan over het communicatiebeleid naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen ontwikkeld.

2007 was een belangrijk jaar voor het werken met gezinsondersteuners binnen Kind en Gezin. De functie van gezinsondersteuner werd verfijnd met als doelstelling de taken en methodieken duidelijker en concreter te maken, in het bijzonder naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Er werd ook een globaal ontwikkelingstraject opgezet voor alle personeelsleden van de instelling.

Eind 2007 werd de goedkeuring verkregen om twee nieuwe thema's uit te werken voor 'Kind In Beeld', pictografisch beeldmateriaal om anderstalige, licht mentaal gehandicapte en (functioneel) analfabete klanten te informeren over het zorgaanbod van Kind en Gezin. Momenteel zijn de thema's borstvoeding, flessenvoeding, verzorging, vaste voeding, veiligheid, veilig slapen en zindelijkheid uitgewerkt. De nieuwe thema's die verder zullen uitgewerkt worden zijn 'zwangerschap' en 'ontwikkeling'.

In 2007 werd verder gewerkt aan de kwaliteitsverbetering van het spreekuur opvoedingsondersteuning binnen de dienstverlening van Kind en Gezin.

2007 betekende ook de start van het proefproject Triple P in de stad Antwerpen. De zeven regio's van stad Antwerpen (100 regioverpleegkundigen) werden opgeleid. In oktober 2007 startte het wetenschappelijk onderzoek vanuit het steunpunt Welzijn VG. Dit onderzoek houdt zowel een effectevaluatie als een procesevaluatie in en loopt tot oktober 2008. Naast dit onderzoek werd een thesisonderzoek vanuit de K.U.Leuven gestart. Het gaat om een belevingsonderzoek bij de regioverpleegkundigen. Het effect van de methodiek op hun intrinsieke motivatie zal hierbij worden gemeten. In 2008 zal het proefproject in stad Antwerpen verder geïmplementeerd worden. Daarnaast gebeurt de uitbreiding naar de overige regio's van de provincie Antwerpen. Tien bijkomende teams worden opgeleid. De regioverpleegkundigen en de gezinsondersteuners krijgen een specifieke opleiding Triple P. Op basis van evaluaties zal vanaf het najaar een onderzoek starten naar de uitbreiding van Triple P over gans Vlaanderen.

In 2007 heeft de Vlaamse Regering belangrijke stappen gezet, ook op budgettair vlak, om de toegankelijkheid van de **kinderopvang** te continueren en te versterken voor bijzondere doelgroepen, zoals voor kinderen uit eenoudergezinnen, kansarme gezinnen, van werktreders of personen die vorming of een inburgeringscursus volgen en voor kinderen met een handicap. Voorbeelden zijn ondermeer de ontwikkeling en implementatie van het 'Actieplan flexibele en occasionele opvang', de uitbreiding van het gesubsidieerde kinderopvangaanbod voor opvanginitiatieven die de sociale functie van kinderopvang versterken en dit vertalen in hun opnamebeleid.

De Vlaamse overheid waarborgt het **recht op jeugdhulp** als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de sectoren in uitvoering van het decreet betreffende integrale jeugdhulp (IJH). Er werd gradueel werk gemaakt van het waarborgen van het recht op jeugdhulp. Voor de rapportageperiode betreft dit

acties op het niveau van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening (geconcretiseerd in de dimensies bekendheid, bereikbaarheid, beschikbaarheid, begrijpbaarheid en betaalbaarheid van de jeugdhulp) en hulpcoördinatie, de opbouw en de organisatie van permanente crisisjeugdhulpverlening in de zes regio's integrale jeugdhulp in Vlaanderen en de beleidsplanning. Het betreft zowel acties op Vlaams niveau als op regionaal niveau. Op regionaal niveau werden de acties verfijnd op basis van ondersteunende initiatieven op Vlaams niveau. Een convenant "gericht kiezen voor het samen opnemen van verantwoordelijkheid" (2007-2009) werd ondertekend. In deze convenant IJH zijn voor de periode 2008-2009 nog acties en instrumenten opgenomen die, in hun onderlinge samenhang, mee vormgeven aan het borgen van een goede toegang tot en instap in de hulpverlening. Op regionaal niveau werden in 2006 de netwerken en de netwerkstuurgroepen opgestart. De netwerkstuurgroepen realiseerden in 2007 over heel Vlaanderen een kwalitatieve en laagdrempelige toegang tot de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en een hulpprogramma crisisjeugdhulp, niet onbelangrijk voor bijvoorbeeld weglopende minderjarigen. Een goede uitbouw van de crisis hulp is voorzien in de IJH. De netwerken crisis zijn operationeel in de regio's Oost-Vlaanderen, Limburg en Antwerpen. De crisisnetwerken in Brussel en West-Vlaanderen staan op stapel. Een registratiesysteem crisis werd operationeel. In de convenant IJH wordt ook de werking van netwerken crisisjeugdhulp versterkt via sectorale engagementen. De regionale stuurgroepen IJH werkten aan een regionaal beleidsplan dat in het najaar 2007 werd goedgekeurd. Het regioplan 2008-2013 bundelt informatie over jeugdhulpverlening en intenties van samenwerking en bevat een omgevings- en behoefteanalyse, een regionale beleidsvisie, een regionaal actieplan en conclusies in het licht van het Vlaams Beleidsplan. De regionale beleidsplannen vormden de basis voor de totstandkoming van het Vlaams Beleidsplan IJH 2008-2013.

Daarnaast maakte de Vlaamse overheid werk van de uitbreiding van het sectorale hulpaanbod in het raam van de in het Globaal Plan Jeugdzorg opgenomen uitbreidingsdoelstellingen. In de tweede helft van 2007 werd het aanbod van de Bijzondere Jeugdbijstand aanzienlijk uitgebreid. Er werden 87 residentiële bijkomende opvangplaatsen gecreëerd, 148 bijkomende (semi-) ambulante plaatsen en 26 plaatsen in de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC). In 2007 lag het zwaartepunt daarbij in hoofdzaak op de uitbreiding van het private aanbod en het herstelgericht-constructief afhandelen van delicten. Binnen de sector Kind en Gezin werden in 2007 55 bijkomende plaatsen toegekend aan de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG). Binnen de Gehandicaptensector werd voor de capaciteitsuitbreiding van het zorgaanbod in 2007 een extra krediet van 24,5 miljoen euro op jaarbasis ingezet. Hiermee werden 339 (semi-) residentiële plaatsen en 715 ambulante plaatsen gecreëerd. Wat de hulpverleningscapaciteit van de kinderteams van de Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) betreft, maakten kinderen en jongeren in 2006 28 % uit van het cliënteel. De uitbreiding met 6 VTE in 2007 ging naar de daderteams (daders van seksueel misbruik).

Naast het recht op jeugdhulp waarborgt de Vlaamse overheid ook de **rechten in en door de jeugdhulp**. In dit verband wordt voorgesteld om de SD 16.7 'Luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren' te schrappen gezien deze doelstelling deel uitmaakt van OD 16.3.5 'De Vlaamse overheid waarborgt het recht op hulp en de rechten in en door de hulpverlening voor alle kinderen'. Om dezelfde reden wordt ook de OD 16.4.1 geschrapt.

In 2007 namen in alle regio's vertegenwoordigers van de ouders en de minderjarigen deel aan de stuurgroep Integrale Jeugdhulp. In sommige regio's is dit structureel ingebed, in andere meer ad hoc.

In het kader van de verdere implementatie van het decreet rechtspositie werd het programma in zijn driedelige aanpak (informatie, vorming, procesondersteuning) verder gezet. Zo werd een actieve informatiepolitiek gevoerd m.b.t. de brochures voor minderjarigen (een brochure voor -12 jarigen en een brochure voor + 12-jarigen) en ouders. Er werden in 2007 twee intersectorale vormingscycli georganiseerd met als doelpubliek hulpverleners, middenkader en directies van jeugdhulpvoorzieningen en de website werd verder geactualiseerd en aangevuld met goede praktijkvoorbeelden. Bij de implementatie van het decreet rechtspositie gelden volgende krachtlijnen als permanente aandachtspunten: de onderlinge afhankelijkheid van de rechten in het decreet, het non-discriminatiebeginsel, een inclusief denkkader, het beginsel dat de aangeboden hulp geen afbreuk mag

doen aan andere fundamentele rechten van de minderjarige, een emancipatorisch kindbeeld en een participatieve benadering.

In het kader van de implementatie van het decreet rechtspositie werd een adviesvraag geformuleerd over de definitie en nadere omschrijving van de term ‘gezondheidsgegevens’. Het advies resulteerde in december 2007 in een rondzendbrief vanuit het Agentschap Zorg en Gezondheid (voor de CGG’s). Binnen Kind en Gezin wordt nog gewerkt aan een richtlijn voor de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK’s) op basis van dit advies. Verder werden ook sectorale vormingsinitiatieven genomen door Kind en Gezin, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk en de Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ) in samenwerking met het Agentschap Jongerenwelzijn. Er werd verder ook werk gemaakt van het aanpassen van de sectorale regelgeving aan het decreet rechtspositie. Dit resulteerde in de indiening in het Vlaams parlement van een nieuw ontwerp van decreet Bijzondere jeugdbijstand, de aanpassing van de sectorale regelgeving Centra voor Leerlingenbegeleiding én de overname in de adoptieregelgeving van de indicatieve leeftijdsgrens van 12 jaar.

De gemeenschapsinstellingen voor Bijzondere Jeugdbijstand besteedden aandacht aan de verdere implementatie van de vernieuwde processen op het gebied van onderwijs en pedagogische begeleiding van geplaatste minderjarigen. Sinds 2007 worden afzonderingen, conform een nieuwe visietekst en gedragscode, op een uniforme wijze geregistreerd in de verschillende campussen, op basis van een registratieformat. De basispijlers van het pedagogisch aanbod werden verder geïmplementeerd door opleiding ‘contextgericht werken’ voor alle personeelsleden die betrokken zijn bij het pedagogisch/didactisch proces. Tevens werd ook verder werk gemaakt van de implementatie van het cliëntopvolgingssysteem ‘Domino’. Ook kwamen er duidelijke richtlijnen over het inzagerecht waarbij de nadruk ligt op het informeren van de minderjarige.

Kind en Gezin ondersteunde de CKG’s (centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning) en de GOP’s (diensten gezinsondersteunende pleegzorg) bij de verdere implementatie van kinderrechten in hun werking.’ Eén van de acties is de ondersteuning van het kindvolgsysteem, dat zal opengetrokken worden naar meerdere sectoren.

In opdracht van Jongerenwelzijn heeft OSBJ het Djinn project, dat het participatiever maken van de hulpverlening beoogt, afgerond. De resultaten zijn toegankelijk via publicaties en website en zullen kunnen helpen bij de implementatie van het decreet rechtspositie.

De wijziging van de (federale) **jeugdbeschermingswet** heeft ook haar gevolgen voor de gemeenschappen. Daartoe werden drie samenwerkingsakkoorden afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen, die het Vlaams Parlement bij decreten van 25 mei 2007 heeft goedgekeurd. Deze hebben betrekking op de organisatie en financiering van een herstelrechtelijk aanbod en van de ouderstage enerzijds en de inwerkingtreding van de bepalingen die de maximumleeftijd voor het opleggen of verlengen van maatregelen verhogen van 20 jaar naar 23 jaar anderzijds. Daarnaast werd op 22 februari 2007 een protocol over de organisatie van een zorgtraject voor jongeren met een psychiatrische problematiek afgesloten tussen de federale overheid en de gemeenschappen. In uitvoering van de wet heeft de Vlaamse overheid 54 consulent-hulpverleners aangeworven. De personeelsuitbreiding met 6 criminologen zal in het voorjaar van 2008 gebeuren.

Vanuit het streven naar een kwaliteitsvol beleid op het gebied van opvang, verwijzing en terugkeer van **niet-begeleide minderjarige vreemdelingen** werden in 2007 13 bijkomende, residentiële plaatsen gerealiseerd. Ook werd met de federale overheid en de andere gemeenschappen verder onderhandeld over een samenwerkingsprotocol dat het principe van de opvang van deze doelgroep onafhankelijk van hun statuut, evenals het opvangmodel in drie fasen en de bestaande samenwerkingsverbanden op het terrein bekrachtigt.

16.4 zorgen voor elk kind (*)

De OD 16.4.1 'De Vlaamse overheid waarborgt het recht op hulp en de rechten bij jeugdhulpverlening overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' kwam reeds aan bod bij de bespreking van de vorige operationele doelstelling en moet hier dan ook niet herhaald worden.

De Vlaamse overheid zorgt voor de begeleiding van **kinderopvangvoorzieningen** en biedt instrumenten aan om de opvang te evalueren vanuit het standpunt van het kind. Hiervoor werd het zelfevaluatie-instrument voor welbevinden en betrokkenheid (ZIKO) ontwikkeld. In juni 2007 besliste de Vlaamse Regering om het ZIKO-begeleidingsproject voor 2 jaar te verlengen. In het najaar van 2007 werden de trainingen naar de zelfstandige sector (mini-crèches & zelfstandige kinderdagverblijven) opgestart.

De Vlaamse overheid optimaliseert de veiligheid van de kinderopvang door het versterken van de medisch-preventieve begeleiding via een brochure en basisopleidingen. Er werd ook een actieplan uitgewerkt om het "veilig slapen" in de kinderopvang opnieuw onder de aandacht te brengen. Het wordt geïmplementeerd vanaf het najaar van 2008. Het project basisopleiding "Levensreddend handelen bij baby's en peuters" voor begeleid(st)ers van 3- tot 12- jarigen loopt tot eind 2009.

De Vlaamse overheid voert een **algemeen gezondheidsbeleid** met specifieke aandacht voor kinderen en hun rechten.

Zo werd er werk gemaakt van de voorbereiding en invoering van vaccinatie tegen pneumokokken bij zuigelingen. De vaccins worden op 3 momenten gegeven en voor kinderen jonger dan 2 jaar werd een inhaalvaccinatie voorzien. De pneumokokkenvaccinatie behoort nu tot de basisvaccinaties. Er werd een vaccinatieweek georganiseerd in het kader van de "European immunisation week". Een nieuwe website en campagnemateriaal werden gemaakt waarbij adolescenten en jongvolwassenen de specifieke doelgroep waren.

Het Vlaams Instituut Gezondheidspromotie (VIG) bereidt een Vlaamse gezondheidsconferentie Gezonde voeding en Beweging voor (oktober 2008). Men wenst te komen tot een plan van aanpak voor Vlaanderen met jongeren als één van de doelgroepen.

Na bespreking in het Vlaams Parlement keurde de Vlaamse Regering de volgende gezondheidsdoelstelling op 19 juni 2007 goed: 'De sterfte door zelfdoding bij mannen en vrouwen moet tegen 2010 verminderd zijn met 8% ten opzichte van 2000 mede dankzij: (1) een daling van het aantal suïcidepogers, (2) een daling van het aantal personen met een suïcidale ideatie en (3) een daling van het aantal personen met een depressie.'

De Vlaamse overheid heeft het concept van 'prenatale steunpunten' verder geïmplementeerd in de grootsteden en centrumsteden. De doelstelling blijft om maatschappelijk kwetsbare zwangeren psychosociaal te begeleiden en voor de medische begeleiding actief door te verwijzen naar de medische reguliere sector.

In het kader van de bestrijding van alcohol en andere drugproblemen subsidieert de Vlaamse overheid de regionale drugpreventiewerkers in de CGG's, de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) en de opvolging van de gezondheidsconferentie over tabak, alcohol en drugs (2006). De VAD biedt een telefonische hulplijn aan waar iedereen anoniem advies kan krijgen en diverse doelgroepgerichte websites. In het raam van het Globaal Plan Jeugdzorg werd in 2007 een traject opgestart om een geschikt aanbod voor jongeren met een druggerelateerde problematiek in de Bijzondere Jeugdbijstand uit te bouwen.

De Vlaamse overheid waarborgt het recht op contact bij **problematische scheidingsituaties** tussen het kind en beide ouders. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan kinderen in echtscheidingssituaties en kinderen van gedetineerde ouders.

De Vlaamse overheid heeft middelen vrijgemaakt voor vier projecten om meer aandacht te besteden aan kinderen in een scheidings situatie. In elk autonoom centrum voor algemeen welzijnswerk (CAW) krijgen medewerkers de mogelijkheid om kosteloos de basisopleiding 'bemiddeling in familiezaken' te volgen. Deze opleiding is noodzakelijk om als bemiddelaar erkend te kunnen worden door de

federale bemiddelingscommissie. Daarnaast kunnen zij ook een gespecialiseerde opleiding volgen 'ouderschapsbemiddeling en begeleiding in complexe scheidingssituaties'. Ten tweede wordt een onderzoek gevoerd naar methodieken waarmee bemiddelaars in familiezaken de wensen en vragen van kinderen in overweging kunnen nemen, zodat deze kinderen zich gehoord voelen bij de echtscheiding. De methodieken kunnen dan aangeleerd worden in de basisopleiding voor bemiddelaars en/ of in navormingen. Ten derde zal het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk groepsgerichte methodieken ontwikkelen om ouders en kinderen die betrokken zijn in een echtscheidingsproces beter met elkaar te leren communiceren en hun gevoelens bespreekbaar te maken tegenover elkaar. Ten vierde wordt een scheidingswijzer ontwikkeld. Die moet zowel kinderen, ouders als hulpverleners wegwijs maken in het hulp- en dienstverleningsaanbod over scheiding.

In dit verband kan verwezen worden naar een studie over de impact van een echtscheiding van de ouders op de leefwereld van kinderen die de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR) realiseerde in samenwerking met het Kenniscentrum bij het Departement WVG (zie '3. Jeugdinformatie).

Indien de ouder-kindrelatie ernstig verstoord is, kan een beroep worden gedaan op de bezoekruimtes. Om de wachttijden voor de toegang tot de bezoekruimtes te verkorten, zijn er uniforme opnamecriteria en is er een uniform huishoudelijk reglement ontwikkeld. Daarnaast zijn er middelen beschikbaar gesteld om een brochure te ontwikkelen voor de verwijzers en deze in te lichten over de precieze werking van de bezoekruimte. Er werd bovendien een effectiviteits- en belevingsonderzoek uitgevoerd, om de werking van de bezoekruimtes verder te optimaliseren. In 2008 worden de aanbevelingen van het onderzoek verwacht.

De Vlaamse overheid organiseert activiteiten om de relatie tussen kinderen en hun gedetineerde ouders in de gevangenissen te versterken. Aan het Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang (VCOK) is een subsidie gegeven om een vorming uit te werken voor gezinnen waarvan een ouder gedetineerd is. De vorming beoogt ouders te helpen bij de reorganisatie van hun ouderschap ten gevolge van detentie van één van hen. Er zijn 3000 heen-en-weerboekjes ontwikkeld, waarin kinderen allerlei tekstjes, tekeningen, enz. kunnen maken voor hun gedetineerde ouder. Het is de bedoeling op die manier de communicatie tussen kinderen en hun gedetineerde ouders in stand te houden en te bevorderen.

Er wordt voorgesteld om de SD 7 Participatie te schrappen want dit maakt deel uit van SD 4, OD 1 Rechten in de hulpverlening. Deze laatste OD wordt dan best verplaatst naar de SD 3 zodat het recht op hulp en de rechten in en door de hulpverlening een geheel vormen.

16.5 bescherming tegen mishandeling en uitbuiting (*)

Aansluitend bij de bevindingen rond een centraal meldpunt kindermishandeling, heeft Kind en Gezin samen met de vertrouwenscentra kindermishandeling (VK's) gewerkt aan een verdere uitklaring van hun kernopdrachten. In 2008 zal deze oefening afgerond worden en zal een elektronisch dossierbeheer voor de VK's ontwikkeld worden. K&G stimuleert de kennisvergaring over kindermishandeling aan de hand van verschillende initiatieven. In 2007 vonden de eerste verkennende gesprekken plaats over het oprichten van een Vlaams Observatorium Kindermishandeling. In 2008 zal Kind en Gezin de mogelijkheden verkennen om dit als project in het kader van 'Daphne' bij de Europese Unie in te dienen. Daarnaast nam Kind en Gezin actief deel aan Europees Netwerkoverleg aangestuurd vanuit ISPCAN (International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect).

Kind en Gezin verspreidde en implementeerde de richtlijn voor het signaleren van en handelen bij zorgwekkende opvoedingssituaties onder de medewerkers. Er is een vormingspakket ontwikkeld voor de medewerkers en de vormingen zijn gestart eind 2007. Samen met partners worden effectieve netwerken uitgebouwd voor het tijdig signaleren en handelen bij zorgwekkende opvoedingssituaties.

In het kader van het reeds eerder vermelde Vlaams Beleidsplan Integrale Jeugdhulp 2008-2013 zal de intersectorale praktijk over het omgaan met verontrustende situaties binnen het niet-rechtstreeks en rechtstreeks toegankelijk jeugdhulpaanbod ondersteund worden. Door het installeren van de toegangspoort wordt de decretale kwalificatie van een problematische opvoedingssituatie ontrafeld én meteen 'geïntersectoraliseerd'. Hierdoor en rekening houdend met het subsidiariteitsprincipe zal een arbitragecommissie in de toekomst de hele jeugdhulp vatten.

Verder versterkte de Vlaamse overheid de aanpak van intrafamiliaal geweld/ partnergeweld om de werking van het algemeen welzijnswerk beter af te stemmen op de intrafamiliale (partner-) geweldproblematiek. Een budget van 665.000 euro werd beschikbaar gesteld. Dit komt overeen met een versterking van de centra voor algemeen welzijnswerk met 14 VTE. Het is de bedoeling dat de centra voor algemeen welzijnswerk hun huidig aanbod (vluchthuizen, vrouwenopvang, gezins- en relatiebegeleiding, crisisopvang, slachtofferhulp, justitieel welzijnswerk, bemiddeling, enz.) sterker en gericht inzetten in situaties van partnergeweld en dat ze ook zeer nauw samenwerken met andere welzijns- en gezondheidsdiensten en met de politionele en gerechtelijke diensten. Verder is er ook aandacht voor kinderen die getuige zijn van intrafamiliaal geweld. Zo zijn er middelen ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van koffers met materiaal – één per provincie – die hulpverleners kunnen gebruiken bij de begeleiding van kinderen slachtoffer of getuige van familiaal geweld.

De Reflectiegroep Kinderrechten en Jeugdbeleid heeft in december 2006 de VN-expert Pinheiro ontvangen naar aanleiding van de VN - studie over geweld tegen kinderen. In juni 2007 heeft de Vlaamse overheid in opvolging van deze studie haar bijdrage bezorgd aan de Federale overheid.

De Vlaamse overheid zal in 2008 voor de eerste keer rapporteren over de uitvoering van het facultatief protocol kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie bij het VN-Verdrag voor de Rechten van het Kind en dat via de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind.

16.6 bestrijding van hiv/aids (*)

Kind en Gezin beschikt over een specifiek zorgaanbod en een werkmap voor professionals die via de website ter beschikking wordt gesteld. In het kader van gezondheidsbeleid is Sensoa een belangrijke partner. Deze organisatie werkt rond deskundigheidsbevordering, het operationaliseren van een Vlaams concept over seksuele gezondheid (via sensibiliserende campagnes en acties), het ontwikkelen, valideren en promoten van wetenschappelijk onderbouwde (evidence-based) concepten, methodieken en werkinstrumenten en counseling. Dit laatste betreft het begeleiden van mensen met HIV/AIDS en hun directe omgeving.

Ook in het kader van het Vlaams beleid op het vlak van ontwikkelingssamenwerking is dit thema prioritair. Voor de periode 2006-2009 gaf de Vlaamse overheid een bijdrage van 2 miljoen euro aan UNAIDS met sterke focus op vrouwen en jongvolwassen meisjes en kinderen die getroffen zijn door HIV en Aids.

16.7 Milieu en gezondheid/ De planeet beschermen voor kinderen en jongeren (*)

Er wordt voorgesteld om de strategische doelstelling 10. 'De planeet beschermen voor de kinderen' uit het Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK) op te nemen in het jeugdbeleidsplan. In het kader van het JBP2 wordt het VAK opgevolgd. Het is dan ook wenselijk om het VAK integraal te monitoren.

De vermelde strategische doelstelling omvat twee operationele doelstellingen:

- Onderzoeken van de effecten van milieuvervuiling op de gezondheid van pasgeborenen en adolescenten

- Maatregelen inzake energie, milieu en gezondheid treffen om de aarde voor de kinderen te vrijwaren.

Het eerste humane biomonitoringsprogramma werd afgesloten op 31/12/2006 en is onmiddellijk gevolgd door het tweede programma dat startte op 1 januari 2007. Dit doorstartjaar is besteed aan de voorbereiding. In de loop van 2007 werd het nieuwe biomonitoringprogramma uitgewerkt met volgende doelstellingen: (i) een referentiebasis opstellen voor de aanwezigheid van pollutanten in de Vlaamse bevolking, met inbegrip van de gevoelige groep kinderen en (ii) monitoren van zogenaamde “hot spots” (nog nader te bepalen risicogebieden en risicogroepen). Voor het bepalen van de referentiebasis wordt voorgesteld om drie leeftijdsgroepen (pasgeborenen, jongeren en volwassenen) te bemonsteren in alle Vlaamse provincies met aandacht voor nieuwe stoffen die gedurende de laatste decennia in het milieu terecht gekomen zijn en waarvan we slechts weinig gegevens hebben over de humane blootstelling. Voor de selectie van de “hot spots” werd in 2007 gestart met de uitvoering van een transparante en deliberatieve procedure waarbij ook maatschappelijke groepen worden betrokken. De resultaten van het Steunpunt Milieu en Gezondheid bevestigen de waarde van humane biomonitoring bij kwetsbare groepen zoals kinderen als beleidsinstrument voor de bewaking van de impact van het milieu op de gezondheid.

Op 20 juli 2006 keurde de Vlaamse Regering het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006 – 2012 ‘Het klimaat verandert, u ook?’ goed. Om burgers tot concrete actie aan te zetten, stelde de Vlaamse overheid een brochure op met 42 concrete tips voor het besparen van energie en dus voor de vermindering van de broeikasgasuitstoot. Deze brochure wordt ook door scholen aangevraagd voor gebruik in de lessen.

Ten slotte kan nog verwezen worden naar projecten die voor het jeugdwerk en onderwijs ontwikkeld werden om het milieubewustzijn te verhogen. Zo tekenden op datum van 1 oktober 2007 al meer dan 3250 scholen in op het project Milieuzorg op School (MOS).

17. Beleidsrotonde: 'Wetenschap'

17.1 Popularisering van wetenschap, techniek en innovatie

Het **actieplan wetenschapsinformatie en innovatie** van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie omvat alle acties van de Vlaamse overheid op het vlak van popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie die in een bepaald jaar opgestart of uitgevoerd worden. Eén van de operationele doelstellingen daarbij is het aanmoedigen van jongeren om wetenschappelijke studierichtingen en/of technische beroepen te kiezen. Het plan is gericht naar zowel jongeren, leerkrachten als het grote publiek.

Bij de uitvoering van een aantal activiteiten worden heel wat partners betrokken: het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (TOS 21) en partners uit de wetenschaps-, onderwijs- en jeugdsectoren. Het actieplan wordt jaarlijks opgesteld en door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Alle informatie over het actieplan is te vinden op de website <http://ewi-vlaanderen.be/ewi/index.php?id=170>.

Het **actieplan 2007** wou succesvolle initiatieven uit de vorige actieplannen verder zetten en ze meer en beter op elkaar afstemmen. Daarnaast wilde het actieplan ruimte en middelen vrijmaken voor nieuwe ideeën en activiteiten en op die manier blijven bijdragen aan een breder maatschappelijk draagvlak voor wetenschappen, techniek en technologische innovatie in Vlaanderen.

DEEL II

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

inzake de rechten van het kind

2007

0. Inleiding

De jaarlijkse verslaggeving van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris hebben we opgevat als volgt. Zoals bekend, is deze verslaggeving opgelegd bij decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind (B.S., 7 oktober 1997). In 2006 werd deze verslaggeving voor de eerste keer geïntegreerd met de monitoring van het jeugdbeleidsplan. Voor 2007 (01/10/06-31/12/07) zal dat opnieuw zo zijn. Dit wil zeggen dat niet alleen deel II Kinderrechten invulling geeft aan de vermelde decretale verplichting. Het gehele jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten geeft hieraan uitvoering. Dit tweede deel omvat kinderrechtenaspecten die het wegens hun actualiteit of specificiteit verdienen om meer in de verf te worden gezet.

In haar tweede jeugdbeleidsplan 2006-2009 (JBP2) heeft de Vlaamse Regering inderdaad de bakens uitgezet voor haar kinderrechten- en jeugdbeleid. Naast de keuze voor de decretale verankering van de integratie van het Vlaamse jeugdbeleid en het Vlaamse kinderrechtenbeleid (zie deel I, hoofdstuk 1) concretiseert het JBP2 het Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK). Daar waar er in het JBP 2 sprake is van een dergelijke concretisering, werd dit in het JBP aangegeven door middel van een asterisk (*).

Het VAK bevat de neerslag van de wijze waarop de Vlaamse overheid uitvoering geeft aan haar internationale engagementen. Concrete aanleiding was het wereldactieplan ‘A World fit for Children’ (New York, 2002) dat moest vertaald worden in nationale actieplannen. Het VAK is een onderdeel van het Nationaal Actieplan voor kinderen van België (2005). Daarnaast voert het VAK ook de aanbeveling van het Comité voor de Rechten van het Kind (VN, 2002) aan België uit om een nationaal actieplan voor de implementatie van het VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind op te stellen en uit voeren. Plannen maken is een zaak. De uitvoering ervan een andere.

In de rand kan in herinnering gebracht worden, want al vermeld in deel I, hoofdstuk 1, dat de Vlaamse overheid in 2007 haar volle medewerking heeft verleend aan de opmaak van het derde periodiek rapport van België over het kinderrechtenverdrag. De Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind staat in voor de coördinatie. Afsproken werd dat België zijn rapport medio 2008 bij de VN zal indienen. Naar aanleiding van de bespreking van de ingediende rapporten ziet het Comité voor de Rechten van het Kind overigens toe op de planning door de staten op het kinder(rechten)beleid en de uitvoering ervan.

Op 11-12 december 2007 herdachten de Verenigde Naties de vijfde verjaardag van de Speciale Zitting voor kinderen. In deel II Kinderrechten van dit Jaarverslag 2007 heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om de opvolging door Vlaanderen van het wereldactieplan centraal te stellen. Daarbij zal dit deel niet meer de structuur volgen van de vorige jaren (horizontaal beleid/ verticaal beleid/ beleidsconclusies). De gerapporteerde initiatieven op het vlak van kinderrechten werden verwerkt in deel I.

Deel II is onderverdeeld in drie hoofdstukken.

Een eerste hoofdstuk geeft toelichting bij de herdenking door de Verenigde Naties van december 2007 en de Vlaamse en Belgische deelname eraan.

Een tweede hoofdstuk gaat in op de uitvoering van het VAK vertrekkende van zijn strategische en operationele doelstellingen. Het geeft per operationele doelstelling aan waar de betrokken informatie in het kader van de monitoring van het JBP2 (deel I) kan geraadpleegd worden. Voor die doelstellingen die niet verwerkt zijn in het JBP2 werd via een afzonderlijke fiche bijkomende informatie opgevraagd. Deze informatie werd op haar beurt ook weer deels toegevoegd aan deel I.

Een derde hoofdstuk 'Beleidsconclusies' geeft opvolging aan de beleidsconclusies 2006 en formuleert de specifieke beleidsconclusies op het vlak van kinderrechten voor dit nieuwe jaarverslag.

1. HOOFDSTUK 1 – Herdenking van de Speciale Zitting over kinderen (11-12 december 2007)

De herdenking op 11 en 12 december 2007 van de Speciale Zitting over kinderen¹ beoogde vertegenwoordigers van de lidstaten, NGO's en kinderen samen te brengen halverwege het decennium van het wereldactieplan 2002-2012². Deze tweedaagse herdenking bestond uit de plenaire zitting van de Algemene Vergadering van de VN, twee ronde tafels (Aids/ Onderwijs), een aantal nevenevenementen en een voorafgaand jongerenforum. Unicef Internationaal schoof zelf een aantal transversale thema's naar voor waaronder: kindparticipatie, kinderen en klimaatverandering, kindvriendelijk beleid en wetgeving, gendergelijkheid.

Ook al mikte de VN op hoge vertegenwoordigers moest toch vastgesteld worden dat de voorbereiding pas zeer laat op gang is gekomen. De eerste uitnodiging door Unicef internationaal dateert van 17 oktober 2007 (ontvangst 23 oktober 2007). Op 8 november 2007 werd de Vlaamse overheid vervolgens door de federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken uitgenodigd op een coördinatievergadering met het oog op de samenstelling van de delegatie en de voorbereiding van de Belgische toespraak voor de algemene vergadering van de VN. Daarenboven vroeg Unicef aan de lidstaten om ook jongeren (beneden 18 jaar) in de delegatie op te nemen.

Er werd een Belgische delegatie samengesteld die onder leiding stond van de minister van het Kind, de Jeugdhulp en Gezondheid van de Franse Gemeenschapsregering (mevrouw Catherine Fonck, *Ministre de l'Enfance, de l'Aide à la Jeunesse et de la Santé*). De Vlaamse minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid, was zeer geïnteresseerd maar kon zich binnen de gestelde korte termijn niet vrijmaken. De Vlaamse overheid werd vertegenwoordigd door de coördinator kinderrechten (Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen). Verder maakten ook deel uit van de delegatie ambtenaren van de federale overheidsdiensten Justitie en Buitenlandse Zaken, de voorzitter van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind en twee jongeren (Nederlands- en Franstalig). De aanwezigheid van de voorzitter van de Nationale Commissie in de delegatie was niet zonder belang. Enerzijds was er de recente oprichting van deze commissie door België en anderzijds heeft deze commissie ook de taak om internationale documenten, zoals actieplannen, op te maken en in het kader van de rapportage over het kinderrechtenverdrag op te volgen. Verder werd nog ingegaan op de vraag naar de aanwezigheid van jongeren in de delegatie.

¹ Onder 'kind' wordt verstaan iedere persoon benden de 18 jaar (cf. art 1 VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind), synoniem voor minderjarige.

² "Commemorative high-level plenary meeting devoted to the follow-up to the outcome of the special session on children".

Unicef België bleek immers in staat om twee jongeren te mobiliseren. De inhoudelijke voorbereiding van deze jongeren was gewaarborgd door hun betrokkenheid bij het project 'What do you think?' dat jongeren betreft bij de kinderrechtenrapportage aan het Comité voor de Rechten van het Kind. Hun deelname werd gerealiseerd met de steun van de Vlaamse en Franse Gemeenschap. De Belgische toespraak voor de VN focuste op de thema's coördinatie (Nationale Commissie), participatie (lokale en regionale jeugdraden), geweld tegen kinderen en internationale samenwerking. Vanuit de Vlaamse hoek werd onder meer het thema participatie naar voren geschoven en gestoffeerd. Op basis van verschillende reacties kon vastgesteld worden dat de Belgische toespraak (ook door de jongeren) gesmaakt werd.

Te New York was de aandacht voor de follow-up maar zeer beperkt. De plenaire zitting was een opeenvolging van toespraken die elke lidstaat de mogelijkheid gaf zichzelf in een goed daglicht te plaatsen. Het meest opvallende was het feit dat dit ceremoniële karakter werd doorbroken door de inbreng van de kinderen. Vertegenwoordigers van de kinderen hebben op een zeer gedreven en overtuigende wijze tot de algemene vergadering gesproken, naast de regeringsvertegenwoordigers. Ze waren voorbereid en gekozen in het kader van het voorafgaande jongerenforum (9-10 december 2007). Zoals in 2002 heeft Unicef internationaal (i.s.m. Save the Children en de Global Movement for Children) de jongeren tijdens een tweedaags forum speciaal voorbereid. Ook de twee Belgische jongeren hebben aan dit forum deelgenomen. De organisatie van de participatie van de jongeren mag zeker beschouwd worden als een goed praktijkvoorbeeld van participatie (op internationaal niveau).

Algemeen kunnen twee belangrijke besluiten getrokken worden.

Op **intern Belgisch vlak** is de samenwerking tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap vlot verlopen. De Franse Gemeenschap heeft zowel bij de voorbereiding van de herdenking als ter plaatse de Vlaamse overheid van nabij betrokken. Wel heerste binnen de delegatie indruk dat de Buitenlandse Zaken (federaal) het geheel pro-actiever had kunnen aanpakken en de andere overheden ook meer had kunnen betrekken. Naar de toekomst toe is het belangrijk dat het wereldactieplan door de verschillende Vlaamse en Belgische actoren pro-actief opgevolgd wordt. Wellicht is het wenselijk dat de coördinatie voortaan gebeurt door de Nationale Commissie. Op basis van het samenwerkingsakkoord is de commissie bevoegd het uitwerken van internationale documenten zoals actieplannen. De Vlaamse overheid kan als partij bij het akkoord wijzen op de bevoegdheid van de commissie waarvan alle overheden –ook bijvoorbeeld de Duitse Gemeenschap, die niet betrokken was –op basis van het samenwerkingsakkoord deel van uitmaken.

Een tweede besluit betreft de **deelname van kinderen en jongeren**. Hun participatie had, in tegenstelling tot de rest van het gebeuren, niet louter een ceremonieel karakter. Hun inbreng was inhoudelijk gedegen en dwong respect af. Mede dankzij de goede organisatie ervan konden de jongeren een autonome bijdrage leveren tot het gebeuren. Kinderen en jongeren moeten ook in de toekomst bij dit proces blijvend betrokken worden, op Vlaams, nationaal en internationaal niveau.

2. HOOFDSTUK 2 – Het Vlaams Actieplan Kinderrechten

Gelet op de concretisering van het Vlaams Actieplan Kinderrechten in het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan zal per operationele doelstelling veelvuldig verwezen worden naar het eerste deel van deze rapportage.

2.1 Strategische doelstelling: Voorrang geven aan kinderen

2.1.1 Operationele doelstelling: het voeren van een transversaal Vlaams kinderrechtenbeleid

Het transversaal kinderrechtenbeleid werd besproken in hoofdstuk 1 van het deel I. Tevens kan verwezen naar hoofdstuk 3 voor wat betreft de gegevensverzameling en het jeugdinformatiebeleid.

Voor wat betreft twee onderwerpen, de kindeffectrapportage en de subsidies Kinderrechten, wordt hier wat nadere toelichting gegeven.

In afwachting van de uitbreiding van het kindeffectrapport (KER) naar een JokER (jongere- en kindeffectrapport) -cf. deel I- is monitoring van de huidige verplichting tot **kindeffectrapportage** in deel II op zijn plaats. Voor het overzicht van de vroegere KER's kan verwezen worden naar het Jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten 2006 (p. 60).

In de periode 1/10/06-31/12/07 werden aan de Vlaamse Regering 8 kindeffectrapporten overgemaakt:

- voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid
- ontwerp van decreet betreffende het onderwijs XVII³
- ontwerp van decreet inzake bijzondere jeugdbijstand⁴
- voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag inzake de bevoegdheid, het toepasselijk recht, de erkenning, de tenuitvoerlegging en de samenwerking op het gebied van ouderlijke verantwoordelijkheid en maatregelen ter bescherming van kinderen, opgemaakt in Den Haag op 19 oktober 1996⁵
- voorontwerp van decreet houdende het statuut van de sportschutter
- voorontwerp van decreet betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering
- voorontwerp van het decreet houdende de bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport
- ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997, van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en van het decreet van 2 april 2004 betreffende participatie op school en de Vlaamse Onderwijsraad.

In de periode 1998-2007 werden een 45-tal kindeffectrapporten opgemaakt, waarvan 8 in de besproken rapportageperiode. Daarbij is het best mogelijk dat er KER's zijn geweest waarover niet

³ Voor het KER werd de methodiek die verplicht is sinds 1 augustus 2004, niet volledig gevolgd.

⁴ Het KER werd opgemaakt nadat de Raad van State had gewezen op het ontbreken ervan.

⁵ Voor het KER werd niet de methodiek gebruikt die verplicht is sinds 1 augustus 2004, maar degene die voor die datum gebruikt werd.

gerapporteerd werd. Nochtans wordt op de eerste pagina van de KER-methodiek uitdrukkelijk gevraagd de coördinatie op de hoogte te houden. Via de opvolging van de beslissingen van de Vlaamse Regering en de stemming van de decreten door het Vlaams Parlement kwam de coördinatie enkele KER's op het spoor die niet gesignaleerd waren. Omgekeerd moet vastgesteld worden dat verschillende voorontwerpen van decreet met een 'kennelijk rechtstreekse' impact op kinderen niet werden vergezeld van een KER. Soms merkt de Raad van State dit op en verstrekt haar advies onder de opschortende voorwaarde dat een KER wordt toegevoegd. Dit was in de rapportageperiode het geval voor het ontwerp van decreet inzake bijzondere jeugdbijstand. In andere gevallen maakt de Raad van State geen opmerking. Bij de decreten die de samenwerkingsakkoorden goedkeuren die de uitvoering regelen van de gewijzigde jeugdbeschermingswet werd bijvoorbeeld geen KER opgemaakt. Ook bij heel wat onderwijsdecreten werd geoordeeld dat geen KER vereist was. Het uitvoeringsbesluit op het KER delegeert de beslissing of een voorontwerp kennelijk van rechtstreeks belang is voor kinderen naar de bevoegde minister. Het zou wenselijk zijn dat de beslissing van de bevoegde minister m.b.t. het al dan niet opmaken van een KER zijn neerslag zou vinden in de nota voor de Vlaamse Regering die de principiële goedkeuring van het voorontwerp agendeert of op zijn minst in de RIA/reguleringsimpactanalyse.

Wat we ook moeten vaststellen, is dat de paragraaf in de RIA die vraagt naar de kindeffecten en daarvoor verwijst naar de specifieke KER-methodiek, toch aanleiding geeft tot een alternatieve kindeffectrapportage. In plaats van zoals gevraagd, eerst de specifieke methodiek te gebruiken, werd in verschillende gevallen dadelijk een antwoord gegeven. In de besproken rapportageperiode bleek dit het geval te zijn voor verschillende ontwerpen van decreet voorbereid door het beleidsdomein Onderwijs en Vorming (3). Juridisch gezien is dit géén kindeffectrapport. Ze werden dan ook niet toegevoegd aan de lijst van KER's. Het feit dat de denkoefening op zijn minst op beperkte wijze gebeurd is, is positief. Daarbij moet onderstreept worden dat de methodiek juist opgemaakt werd als antwoord op de vaststelling dat ambtenaren een handleiding nodig hebben om de effecten op kinderen te kunnen beschrijven.

In het licht van de uitbreiding van het KER naar een JOKER zou het wenselijk zijn de ervaringen van het KER te confronteren met die van de RIA. Beide instrumenten beogen effecten van ontwerpen van wetgeving te meten. Afstemming is dan ook op zijn plaats en sluit aan bij de keuzes die gemaakt werden in het kader van het VAK en het JBP2.

In afwachting van de decretale verankering van de **subsidies kinderrechten** in een nieuw decreet jeugdbeleid – cf. deel I, hoofdstuk, 1 – werden deze subsidies (397.000 euro) ook in 2007 op facultatieve op basis van het begrotingsdecreet toegekend. Zoals de voorgaande jaren werden de twee structurele actoren verder gesubsidieerd. De Kinderrechtencoalitie Vlaanderen ontving voor haar werking een subsidie van 83.500 euro. Het Centrum voor de Rechten van het Kind ontving voor de expertisevorming op het vlak van kinderrechten een subsidie van 115.000 euro. De resterende middelen werden aan projectsubsidies toegekend. In 2007 werd de tweede oproep tot subsidiedossiers gelanceerd. Ook in 2008 zullen de subsidies kinderrechten nog op een facultatieve basis worden toegekend in afwachting van hun decretale verankering. Verder zal er in het kader van de voorbereiding van het nieuwe decreet moeten op toegezien worden dat facultatieve subsidies mogelijk zijn totdat de kinderrechtenactoren de mogelijkheid hebben om in te stappen in de nieuwe regeling. Op de begroting 2008 is daartoe een bedrag van 403.000 euro voorzien. Daarnaast gaf de Vlaamse overheid in 2007 ook een eerste dotatie van 53.000 euro voor de opstart in maart 2007 en de werking van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (zie deel I, hoofdstuk 1).

2.1.2 Operationele doelstelling: Afstemming van de wet-, decreet- en regelgeving op de internationale mensenrechteninstrumenten die betrekking hebben op de rechtspositie van kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 1 en 16.

2.2 Strategische doelstelling: Armoede bestrijden; investeren in kinderen

2.2.1 Operationele doelstelling: Het voeren van een Vlaams armoedebeleid dat aandacht heeft voor kinderen en hun rechten

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 1 en 16.

2.3 Strategische doelstelling: Geen enkel kind uitsluiten

2.3.1 Operationele doelstelling: Het voeren van een preventief beleid vanuit het recht op welzijn met het oog op het creëren van kansen voor kinderen en jongeren en/ of het voorkomen van uitsluitingsmechanismen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 1 en 16.

2.3.2 Operationele doelstelling: Ontwikkelen, in overleg met de verschillende bevoegde overheden en op basis van de aanbevelingen van het Comité voor de Rechten van het Kind, van een vernieuwende aanpak t.a.v. jeugddelinquentie waarbij aandacht gaat naar hulpverlening en herstelbemiddeling en waarbij sancties slechts een laatste redmiddel kunnen zijn op voorwaarde dat ze gepaard gaan met een aan de minderjarige aangepaste opvang en begeleiding en met de artikelen 37-40 van het IVRK als richtsnoer.

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.3.3 Operationele doelstelling: Het recht op onderwijs waarborgen in hoofde van alle kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 14 en 17.

2.3.4 Operationele doelstelling: Kinderopvang toegankelijk maken voor alle kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.3.5 Operationele doelstelling: Kind en Gezin zal de gezinsondersteuning voor gezinnen met jonge kinderen toegankelijk maken voor alle kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.3.6 Operationele doelstelling: Het voeren van een beleid inzake vrijetijdsbesteding naar alle kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 2, 8, 9, 10, 11, 16 en 17.

2.3.7 Operationele doelstelling: Het waarborgen van het recht op hulp en de rechten in en door de hulpverlening voor alle kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.3.8 Het voeren van een Vlaams minderhedenbeleid dat minderjarigen als doelgroep insluit

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 5.

2.3.9 Operationele doelstelling: In overleg met de Federale overheid en de andere Gemeenschappen komen tot een

kwaliteitsvolle opvang-, terugkeer- (naar het thuismilieu) en uitwijspolitiek voor niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (NBM)

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.4 Strategische doelstelling: Zorgen voor elk kind.

2.4.1 Operationele doelstelling: Het waarborgen van het recht op hulp en de rechten in en door de jeugdhulpverlening met het IVRK als referentiekader

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 14 & 16.

2.4.2 Operationele doelstelling: Kinderen een volwaardige plaats geven in de openbare ruimte alsook het waarborgen voor kinderen van de toegang tot openbare gebouwen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 15.

2.4.3 Operationele doelstelling: Kwantitatief en kwalitatief versterken van de verschillende vormen van opvang voor kinderen (tot 12 jaar) met een bijzondere aandacht voor de beleving, het perspectief en de participatie van het kind

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.4.4 Operationele doelstelling: Het voeren van een algemeen gezondheidsbeleid met specifieke aandacht voor kinderen en hun rechten

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.4.5 Operationele doelstelling: Realiseren van het recht op contact in problematische scheidingssituaties tussen het kind en de beide ouders

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.4.6 Operationele doelstelling: Het voeren van een mobiliteitsbeleid met naar kinderen twee doelstellingen, het verminderen van het aantal minderjarige verkeersslachtoffers en het verhogen van mobiliteit van kinderen en zo ook hun participatie aan de samenleving

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 12.

2.5 Strategische doelstelling: Onderwijs voor elk kind.

2.5.1 Operationele doelstelling: Het waarborgen van het recht op onderwijs en de rechten in en door het onderwijs

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 14.

2.6 Strategische doelstelling: Kinderen beschermen tegen mishandeling en uitbuiting.

2.6.1 Operationele doelstelling: In haar beleid t.a.v. kindermishandeling zal de Vlaamse overheid prioriteit geven aan sensibilisatie, preventie en versterking van de kwaliteit van de hulpverlening via de Vertrouwenscentra Kindermishandeling en kennisopbouw

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.6.2 Operationele doelstelling: Beschermende maatregelen inzake media, inzonderheid inzake nodeloos geweld en pornografische scènes

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 3.

2.6.3 Operationele doelstelling: Uitvoering geven aan het Facultatief Protocol bij het Verdrag inzake de Rechten van het Kind inzake kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie, door de Vlaamse Gemeenschap bij decreet van 7 februari 2003 goedgekeurd

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 1 en 16.

2.7 Strategische doelstelling: Kinderen beschermen tegen oorlog

Deze strategische doelstelling werd in het Vlaams Actieplan niet vertaald in operationele doelstellingen. Wat volgt, werd aangeleverd in het kader van het ontwerp van derde Belgisch rapport over de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (art. 38 en facultatief protocol m.b.t. de betrokkenheid van kinderen in gewapende conflicten).

De bevoegdheid voor het afleveren van exportvergunningen voor wapens en aanverwant materieel werd aan de gewesten toebedeeld ingevolge de bijzondere wet van 12 augustus 2003. Artikel 2 van deze bijzondere wet stipuleerde uitdrukkelijk dat bij de beoordeling van een aanvraag er steeds een toetsing dient te gebeuren aan de Gedragscode van de Europese Unie op het stuk van de uitvoer van wapens.

Binnen deze gedragscode zijn er een aantal criteria waardoor er direct of indirect aandacht is voor de situatie van kinderen binnen een gewapend conflict.

Zo luidt criterium 2 als volgt: “*Eerbiediging van de rechten van de mens in het land van eindbestemming*”. Uiteraard vallen de rechten van het kind ook onder de brede noemer van de rechten van de mens. De lidstaten dienen namelijk de houding van het ontvangende land ten aanzien van belangrijke internationale mensenrechteninstrumenten te evalueren.

In het licht van criterium 3 (interne situatie van het land van eindbestemming ten gevolge van spanningen of gewapende conflicten) mogen er geen exporten van militair materieel worden toegestaan indien hierdoor een conflict kan worden uitgelokt, verlengd of verergerd. Hierdoor wordt de positie van de inwoners in een land in het algemeen, en dus ook de daar aanwezige kinderen, ter harte genomen.

Tot slot is er nog criterium 6 dat ondermeer verwijst naar de eerbiediging van het internationale recht door het land dat de goederen zal ontvangen. De tekst van het criterium 6 stelt hierbij uitdrukkelijk dat de lidstaten rekening houden met “*de mate waarin het land dat de wapens koopt, in het verleden:*

...

b) de internationale verbintenissen, in het bijzonder wat betreft het niet-gebruiken van geweld, heeft nageleefd, ook in het kader van het internationale humanitaire recht inzake internationale en niet-internationale conflicten”.

Hieronder valt volgens het Departement internationaal Vlaanderen ook artikel 38 van het VN-Verdrag voor de rechten van het kind.

Daarnaast kan er ook verwezen worden naar de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van en de bestrijding van illegale handel in wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, zoals nadien gewijzigd.

Deze wet dateert nog uit de periode dat de export van wapens en aanverwant materieel een federale bevoegdheid was. Deze wet werd tot op heden echter door geen enkel gewest gewijzigd. In artikel 4 zijn de criteria opgenomen waaraan een export al dan niet dient te voldoen om te worden toegestaan. Punt 4° a) van dit artikel luidt als volgt: *“er voldoende aanwijzingen bestaan dat in het land van bestemming: de uitvoer of doorvoer bijdraagt tot een klaarblijkelijke schending van de mensenrechten, er een duidelijk risico bestaat dat de beoogde uitvoer gebruikt wordt voor binnenlandse onderdrukking of waar vast staat dat kindsoldaten ingezet worden in het geregeld leger. Er wordt zeer zorgvuldig te werk gegaan wanneer per geval en rekening houdend met de aard van het materieel, vergunningen worden afgegeven voor laden waar door de terzake bevoegde instanties van de Verenigde Naties, de Raad van Europa of de Europese Unie ernstige schendingen van de mensenrechten zijn geconstateerd;”*

Gezien deze bepaling nog steeds bestaat, dient er ook vanuit deze wettelijke hoek rekening gehouden te worden met de mensenrechten in het algemeen en is er een expliciete verwijzing naar een aspect van de rechten van het kind.

2.8 Strategische doelstelling: Bestrijden van HIV / AIDS

2.8.1 Operationele doelstelling: Meewerken aan het in kaart brengen en bestrijden van HIV / AIDS in het kader van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking, gezien de enorme sociale, economische en institutionele effecten op de samenleving, en dat in alle sectoren waarin men in de partnerlanden actief is

In opvolging van deze doelstelling werd bijkomende informatie opgevraagd bij het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking. Deze informatie werd verwerkt in het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.8.2 Operationele doelstelling: Informeren van minderjarigen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 3 en 16.

2.8.3 Operationele doelstelling: Kind en Gezin ondersteunt de gezinnen met minderjarige HIV- of aids-patiënten.

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.9 Strategische doelstelling: Luisteren naar kinderen en hun participatie verzekeren

2.9.1 Operationele doelstelling: Stimuleren van objectieve beeldvorming over kinderen en hun recht op participatie en gepaste informatie in de verschillende media

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 3 en 4.

2.9.2 Operationele doelstelling: Verder stimuleren en uitvoeren van onderzoek naar de leefsituatie en de beleving ervan door kinderen. Dit dient te gebeuren via geëigende methodieken en met bijzondere aandacht voor het perspectief van kinderen

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 3.

2.9.3 Operationele doelstelling: Kinderen betrekken bij het besluitvormingsproces en bij de implementatie van en het toezicht op de naleving van hun rechten lokaal en nationaal

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstukken 1, 2, 4 en 16.

2.9.4 Operationele doelstelling: Minderjarigen vanaf 16 jaar op gemeentelijk vlak politieke rechten geven

Uit bijkomende informatie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur blijkt dat hier rekening moet gehouden worden met de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de deelstaten. Zo is de Vlaamse overheid niet bevoegd om op gemeentelijk vlak het stemrecht vanaf 16 jaar te introduceren. Wel heeft de Vlaamse overheid van haar bevoegdheid gebruik gemaakt om in het kader van de

gemeentewet aan 16-jarigen de mogelijkheid te geven om deel te nemen aan referenda. Artikel 209, §1, 2°, van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 bepaalt dat een persoon kan verzoeken om een volksraadpleging of eraan deelnemen als hij de leeftijd van zestien jaar heeft bereikt.

2.9.5 Operationele doelstelling: Participatie in onderwijs

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 14.

2.9.6 Operationele doelstelling: Rechten op participatie en informatie in en door de jeugdhulpverlening

Voor wat betreft deze doelstelling kan verwezen worden naar het eerste deel, hoofdstuk 16.

2.10 Strategische doelstelling: De planeet beschermen voor de kinderen

In deel I, hoofdstuk 16 wordt voorgesteld een strategische doelstelling ‘Milieu en gezondheid’ toe te voegen met volgende operationele doelstellingen uit het VAK.

2.10.1 Operationele doelstelling: het onderzoeken van de effecten van milieuvervuiling op de gezondheid van pasgeborenen en adolescenten

2.10.2 Operationele doelstelling: Maatregelen inzake energie, milieu en gezondheid treffen om de aarde voor de kinderen te vrijwaren

Bij wijze van **besluit** bij de opvolging van het VAK kunnen volgende vaststellingen gemaakt worden.

De Vlaamse overheid heeft de strategische doelstelling 7 Kinderen beschermen tegen oorlog niet geoperationaliseerd. Belangrijk om verder op te volgen, ook in het kader van artikel 38 IVRK en het facultatief protocol bij het IVRK over de betrokkenheid van kinderen in gewapende conflicten.

De strategische doelstelling 10. ‘De planeet beschermen voor de kinderen’ werd niet opgenomen in het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan. Gelet op de keuze om de opvolging van het VAK te laten verlopen

via het jeugdbeleidsplan wordt voorgesteld in het kader van de beleidsrotonde Welzijn (hoofdstuk 16) een strategische doelstelling ‘Milieu en gezondheid’ toe te voegen. Naar een volgende jeugdbeleidsplan kan de vraag gesteld worden naar de plaats van ‘Milieu’ als mogelijke beleidsrotonde en naar eventuele linken met de ruimere vraagstukken van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling die zowel op VN- als op Vlaams niveau aan belang winnen.

Verder kan besloten worden dat de meeste doelstellingen uit het actieplan effectief hun vertaling hebben gekregen in het huidige jeugdbeleidsplan. Ook naar een volgend jeugdbeleidsplan zal het de uitdaging om de naleving van de kinderrechten in Vlaanderen te concretiseren op basis van het IVRK en het wereldactieplan ‘Een wereld geschikt voor kinderen.’

3. HOOFDSTUK 3 – Beleidsconclusies

Opvolging beleidsconclusies Kinderrechten 2006

Ter opvolging van de specifieke beleidsconclusies Kinderrechten uit het jaarverslag 2006 werd aan de bevoegde administraties voor de conclusies 2 tot en met 9 bijkomende informatie opgevraagd. Deze werd vervolgens verwerkt in deel I. Onder 'opvolging 2007' valt te lezen waar dit gebeurd is.

	Beleidsconclusie 2006	Opvolging 2007
1.	Ook in 2006 moest vastgesteld worden dat de kindeffectrapportage weinig wordt toegepast.	Zie hoofdstuk 2 (deel II 'Kinderrechten')
2.	In 2007 wordt een effectiviteits- en tevredenheidsonderzoek uitgevoerd bij de bezoekerimtes, om de dienstverlening te verbeteren. Het wordt uitgevoerd door Probis N.V. en het kost 59.500 euro. De resultaten zullen er begin 2008 zijn.	Zie deel I/ Hoofdstuk 16
3.	De wijziging van de federale wet op de Jeugdbescherming is er. De financiële implicaties zijn nog steeds voorwerp van gesprek in het Overlegcomité. In uitvoering van een samenwerkingsakkoord, dat federale financiering voorziet voor de uitvoering van het nieuwe jeugdrecht door de gemeenschappen, wordt concreet onder meer voor Jongerenwelzijn een personeelsuitbreiding voorzien van 54 consulent-hulpverleners en 6 criminologen.	Zie deel I/ Hoofdstuk 16
4.	Met het oog op deskundigheidsbevordering van de onthaalbureaus omtrent de toeleiding van minderjarigen, zal een draaiboek opgesteld worden dat ter beschikking zal gesteld worden van de onthaalbureaus. In samenwerking met het Vlaams Minderhedencentrum zal de introductie van het draaiboek gepaard gaan met een studiedag voor de medewerkers van de onthaalbureaus. De uitbreiding van de doelgroep van het inburgeringsbeleid, brengt nieuwe uitdagingen op inhoudelijk vlak mee. Inzake de ouders van schoolgaande of leerplichtige kinderen zal in 2007 getracht worden een detectiemechanisme te ontwikkelen teneinde de betrokkenen te kunnen bereiken.	Zie deel I/ Hoofdstuk 5

5.	<p>In 2006 werden en worden de nodige voorbereidingen getroffen opdat begin 2007 een tweede generatie Steunpunt Milieu en Gezondheid (2007-2011) kan starten. Het vervolgprogramma humane biomonitoring, nauw aansluitend bij de Europese initiatieven, zal hierbij aan de orde zijn. Ook wordt in het kader van het Steunpunt Milieu en Gezondheid het potentieel van nieuwe technologieën en methoden voor de ondersteuning van het beleid inzake milieu en gezondheid verder onderzocht. Verder staat onderzoek naar de impact van specifieke polluenten en “nieuwe” chemicaliën op het programma. Hierbij zal speciale aandacht worden besteed aan kwetsbare groepen zoals kinderen.</p>	Zie deel I/ Hoofdstuk 16 (voorstel nieuwe SD)
6.	<p>Jaarlijks maakt de Studiedienst van de Vlaamse Regering tabellen aan m.b.t. de woon- en leefsituatie van kinderen aan de hand van Rijksregistergegevens. In toekomstig wetenschappelijk onderzoek zal rekening worden gehouden met het perspectief van het kind en zal zo mogelijk het kind als analyse-eenheid worden opgenomen, middels een rechtstreekse of onrechtstreekse bevraging van het kind of van het netwerk rondom het kind.</p>	Zie deel I/ Hoofdstukken 3 en 16
7.	<p>In opdracht van Jongerenwelzijn werkt de Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ) aan het Djinn project, dat het participatiever maken van de hulpverlening beoogt.</p>	Zie deel I/ Hoofdstuk 16
8.	<p>Opvolging beleidsconclusie 2005 nr. 23:</p> <p>'De minister van stedenbeleid wil het samenleven in diversiteit stimuleren door een actievere participatie aan de samenleving. De minister voorziet hiertoe onder andere in de organisatie van thema-stadsgesprekken in 2006 rond stadsgebruikers, kinderen en jongeren en diverse stad'.</p> <p>Voor de uitwerking van de activiteiten rond participatie wordt een werkgroep participatie met vertegenwoordigers van de steden opgericht. Rekening houdende met de lokale verkiezingen werd gewacht met de opstart van de werkgroep tot in het voorjaar van 2007, na de installatie van de nieuwe lokale besturen. De werkgroep participatie zal de activiteiten rond participatie uitwerken, waarbij aandacht besteed wordt aan de participatie van moeilijk bereikbare groepen.</p>	Zie deel I/ Hoofdstuk 15

9.	Het zelfevaluatieinstrument voor welbevinden en betrokkenheid in de kinderopvang (ZIKO) werd in 2004 ook voorgesteld aan de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning. Momenteel wordt gewerkt aan een instrument dat aangepast is aan de specifieke setting van een CKG: het 'kindvolgsysteem'. Kind en Gezin ondersteunt de CKG's bij de verdere uitwerking van het kindvolgsysteem voor de CKG's.	Zie deel I/ Hoofdstuk 16
10.	De integratie van de Jaarlijkse Verslaggeving Kinderrechten in een Jaarverslag Jeugdbleid en Kinderrechten en de monitoring aan de hand van dit van dit verslag van de verschillende internationale verplichtingen zal in 2007 geëvalueerd worden.	Bij de jaarlijkse verslaggeving 2007 werd nog meer gestreefd naar een geïntegreerd verslag. Informatie aangeleverd in het kader van het luik 'kinderrechten' werd zoveel mogelijk ook verwerkt in het luik 'Jeugdbeleidsplan'. Verder werd het Vlaams Actieplan Kinderrechten (2004) gemonitord.

Beleidsconclusies Kinderrechten 2007

In het kader van de thematieken uit deel II werden volgende beleidsconclusies geformuleerd. Deze worden hier pro memorie herhaald. Aldus wordt uitvoering gegeven aan de vraag van de decreetgever naar de regering geformuleerde specifieke beleidsconclusies.

Opvolging Speciale Zitting over kinderen (2002 – 2012)

Op **intern Belgisch vlak** is de samenwerking tussen de Vlaamse en Franse Gemeenschap vlot verlopen. De Franse Gemeenschap heeft zowel bij de voorbereiding van de herdenking als ter plaatse de Vlaamse overheid van nabij betrokken. Wel heerste binnen de delegatie indruk dat de Buitenlandse Zaken (federaal) het geheel pro-actiever had kunnen aanpakken en de andere overheden ook meer had kunnen betrekken. Naar de toekomst toe is het belangrijk is dat het wereldactieplan door de verschillende Vlaamse en Belgische actoren pro-actief opgevolgd wordt. Wellicht is het wenselijk dat de coördinatie voortaan gebeurt door de Nationale Commissie. Op basis van het samenwerkingsakkoord is de commissie bevoegd het uitwerken van internationale documenten zoals actieplannen. De Vlaamse overheid kan als partij bij het akkoord wijzen op de bevoegdheid van de commissie waarvan alle overheden –ook bijvoorbeeld de Duitse Gemeenschap, die niet betrokken was –op basis van het samenwerkingsakkoord deel van uitmaken.

Een tweede besluit betreft de **deelname van kinderen en jongeren**. Hun participatie had, in tegenstelling tot de rest van het gebeuren, niet louter een ceremonieel karakter. Hun inbreng was inhoudelijk gedegen en dwong respect af. Mede dankzij de goede organisatie ervan konden de jongeren een autonome bijdrage leveren tot het gebeuren. Kinderen en jongeren moeten ook in de toekomst bij dit proces blijvend betrokken worden, op Vlaams, nationaal en internationaal niveau.

Kindeffectrapportage

Het uitvoeringsbesluit op het KER delegeert de beslissing of een voorontwerp kennelijk van rechtstreeks belang is voor kinderen naar de bevoegde minister. Het zou wenselijk zijn dat de **beslissing van de bevoegde minister** m.b.t. het al dan niet opmaken van een KER zijn neerslag zou vinden in de nota voor de Vlaamse Regering die de principiële goedkeuring van het voorontwerp agendeert of op zijn minst in de RIA/ reguleringsimpactanalyse.

In het licht van de uitbreiding van het KER naar een JOKER zou het wenselijk zijn de ervaringen van het KER te confronteren met die van de **reguleringsimpactanalyse/ RIA**. Beide instrumenten beogen effecten van ontwerpen van wetgeving te meten. Afstemming is dan ook op zijn plaats en sluit aan bij de keuzes die gemaakt werden in het kader van het VAK en het JBP2.

Subsidies kinderrechten

Ook in 2008 zullen de **subsidies kinderrechten** nog op een facultatieve basis worden toegekend in afwachting van hun decretale verankering. Verder zal er in het kader van de voorbereiding van het nieuwe decreet moeten op toegezien worden dat facultatieve subsidies mogelijk zijn totdat de kinderrechtenactoren de mogelijkheid hebben om in te stappen in de nieuwe regeling.

Opvolging Vlaams Actieplan Kinderrechten

Bij de opvolging van het Vlaams Actieplan Kinderrechten kunnen volgende vaststellingen gemaakt worden.

De Vlaamse overheid heeft de strategische doelstelling 7 **Kinderen beschermen tegen oorlog** niet geoperationaliseerd. Belangrijk om verder op te volgen, ook in het kader van artikel 38 IVRK en het facultatief protocol bij het IVRK over de betrokkenheid van kinderen in gewapende conflicten.

De strategische doelstelling 10. **'De planeet beschermen voor de kinderen'** werd niet opgenomen in het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan. Gelet op de keuze om de opvolging van het VAK te laten verlopen via het jeugdbeleidsplan wordt voorgesteld in het kader van de beleidsrotonde Welzijn (hoofdstuk 16) een strategische doelstelling 'Milieu en gezondheid' toe te voegen. Naar een volgende jeugdbeleidsplan kan de vraag gesteld worden naar de plaats van 'Milieu' als mogelijke beleidsrotonde en naar eventuele linken met de ruimere vraagstukken van klimaatverandering en duurzame ontwikkeling die zowel op VN- als op Vlaams niveau aan belang winnen.

Verder kan besloten worden dat de meeste doelstellingen uit het actieplan effectief hun vertaling hebben gekregen in het huidige jeugdbeleidsplan. Ook naar een **volgend jeugdbeleidsplan** zal het de uitdaging om de naleving van de kinderrechten in Vlaanderen te concretiseren op basis van het IVRK en het wereldactieplan 'Een wereld geschikt voor kinderen.'

Opvolging beleidsconclusies 2007

De opvolging van deze beleidsconclusies, naast de doelstellingen uit het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan en het Vlaams Actieplan Kinderrechten, zal gewaarborgd worden via de **Reflectiegroep Kinderrechten en Jeugdbeleid**. Verder zal in kader van deze reflectiegroep geëvalueerd worden hoe de opvolging van het Vlaamse kinderrechtenbeleid in het kader van dit Jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten best vorm krijgt.